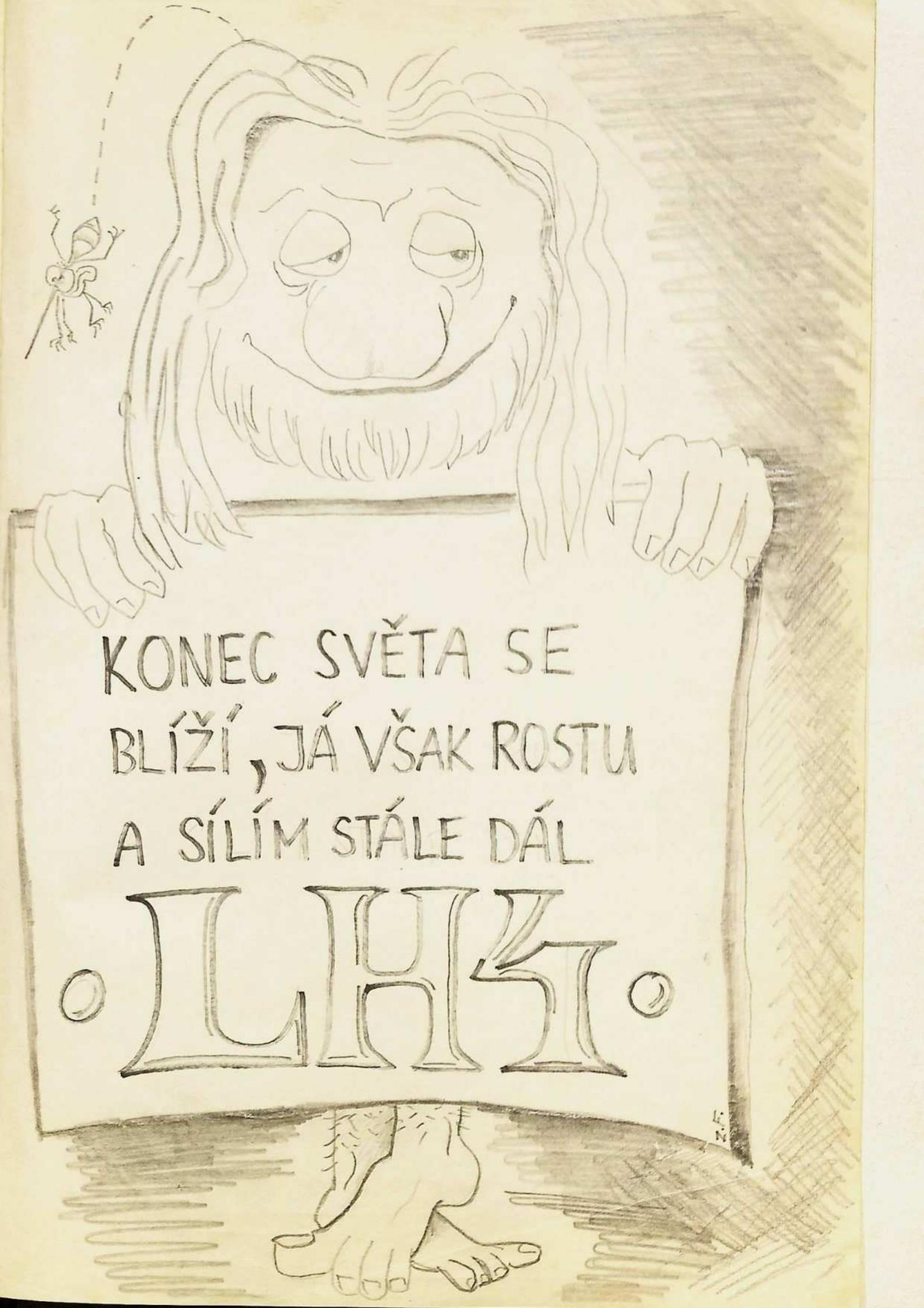

4

KONEC SVĚTA SE
BLÍŽÍ, JÁ VŠAK ROSTU
A SÍLÍM STÁLE DÁL

• JHK •

Ano, ba právě naopak /první nesmělý pokus o začlenění lázeňství do kontextu světových událostí nebo na co si právě hrajeme

str.1

Několik drobných poznámek k fenomenu zvanému lázeňství /V.Faktor/	2
Několik poznámek k probíhající diskuzi o tématických dnech /E.Mařík/	3
ZPRAVODAJSTVÍ Z DOMOVA	
Zcela všední lázeňské rozpravy /E.Mař., V.Fak./	4-5
Pozmluva s blížencem /reportáž P.Vitery/	6-12
Rekonstrukce jednoho úseku večera /V.Faktor/	13
ZPRAVODAJSTVÍ Z CIZINY	
Byl jsem v Bílém domě /interview J.Koubka s J.Carterem/	14
PRAKТИCKÝ RÁDCE	
Ohnostrůjce-ochotník /V.Kostínek, pokr./	15-18
LÁZEŇSKÁ ZDRAVOVĚDA	
Podzimní toulky po menších městech a okolí /V.Faktor/	19
Návrh na potírání párové uniformity v oblekání /V.Faktor/	20-23
Kterak se oblékat /E.Mařík/	24
INZERCE	
Reklama na Lázeňského hosta	25-26
PODZIMNÍ SOUTĚŽ LÁZEŇSKÉHO HOSTA	
	27
PŘEKRÁSNÁ LITERATURA	
Podzimní - E.Mařík	
Žápisník z roku 2067 - Z.Fügner	
NÁBOŽENSTVÍ A VĚDA	
Tomáš z Kežpenu - Čtyři knihy o následování Krista /výběr/	29
Camille Flammarion: Čtvrtý let balonem /výběr/	30-31
Dr.R.W.Hynek: Umučení Páně vědou odhalené /výběr, dokončení/	32-41
H.Poncheket: Unavený vesmír /z L'Express/	42-43
ing Zillich, Brampton a Arhenius: Tajemné vědy a jejich využití výběr - o strašidlech a jiných duchovitých úkazech/	43-46
Blaise Pascal: Myšlenky /výběr/	47-48
PŘEKLADY	
Arnold Toynbee: Dochází k opakování dějin? přel. V.F.	49-53
Alan Watts: Kniha /4.kapitola/ - překl. V.F.	54-62
D.T.Suzuki: Maha Prajna a Maha Karuna - přel.V.Faktor	63-67

ANO, BA PRÁVĚ NAOPAK !

PRVNÍ NESMĚLÝ POKUS O ZAČLENĚNÍ LÁZEŇSTVÍ DO KONTEXTU SVĚTOVÝCH UDÁLOSTÍ NEBOLI NA CO SI PRÁVĚ HRÁJEME.

Bylo by zpozdilé pokoušet se o definici našeho snažení. Ano, ba právě naopak. V okamžiku kdy spustíme mocné perpetuum mobile bude všechno zcela jasné. Každé upřesnění pojmu lázeňství by za současného stavu bylo znásilňující.

Nechceme být lepší než někdo nebo něco, nechceme být horší a nechceme být ani stejný. Naše hra nejsou žádné závody relativních idiotů. Ano, ba právě naopak.

Lázeňství by mělo být univerzálně přístupné. Nestojíme o velká gesta a velká slova. Bylo již dosti krutých her.

Nakopněte alespoň jednou za den svůj vlastní majestát. Nechtějte být lepší než váš pes, stejně se vám to nepodaří.

Hrajeme si jen pro hru. To není tak vyjímečné. Svou hrou nechceme měnit běh věcí, nechceme svou hru ani pochopit. Ano, ba právě naopak.

Nabízíme vám královské povyražení. Zahrajte si s námi na lázeňské hosty. Po několika dějstvích s hrou splynete, ztratíte se v ní. Hra tím však nekončí.

Bylo by chybou pohlížet na naši hravost jako na samoučelnou. Vždyť hrad z písku postavený dětskou rukou stojí na pevnějších základech než betonové konstrukce soudobých parlamentů. Ano, ba právě naopak.

Ano, ba právě naopak, tak to vidí i náš oblíbený chráněnc V.L.H. A tento Vincek dává s oblibou k lepšímu, že platnost větiny znalostí je pro nás srovnatelná se zběsile rotujícím kulatým koňským hovnem. Ano, ba právě naopak.

Konec konců léto jižskončí co nevidět. A do města se vrátí starý pošetilý král v čele zástupu svých klaunů a opelichaných lesních zvírátek. "Ano, ba právě naopak" odvětí na všechny otázky zběsilých úředníků. Ví totiž, že kdykoliv můžou vyjít z nejbližšího lesa přihrblé bytosti s rudýma očima a učinit všemu konec/ král má špíčku/. Ano, ba právě naopak.

Lázeňští hosté

NĚKOLIK DROBNÝCH POZNÁMEK K FENOMENU ZVANÉMU "LÁZEŇSTVÍ"

Je nezbytné rozejít se co nejdříve s jakýmkoliv představami o osvětové práci. Budme egoisty; příznaky neduhů světa pocituji me silněji a dříve než jiní, nechtějme tedy "léčit" ty, kteří ještě žádne příznaky necítí. Snahy vycházet vstříc jiným mají nutně za následek zabřednutí do konvencí, kterých se tak pracně a nikoliv zrovna nejúspěšněji pokoušíme zbavit. Ztráta výlučnosti a neotřelosti je cenou, kterou bychom neměli chtít za zvýšení "sdílnosti" platit.

Zrod nových životních stylů /neboli nových a nyní zcela nepochybň potřebných forem kolektivních prožitků/ je pracnou a komplikovanou záležitostí. Náš pokus je jen jedním z nesčíslného množství jiných, nebudme proto bláhoví a neoddávejme se iluzi, že jsme vyjímeční - doba je zlá, doba si s různými místními modifikacemi přesně tohle žádá.

Neměli bychom ani zapomenout, že jsme ze střední Evropy, a to z Prahy. Zapomenout tento fakt ostatně ani nelze, udělejme proto z nouze ctnost a pyšněme se touto skutečností. Nejen podvědomě ale i vědomě nechme z naší činnosti tuto skutečnost hovorit. Vždyť v naší determinovanosti tímto faktem je zároveň užití i jedinečnost a nenapodobitelnost toho co děláme, či spíše toho, co bychom jednou měli a chtěli dělat.

- fak -

Jiří Karásek ze Lvovic:

...a proto jedině fikce, již jsem vložil do této knihy, jest mi pravdou, jako jest mi lží a nepřirozeností vše, co mne skutečnost donucuje, abych žil...

...daleko nad realitu musí jít umění a tam, kde náš sen prošel životem, musí být dříve očistěn ode všeho, čím jej život poskvrnil, než se může umění o něj zajímati.

NĚKOLIK POZNÁMEK K PROBÍHAJÍCÍ DISKUZI O "TÉMATICKÝCH DNECH"

Stává se mi nezřídka, že mě hra přestává bavit. Nevesele se rozhlijím a vidím jak mi nesou víno ve sklenici nezvyklého tvaru a skleněná orosená křivka poháru způsobí, že mne začně těšit studené světlo měsíce a hra mne znova začne **bavit**.

Snad nejsou otupeny naše smysly, snad jen rozum je vyloučován záplavou slov, nepřístupný pod vrstvami rozporuplných významů a zkušeností.

Stálo by snad za zkoušku pochopit to nejjednodušší co nás obklopuje a věnovat tomu pár hodin, dnů či týdnů. Lázeňský přístup k věci by to mohl usnadnit.

Nejsme-li schopni odvrátit se od toho co nás obklopuje soustředěním na sebe, proč se nesoustředit ve vymezeném čase a prostoru na jediný vjem či předmět a pokusit se jej poznat beze zbytku. Není to samoučelné. Může a měl by to být způsob, jak se aspoň na krátký čas osvobodit, oprostit od nežádoucího.

Je třeba předem připravit program do nejjemnějších detailů, abych se v určený den či hodinu mohl celé záležitosti oddat naprosto bezstarostně.

Není třeba podotýkat, že jde o záležitost veskrze lázeňskou, tedy o hru na hru.

Začneme čímkoliv - modrou barvou, mlhou, leopardem nebo žebrotou a objevíme třeba jak si příjemně poradit s dopravní špičkou či zápalem plic.

Mělo by to být snažení univerzálně přístupné tak jako celelé lázeňství. Nejde o literární styl - bude to něco mezi kuchařským receptem a poesíí a jediným měřítkem úspěchu je proveditelnost programu. Napadá mě termín velice odporný: "užitná literatura". Chtělo by to něco vymyslet.

-mař-

MINERÁLNÍ LÁZNĚ V BĚLOVSI U NÁCHODA

Léčba pitím i koupáním.

Přirozené kyselky - zdravotní nápoj.

Čisté byty. — Ceny velmi levné.

V parku tenisové hřiště.

Koupely uhlíčité, rašelinové a železité,
případně i s případami.

JANSKÉ LÁZNĚ - KRKONOŠE.

Jedný ryze český

PENSIONÁT A RESTAURANT „KULMA“

na hlavní třídě (proti Astori)

a vila »Joffe« dependance. Slunné pokoje nově moderně zařízené s krásnou vyhlídkou s 36 lázny. Turistická noclehárna pro 15 osob. Výtečná česká kuchyně. Elektr. světlo, vodovod. Středisko lázeňských hostů, turistů a sportovců. Stanice klubu čsl. turistů a zemského svazu lyžařů. V květnu, červnu, září a říjnu slevy.

Podporujte český podnik!

O hojnou návštěvu prosí

M. a E. Kulmovi, majitelé.

Příchozím do Nového Města nad Metují doporučuje se

Telefon č. 18.

Hotel - Lázně Rezek

Telefon č. 18.

Východisko do Orlických hor. Hotel elektricky osvětlen. Vanové koupele každodenně, 44 pokojů, z nich polovina opatřena kamny k zimnímu obývání. Automobilový garáž, Hotel celoročně otevřen, každou neděli koncert. Položen v lesnaté romantické krajině, svým tichým okolím a léčivou železo-vápenatou vodou hodí se výborně pro letní pobyt i větší zimní sport. — Chvalně známá domácí kuchyně, čerstvé nápoje, obsluha vzdorná a ceny mírné.

Vždy k službám oddaný

hotelier RUDOLF REZNÍČEK, nájemce.

Hotelier Meth. Škubna

otvorí v máji t. r. novopostavený

GRAND HOTEL V KÚPEL'OCH SLEJIČI U STANICE.

50 komfortně zariadených izieb. Vo všetkých izbách teplá a studená voda. Elegantná jedáleň a kaviareň.

Z C E L A V Š E D N Í L Á Z E Ň S K É R O Z P R A V Y

/vybráno z magnetofonového záznamu/

Fak: Co teď potřebujeme je sehnat někde nějakou velkou místnost, minimálně 40 m²...aby v ní mohla být temná komora, chemická laboratoř, rýsovací prkno, psací stůl s nějakým vysloužilým psacím strojem, nějaký koutek, kde by byly všelijaké aparatury...Pak by tam mohla být též nějaká menší knihovna, kde by byla....

Mař: Doporučená lázeňská literatura....

Fak: ~~To~~ taky, ale hlavně všechny možné typy naučných slovníků...na stěnách by měly viset mapy...Zdeněk by tam třeba měl malířský stojan a plátna, to by tam měl všechno složený....nemá ale cenu shánět nějaké kumbál 15 m², ten by nám nepomoh, 40 m², to by bylo ideální, tam by se pracovalo, třeba by někdo začal sochat...

Mař: Kdykoliv by tam člověk přišel, tak by se tam nějaký podivín něčím zabýval...Mělo by to ale být v Praze.

Fak: Nebo někde hodně blízko u Prahy....Třeba by se dala nějaká taková místnost pronajmout...Měl by ale u ní být záchod a měla by tam někde těct voda...A něco na přespání...

Mař: To už je ale byt...Jestli se tohle ovšem má brát vážně, pak je třeba projednat s lidma, kolik by byli ochotni platit na činži...

Fak: Máme padesátku měsíčně od každého, ne?

Mař: No dobré, ale kolik by byli ochotni platit měsíčně na tu činži?

Fak: No, těch padesát korun, s těma můžeš počítat jistě, že?...Ale ty jsi mysel ještě mimo, ne?

Mař: To bypak nic nezbylo, že?

Fak: Myslím, že můžeš počítat s tím, že od každého dostaneš poměrně snadno ještě padesát navíc, pak by lázeňská činnost stála každého měsíčně stovku....

Mař: Ještě jsem chtěl říct něco k tomu kalendáři. Mluvili jsme o tom, že bysme podle těch nových kalendářních názvů dělali tématický dny...kdyby se to dělalo důkladně, tak by se mohlo přijít na smysluplný věci...mluvili jsme dejme tomu o květech kaštanů a takových věcech, že....jeden den by byl třeba určenej k uctívání kaštanového květu, a mělo by to mít ten cíl, že by ten den byl předem připravenej, pracovalo by se na tom, už dlouho předtím by byly připraveny rekvizity, a až by tedy propuk ten pravý den - což by bylo závislý na počasí a na tom jak si kdo zrovna momentálně stojí, na psychických dispozicích - tak by si prostě použil jen ty rekvizity a den by si prožil podle předem připraveného programu. A mělo by to končit tak - řeknu to trochu nadneseně - že by si se ztotožnil s květem kaštanu, že bys ho absolutně pochopil...

Fak: Já bych to řek jinak, já bych řek, že bysme si měli vytvořit vlastní rituály...

Mař: Tak...Prostě trochu by se to podobalo pohořnosti, ten den. Ale už by tam byly i takový detaily, že na určitý den by si měl mít třeba určitou barvu ponček, nebo by mohlo i pomoci, kdybych některý den použil třeba bleděmodrou pastu na zuby...

Fak: Rozhodně už by se měly objevovat první příspěvky takového rázu...

Mař: To máš pravdu... Pro ten den by třeba byly určeny vybraný konkrétní skladby, co si máš pustit po ránu, co v poledne, jakým způsobem ten den poobědvat a vůbec... v určený den se prostě ztotožnit s podzimním listem... byly by doporučený obrasy, který bys měl v ten den shlédnout nebo úryvek z něčeho, kterej by sis měl přečíst a k tomu patřičný ponožky a podobně...

Fak: Začíná to pěkně, už to mám všechno nahraný na pásku...

Mař: Třeba i barva taxíku, v kterém se budeš ten den pohybovat...

Fak: Počkej, já ti něco povím, tím pádem už z tohodle dialogu uděláme nějaký výpis a bude příspěvek do Hosta...

Mař: Takovýho druhu by ty příspěvky měly bejt... Ke každému dni by měla být asi také určena nějaká barva jako nejdůležitější...

Fak: Na příklad pondělí je jaký?

Mař: Modrý...

Fak: Modrý..., že... ale pondělí není modrý... černý také ne... šedivý, ano, šedivá je barva pro pondělek...

Mař: Ale měly by tam také být...

Fak: Něco jiného je ovšem pondělní dopoledne a pondělní odpoledne, že, to už by se mělo taky barevně odlišit...

Mař: Mohlo by se.... ale taky by měly být určený... neobešlo by se to bez nějakých pasáží... třeba v pondělí od dvou do tří se dá těžko něco uctít, ... tak by tam prostě bylo nějaký doporučení jak tuhle hodinu vyrušit, nějak ji fyzicky zlikvidovat... třeba tím, že bys ji strávil někde ve frontě, kde se třeba stojí na pasy a víza a tam bys čekal hodinu a odešel nebo... prostě tu hodinu nějak znemožnit...

Fak: Nebo bys tam moh někoho pustit a měl bys ten den za sebou dobrý skutek...

Mař: A zlikvidoval bys hodinu nepotřebnou... některý by se zase daly pěkně natáhnout...

Fak: Jak se natahujou hodiny?

Mař: K protažení času je výborná nějaká hrozně únavná činnost...

Fak: Jednotvárná?

Mař: Jednotvárná. Třeba točit klikou. Točit s ní ale tak, aby jsi u ostatních vzbuzoval pocit, že se něčemu věnuješ a opravdu se také něčemu věnováš...

Fak: No tak já už vím o jedný takový konkrétní činnosti. Naplnovat na příklad asi tak litrovým hrncem vanu z vodovodu. A pak ji vypustit...

Mař: Tak. Ale měl by si s to pořádně připravit. Měl bys na příklad sám před sebou předstírat, že ti nejde karma, a tak by sis tu vodu ohřejval a nosil ji tam a předstíral, že hrozně pospícháš, aby ti nevychladla... něco takovýho...

KONEC PÁSKU

Rozmluva s blížencem.

PV : Viděli jsme fotografické snímky a uvěřili jsme, že jsou na nich lidé, kteří jsou schopni zařídit si svoji zábavu a svůj čas podle svého. Můžeme je nějak nazvat?

PS : Většinou se jedná o akademický spolek "Zlatá Praha" a jejich přátele. Jiné snímky představují členy spolku "Pohodlí". NEMÁ se tomu rozumět tak, že se jedná o zcela uzavřená společenství, ale o navzájem se doplňující volná sdružení lidí. Oba spolky spoluexistují v přátelské rivalitě.

PV : Předpokládáme, že "Zlatá Praha" i "Pohodlí" mají jistě svůj výrazný rys - v čem spočívá? Kdybys měl a chtěl určit několika slovy povahu obou skupin, která by to byla?

PS : Spolek Pohodlí je určený již svým názvem. Jde o to, jak ušetřit za každé situace každý krok, vyvarovat se každého zbytečného pohybu který by ohrožoval dobrou pohodu spolkového člena. No, a teď si představ situaci, třeba před pohyblivým schodištěm, když schází jediný krok k tomu abys ušetřil trochu energie a nechal se vyvést nahoru.

PV : Dost velká zátěž na hlavu, když předem víš že tě tam na zádech nikdo neodnese...

PS : Prostě - je třeba vymýtit všechno, co vede ke zbytečné ztrátě energie na úkor proklamovaného pohodlí... Tolik asi pro ilustraci spolku "Pohodlí"... Musím dodat, že rozhodujícím momentem spolku "Pohodlí" je výtvarný projev jeho členů a příznivců, probíhající souběžně s projevem literárním... "Zlatá Praha" jak jsem již řekl, představuje přátelsky rivalitý spolek. Oba spolky se často vzájemně prolínají v jedné restauraci při stejných akcích nebo jejich přípravě.. Vzájemná symbioza se dá vyjádřit heslem: "Nic není tak černé, aby to nemohlo být zlaté".

PV : Viděli jsme snímky z "Regaty", "Parníku", stylizovanou mundurovitost, žínky zřejmě secesní - to vše za skvostné nálady, v přepěkných sestavách a přiměřeném prostředí. Vzbujuje to v nás positivity a představy, kterým rádi vycházíme vstříc. Mají snímky souvislost se "Zlatou Prahou"? Existují jiné podobné akce, třeba i mimo Prahu.

PS : "Regatu" pořádá "Zlatá Praha", nedávno měla svůj druhý ročník. Upozornuji, že se jedná o mezinárodní regatu. Punc mezinárodnosti jí dodává vždy alespoň jeden závodník ze zahraničí /př. černošský student/ prostě člověk odjinud... Závodí se na standartních pramicích, které odpovídají normě plavidel

z doku Žofín. Pravidla odpovídají zásadám olympijského veslování.
/klasický, rychlostní vyřazovací závod/dvojek s kormidelníkem/
Střídání u vesel za jízdy povoleno. Startuje se z pláta půjčovny
, trasa vede k prvnímu mostnímu oblouku mostu "Legií" a zpět..
Další kategorií je vytrvalostní závod. Start opět z pláta doku Žofín,
poté kolem Střeleckého ostrova s cílem na místě startu. Záchranná
služba zajištěna říčním oddílem VB. Průběh závodu je komentován spea-
krem čs. rozhlasu z rozhlasového vozu. Ceny za vítězství přiměřené.
Akce "Parník" proběhla letos již posedmá. Jedná se o každoroční chi-
mérickou cestu do doby kolem přelomu století.

PV : Máte nějaké další plány, pěstujete nějaké jiné každoroční akce,
které můžete považovat již za tradiční?

PS : "Zlatá Praha" pořádá každoročně "kovbojskou" akci zvanou "Klobouk", která se konala tento rok v sedlích bicyklů. Tradiční cesta vede každoročně do jižních Čech....

Oba spolky pořádají i jiné akce, vždy originální a provždy neopakovatelné!!! Mohou uvést i akci publikovanou v denním tisku tzv. "Běh na kolečkových bruslích" po asfaltovém povrchu Karlova mostu. Tento závod by se stal jinak tradičním, avšak po zásahu pražských komunikací, /Karlův most vydlážděn!!!/ byl závod nadále odepsán. Nutno najít náhradní exteriér s vhodným povrchem závodní dráhy./tartan, korek atp./

Další akce jsou přímo závislé na inspiraci členů obou spolků. Uvedu akci "Hledání malostranského pokladu", akce "Buchta", "Maso", "Knedlík" a mnoho jiných a jiných.. Spolek "Pohodlí" pořádá tradiční "Překrásný třešnový den", konající se vždy mimo Prahu. Nevylučují se ani sportovní utkání, například fotbalové zápasy mezi členy a příznivci spolků./Nerozhoduje počet hráčů na hřišti/

Oba dva spolky, jak "Pohodlí", tak "Zlatá Praha" vydávají každoročně kalendáře. Uvádí kalendář nazvaný "Zlatá horečka Zlaté Prahy", "nebo kalendář vydaný při příležitosti "Březen-měsíc ženy". Rád připomínám, že výtvarné projevy obou spolků je možné vidět v restauraci u "Bonaparta", která vytváří inspirující prostředí a nenapodobitelnou atmosféru .

V zimních měsících nastává pro oba spolky doba útlumu./zima, mráz, nepohody/ Těžiště činnosti se přesunuje do dobře vytopeňých prostor naší zlaté Prahy. Přichází i pocity klaustrofobie, kterým se spolkoví členové brání kvapnými přesuny do stejně vytápených a uzavřených prostor... V zimě se koná jediná akce, soukromý ples, který probíhá za účasti pouze dlouholetých členů a příznivců spolků..

Myslím, že to je pro začátek vše, co je třeba k seznámení. Ba, vždyť skoro začíná zima...

Za rozhovor děkuji věčnému čekateli na přijetí do spolku "POHODLÍ" Pavlu Svobodovi. Musíme ozrejmít, že postavení věčného čekatele na přijetí je významnější než postavení řadového člena spolku, neboť vzhledem k čekatelovu věčnému čekání si právem vydobyl titul předsedy všech čekatelů..

Za Lázeňské hosty rozmlouval, naslouchal a zapsal P. Vitera.

Parník - 22.6.1973

Parník - základní členové spolku "Pohodlí"

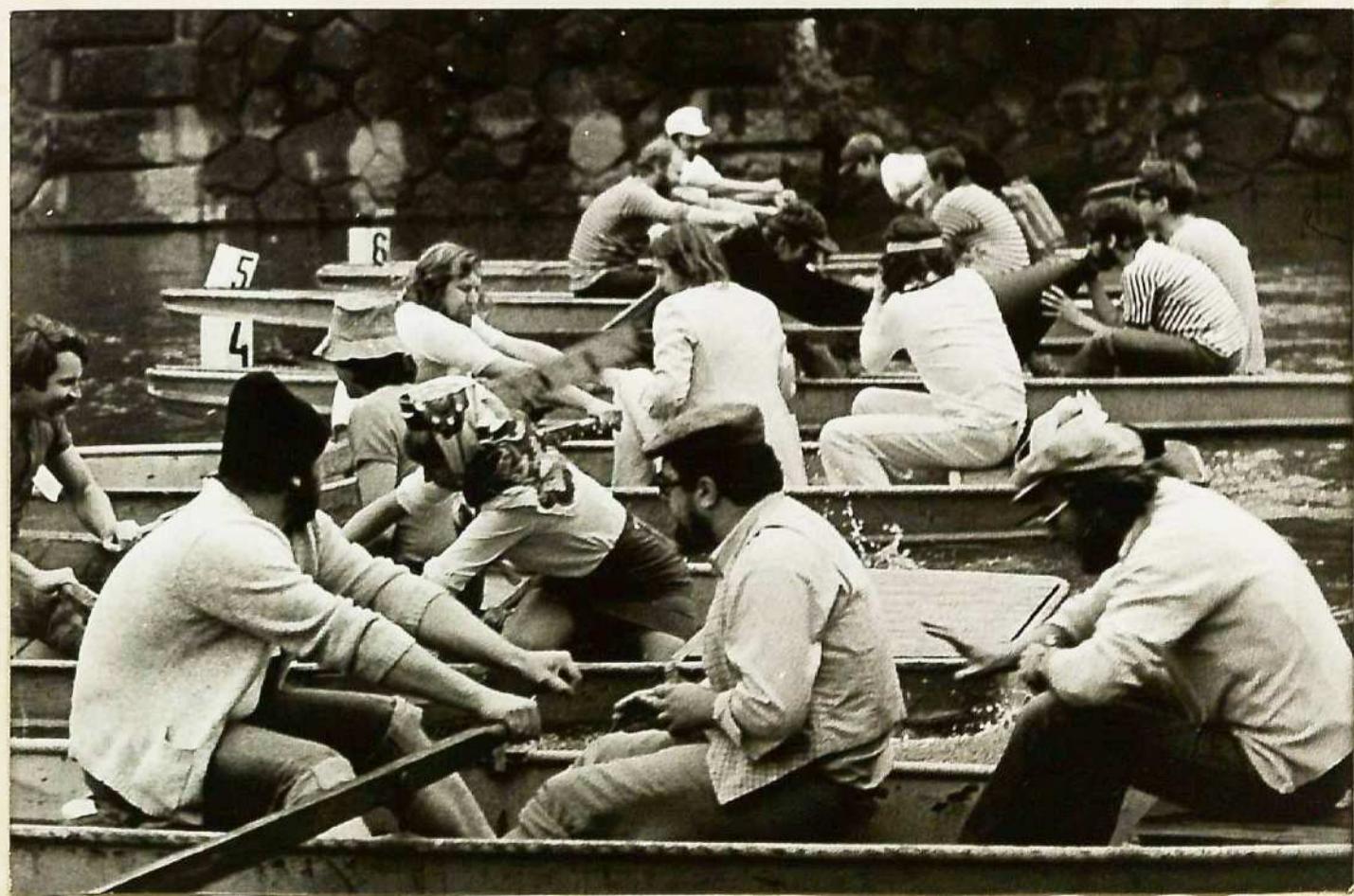
PARNÍK

Akce "Klobouk"

Regata 1976

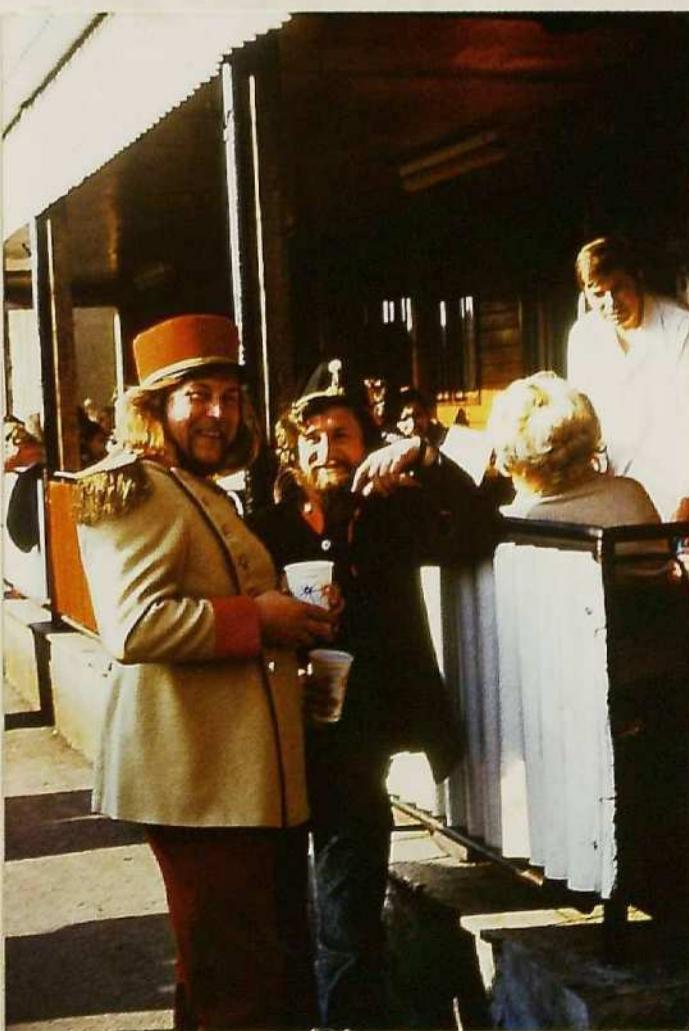

Akce "Parník"

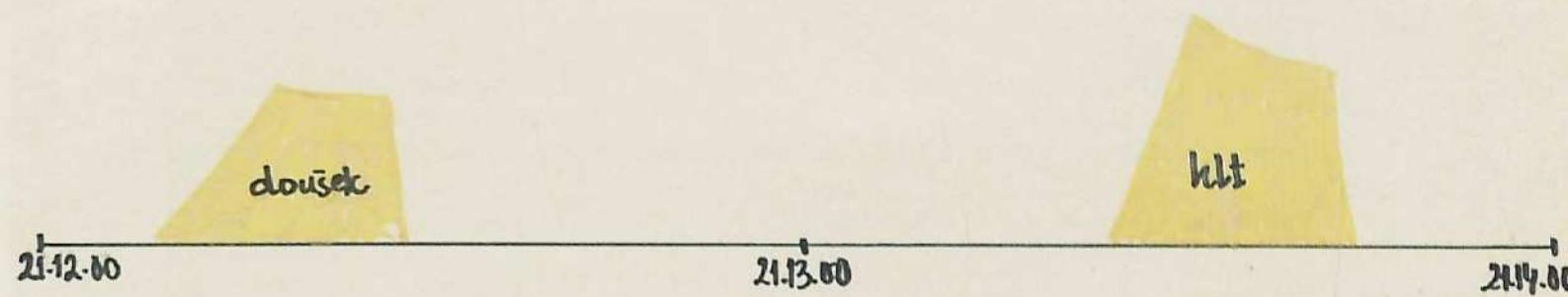
PARNÍK

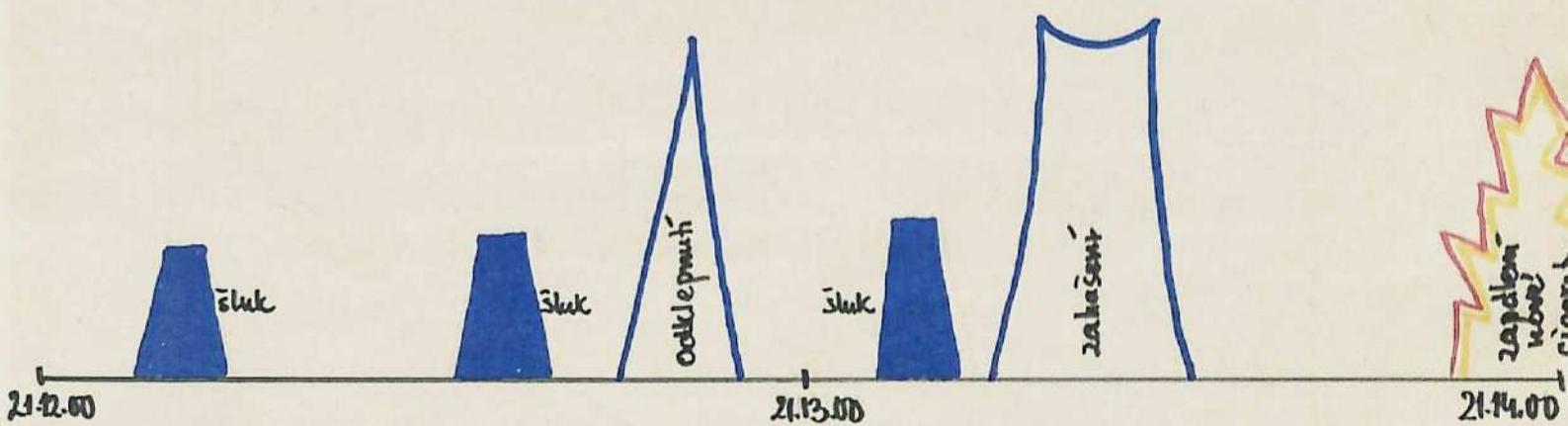
REKONSTRUKCE JEDNOHO ÚSEKU VEČERA /mezi 21.12 a 21.14 hod./

V HOTELU "ZÁLOŽNA" VE VELVARECH

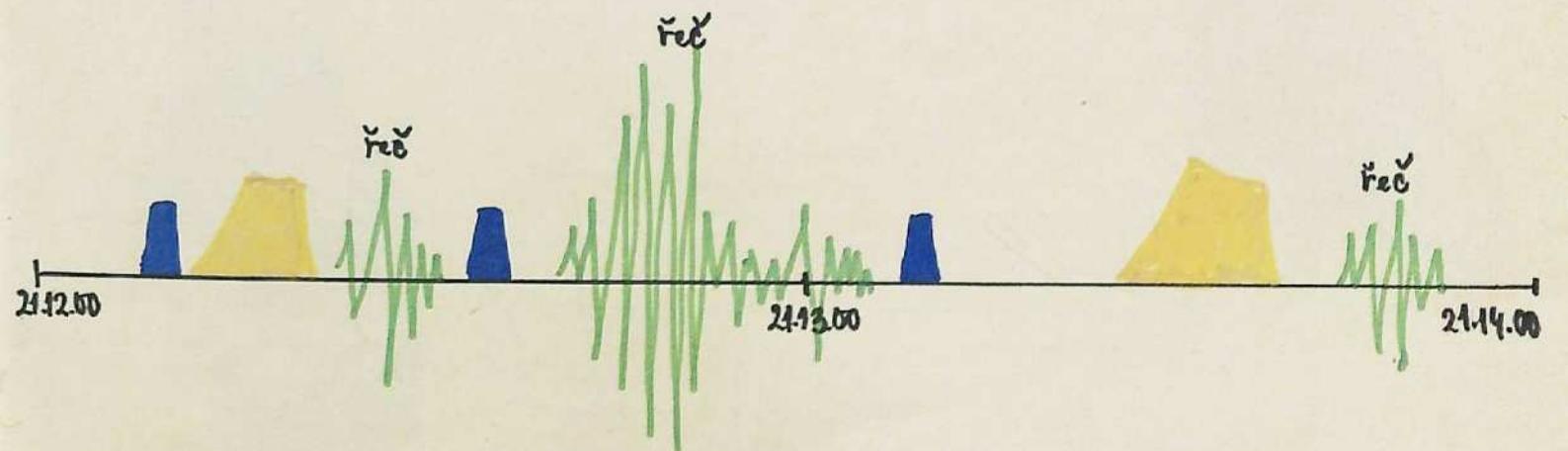
Vztah mezi levou rukou, ústy a pivem

Vztah mezi pravou rukou, ústy a cigaretou

Schematické znázornění pohybů rtů v téže době

BYL JSEM V SÍLE ŠÍM DOMĚ

/Interview J. Koubka s Jamesem Carterem speciálně pro L.H./

Měl opět ten svůj tajemný úsměv, který ve mně vyvolával vzpomínky na starého dobrého Baltimora III /1/. Když jsem se ho zeptal jestli o tom ví, pozorně se zadíval na špičku své naleštěné polobotky a celkem konvenčně si pohrával s koncem své nevkusné kravaty /tím nechci říci, že byl ledabyle oblečen/. Zkusil jsem se zeptat ještě jednou:

JÁ: Víte o tom? Jestli ne, tak vám mohu říci, že jsem o jednu iluzi chudší.

ON: S tak upřímným hochem jsem už dlouho nehovořil. Vy píšete pro L.H., že jo? Co pijete? Já si dávám po ránu Coca-Colu.

JÁ: Mám jí rád, ale dobrě vychlazenou. Citron by neměl chybět.

ON: Vidíte, a tahle je teplá.

JÁ: Snad by to šlo nějak napravit. Objednám led a plátek citronu, jestli dovolíte.

ON: Už jsem vám říkal, že jsem s tak upřímným hochem už dlouho nehovořil?

JÁ: Jo...

ON: Dejte si na mě Colu, jenom jednu ale.

JÁ: Díky, a jestli dovolíte tak trochu proženu ten váš nemotorný personál. Dám si ji na ten způsob jak jsem říkal.

ON: Jenom jednu ale...

JÁ: Jistě víte o tom, že Spojené Státy...

ON: Já vím hochu, ale s tím se už nedá nic dělat.

JÁ: Víte o tom, že na tento rozhovor netrpělivě čeká sedmnáct našich čtenářů?

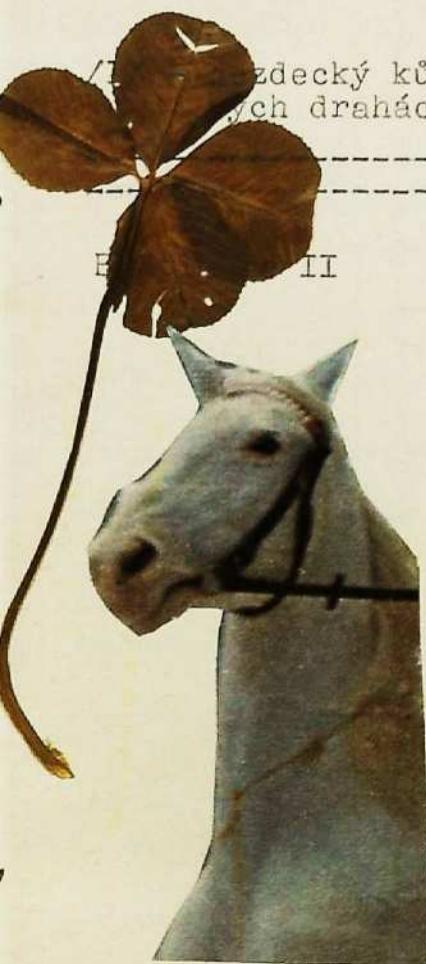
ON: Pozdravujte je... pozdravujte je... Podívejte, mám před sebou dva perní dny, jedu na weekend a už se vidím jak si...

Takže jak vidíte, není lehké si pohovořit s presidentem Spojených Států ani pro tak známý časopis jako je L.H.

/Vzdečeký kůň, který úspěšně reprezentuje Spojené Státy na dostihových drahách.

Baltimore II

Baltimore III

OHNOSTRUJCE - OCHOTNÍK (V. kohánek)

SVÍTIVÉ KOULÉ, SVĚTLANKY

pokračování

Také tyto slouží hlavně ku dělání ohňostrojů složených a vystřelu-
jí se jenom někdy samostatně z ručnicových hlavní. Každá směs jakých se
ku dělání světlánek čili koulí svítivých užívá, vlhčí se buď lihem, ko-
řalkou a konečně i vodou tak dlouho, až dá se těsto prostými prsty hnísti,
aniž by se v dlaních drabilo.

Menší částečky jich pak dáme na zvláštní podnos, jehož dno posypáno
jest moučným prachem, uhnětše z nich dříve ovšem kulíčky různých průměrů
a zmátáme jimi tak dlouho sem a tam, až se obalily zcela ve zmíněném pra-
chu moučném. Pak přemnou se mezi dlaněmi našich rukou ještě jednou, skula-
tí se a dají schnout. Sušení děje se zdrouha a ve stínu. Světlánky, které
nevyschly dostatečně nechyťají dobře a neúčinkují bezpečně a jistě. Na
kamnech lze ovšem, a to před upotřebením, takové směsi sušiti, které neob-
sahují snadně výbušného chlorečnanu dráselnatého...

Směsi ku výrobě světlánek č. koulí svítivých

BÍLÉ

9 ledku, 3 síry, 2 antimonu

35 ledku, 7 síry, 6 antimonu, 5 realgaru, 1/2 šelaku

4 ledku, 2 síry, 1 antimonu, 1 prach. moučky

14 ledku, 8 síry, 2 antimonu, 1 prach. moučky

68 ledku, 14 síry, 10 realgaru, 10 surmy, 1 šelaku

32 ledku, 12 síry, 8 síníku antimon., 1 prach. moučky

72 ledku, 15 síry, 12 antimonu, 6 realgaru, 5 šuříku, 1 klovatiny

24 chloreč.dras., 24 dusičnanu olov., 12 síry, 1 šelaku, 1 síníku antimonu

ŽLUTÉ

9 ledku, 3 síry, 2 kysl. sodn.

8 dusičnanu stront., 2 síry, 1 antimonu, 1 uhli

4 chloreč.dras., 2 ledku, 2 síry, 1 kysl.sodn. Bledě žluté. Nevhlnou snadno.

10 chloreč.dras., 4 kysl.sodn., 2 klovatiny, 1 loje

6 chloreč.dras., 10 dusič.barnat., 5 kysl.sodn., 3 šelaku. Světle žluté.

19 dusičn.sodn., 5 dvojuhlič.sodn., 2 síníku antimon., 1 uhli

4 chloreč.dras., 2 kysl.sodn., 1 klovatiny. Všude upotřebitelné a často použív

12 chloreč.draseln., 2 síry, 8 kysl.sodn., 1 síníku antimon.

5 chloreč.dras., 5 dusič.sodn., 1 dvojuhlič.sodn., 1/5 mastixu

ORANŽOVÉ

36 chloreč.dras., 85 dusičnanu stront., 30 síry, 5 koptu, 1 kysl.sodn.

14 chloreč.dras., 20 křídy, 41 síry, 40 uhlič.sodná.

BARVA VLČÍHO MÁKU

6 chloreč.dras., 9 dusičnanu stront., 5 síry, 1 koptu

ZELENÉ

8 chloreč.dras., 16 dusič.barnatého, 6 síry, 3 antimonu. Veliký plamen.

20 chloreč.dras., 40 dusič.barnat., 13 síry, 13 kalomelu, 1 klovatiny, 1 koptu. Nejlepší směs co do barvy.

20 chlorečnanu draselnatého, 14 dusič.barnatého, 10 síry, 1 kalomelu, 1 koptu, temná zelen.

66 chloreč.barnat., 20 dusič.barnat., 25 síry, 1 mastixu. Žlutozelená.

24 chloreč.barnat., 9 kalomelu, 4 šelaku, 1 síry. Smaragdová zelen.

MODRÉ

24 chloreč.drasel., 11 síry, 15 ledku, 15 síranu dras.

8 chloreč.dras., 4 dusič.mědn., 4 mléčného cukru, 1 kalomelu

12 chloreč.dras., 5 síry, 4-5 holubce, 1 kalomelu. Čistá barva světlého plamene.

12 chloreč.dras., 5 síry, 5 dusič.mědn., 1 kalomelu. Blankytově modré.

36 chloreč.dras., 13 síry, 15 holubce, 3 červen.sirníku arsen., 3 kalomelu

13 ledku, 14 pilin zinkových, 5 uhlí. Metá perly při spalování.

ČERVENÉ

4 chloreč.dras., 8 dusičn.stront., 3 síry, 2 antimonu. Temně rudá výborná směs

6 chloreč.dras., 2 síry, 1 kysl.stront. Čistá červeň.

40 chloreč.dras., 37 sín.stront., 8 klovatiny. Purpurová červeň.

9 chloreč.dras., 10 síry, 18 dusičn.stront., 1 koptu. Purpurová červeň.

12 chloreč.dras., 4 ledku, 4 mléčného cukru, 1 uhličitanu stront., 1 lykopodia. Třpytná světlerůžová barva.

FIALOVÉ

6 chloreč.dras., 1 kysl.sodn., 2 síry, 2 pilin mědených, 1 kalomelu. Fialová

~~xxchloreč.dras., 6 dusičn.stront., 2 holubce, 2 kalomelu. Fialové~~

5 chloreč.dras., 6 dusič.stront., 3 síry, 4 pilin mědeno., 3 kalomelu. Modro-fialové

21 chloreč.dras., 14 síry, 10 dusič.stront., 2 holubce, 2 kalomelu. Temně fial.

17 chloreč.dras., 6 síry, 5 uhlič.stront., 2 holubce, 1 kalomelu. Fialové-rudé.

24 chloreč.drasel., 20 sín.měd., 10 síry, 8 křídy, 6 kalomelu. Fialové-šeříkové

2 chloreč.drasel., 20 sín.měd., 10 síry, 8 křídy, 6 kalomelu. Táž barva. Bledší

OHŇOMETY. FONTAINY SVĚTELNÉ

Jsou ohňostroje buď pevné anebo pohyblivé, a musí u těchto být větší napnutí plynu a proto nutno vyvodiť přidáním moučky prachové i více výbušnosti. Náboje nabíjejí se do slupek a činnost jejich vyznamenává se důsledným vyhazováním ohně a jisker. Jsou různých délek a průměrů /kalibrů/, které se řídí účelem i dobou, po kterou mají být udržovány v činnosti. Rozeznáváme ohňomety obyčejné a ohňomety skvělé, a skvělosti posledních docílíme přidáním kovových pilin.

Uzavírání slupek děje se papírovou a dobře naklíženou zátkou.

Směsi pro ohňomety

12 ledku, 5 drobného uhlí, 3 síry. Kupohybu točivých ohňostrojů.

16 ledku, 9 drobného uhlí, 4 síry. Dá méně jisker, ale delší paprsek, 8 dusičn. olov., 1 jemného uhlí. Vyvinuje krátký, ale bohatý déšť jisker

Ohňomety skvělé /oslňující/

Jsou složení podobného jako předchozí a nabíjejí se do slupek právě tak jako ony, jenom, že jak jsme byli již zpředu podotkli, přidává se k nim potřebné množství kovových pilin, které dodávají pak při svém rozžhavení proudu ohňometu skvělé i skvoucí záře i lesku.

Podáváme návodů jenom několik, poněvadž výroba těchto směsí je velmi zdhlouhavá a pro svou výbušnost někdy i s nebezpečím spojená.

10 prachové moučky, 4 litiny nebo ocelových pilin, 2 ledku, 1 síry

24 dusičn. olov., 12 ocelových pilin, 5 jemného uhlí, 4 ledku. Velmi efektní.

16 prachové moučky, 3 zrnitého uhlí, 1 ocelové piliny

5 prach. moučky, 4 ledku, 2 síry. Obě tyto směsi rychle a červ. plamenem vypbuchují.

PRSKAVKY, BLÝSKAVKY

Prskavky čili blýskavky jsou náboje vpravené do slupek z papíru 6-12 mm v průměru a asi 12 cm délky. Jsou nabíjeny některými směsemi ze statí "Ohňomety" a hoří několik sekund, končíce činnost svoji silným výstřelem. Užívají se buď jednotlivě, kdy zapáleny hází se do vzduchu nebo vystřelují, anebo slouží ku složitým ohňostrojům. Spodek utahuje se nití a střed rozdělí se ve dvě části v poměru 1:3, z nichž spodní a nejmenší oddělení nabije se zrnitým prachem a ucpe zátkou /špuntem/, jako při loveckých patronách/, ostatní část vyplní se náležitou směsí, ucpe se rovněž a opatří hořákem /doutnákem/. Zrnitý prach vybuchne, když byla před tím směs ohňostrojná vyhořela a vydává v předu oznamenou střelnou ránu.

Obyčejné prskavky

5 prach. moučky, 1 uhlí jemného

10 prach. moučky, 3 síry, 5 železných pilin

10 prach. moučky, 3 uhlí, 1 ledku

8 prach. moučky, 2 uhlí, 1 ledku

12 prach. moučky, 1 drobného uhlí

20 prach. moučky, 1 uhlí

Prskavky oslnující

- 16 prach.moučky, 3 síry, 5 železných pilin

 16 prach.moučky, 1 síry, 3 pilin z ocele

 12 prach.moučky, 1 síry, 4 mosaz.pilin

 36 prach.moučky, 1 síry, 8 pilin z ocele

 34 moučky prachové, 6 ledku, 1 uhlí, 1 síry, 9 pilin a ocele

Čínské ohně

- 16 prach.moučky, 3 síry, 2 uhlí, 7 litinového prachu

 18 prach.moučky, 12 ledku, 3 uhlí, 2 síry, 10 litinového prachu

Prskavky vířivé

čili také "netopýří" jmenované ohňostrojné preparáty jsou náboje vpravené do pevné a tvrdé slupky, která jest na obou svých koncích pevně a neprodyšně uzavřená a utažená a na povrchu svém na dvou protilehlých místech navrtaná. Do těchto nábojů vpraví se zapalovadlo s podkladem zrnitého a snadno zápalného prachu a sice tak, aby hmota zápalné /náboj/ zapálily se při obou návrtech současně. Tak dostane se i slupka do pohybu točivého-plameny pak vířivého - a zdá senám, že, jsou-li návrtky umístěny ve středu těla nábojnice, vychází vířivý pohyb z jednoho a téhož zápalného bodu.

Hadice hvězdnaté

nabíjejí se podobně jako slupky prskavek, jen ten rozdíl mezi nimi se jeví, že pod obyčejný a nad střelný /prachový/ náboj nabíjjí se ještě náboj "ohňometů skvělých", jež při výbuchu, neseny jsouce nábojem obyčejným, rozprší se dlouhým deštem hvězd.

Stállice

jsou prskavky, jichž hrdla jsou tolíkrát navrtaná, mnoho-li ramen má stálice mít. Závěry takovýchto stálic, které nabíjeny jsouce barevnými světly ohňometů, činí velmi dobrý dojem, jsou-li správně v činnosti. Musí být vyrobeny z hlíny a teprve pak podvázány a utaženy. Zapalovadlo upevněno jest v návrtech snadno výbušnou látkou /po př.střelnou bavlnou/ tak, aby zapálení oněch návrtů resp.náboje k nim přiléhajícího stalo se současně a bezvadně.

Jinde svázuje se šest nebo více nábojnic dohromady tak, aby prostřední chrlila ohně přímo - jícnem svým - druhé pak jícný postranními, které se uměle navrtávají. Slupky nábojnic takových vyrábějí se z pevného a tvrdého kartonu.

Náboje pro hvězdnaté stálice

- 12 moučky prachové, 16 ledku, 10 síry, 1 antimón

 2 moučky prachové, 8 ledku, 2 síry, 1 sírn. antimonový

 8 moučky prachové, 1 síry, 2 sírn.antimonový

Náboje pro barevné stálice

- BÍLOU: 4 chlorečn.drasel., 3 síry, 3 dusičnanu olov., 1 dusičn.barnat.
 ŽLUTOU: 32 dusičnan sodn., 8 síry, 4 sírn.antim., 3 uhlí
 ČERVENOU: 12 chlorečn.drasel., 15 dusičn.stront., 10 síry, 1 uhlí
 MODROU: 8 chlorečn.drasel., 4 síry, 5 chlorečn.měd., 6 sírníku měd.
 FIALOVOU: 20 chlorečn.dras., 10 dusič.stront., 14 síry, 2 holubce, 1 kalomelu

PODZIMNÍ TOULKY PO MENŠÍCH MĚSTECH A OKOLÍ

Rekvizity:

1. Cestovní jízdní kolo - nejlépe zánovní, s nosičem na zadním blatníku.
2. Jasný a větrný sluneční den /s teplotou 16-19 stupňů/
3. Nepříliš velké starobylé město /tak 3.000-5.000 obyvatel/ v rovinaté krajině, v kterém se valná část obyvatelstva běžně přemísťuje na kolech. Ideálním městem jsou na př. Velvary - s rozlehlým náměstím a spoustou pěkných věcí na dívání /viz arabské příslloví: nejkrásnější je svět ze sedla /koně//. V takovém městě lze na kole s požitkem popojíždět, obstarávat nákupy /či je jen předstírat/, nechávat kolo v kovových konstrukcích mezi tucty jinými na chodnících před obchody a hostinci a pod., aniž by se člověk musel obávat, že se po nějaké době stane nápadným zjevem.
4. Okresní asfaltku - tu je možné zvolit v teplejších podvečerch. Vybrat si méně frekventovanou okresní cestu lemovanou švestkami, jabloněmi a hrušněmi, a poklidnou jízdou se dopravit do některé z okolních vesnic - projet se tam několikrát po návsi a pak se pomalu vracet /občasné zastávky u ovocných stromů, pokud možno bez slézání z kola/. Vzhledem k malé frekvenci v tomto podvečerním čase lze zkoušet i jízdu bez držení a uvolněné ruce využít ke konzumaci švestek nashromážděných po kapsách.
5. Polní, luční a lesní cesty - vhodné kombinovat jízdy po náměstí /po kočičích hlavách kolem morového sloupu/ a v přilehlých uličkách též s jízdou po polních, lučních a lesních cestách na pokraji města. Cestou lze v kteroukoliv denní i večerní dobu potkat značné množství jiných cyklistů všech věkových kategorií /ty starší se sluší pozdravit/ od kterých je žádoucí přiučit se jedné věci/ a to nejen kvůli nenápadnosti/: pomalé, poklidné a důstojné jízdě /jen co šlapka šlapku mine/. Z toho samozřejmě plyne, že kola s berany a přehazovačkou jsou pro lázenšské vyjíždky naprosto nevhodná!

ZNÁMA PÍSEŇ „O. Velvary“ má svůj historický podklad. O tolary zde skutečně přišel pan Jáchym z Bílé, který se ve zdejším hostinci v roce 1592 ubytoval. Když zjistil, že přišel o 996 kop měšťanských, obvinil z krádeže hostinského. Dlouhý spor byl po smrti účastníků rozhodnut ve prospěch hostinského vdovy. (dv)

AŽ SE VRÁTÍTE

z cest, vzpomínati budete zážitých dojmů v pohodlném křesle Mělnické akc. společnosti pro průmysl košíkářský, továrny na Mělnice. Sklad Praha I., Perlová ulice.

Pokud je mi známo, tak jen krátké období středověku se alespoň částečně dokázalo vypořádat s ~~xxxxx~~ ničím neodůvodněným lpěním na shodných tvarech, materiálech a barvách párových částí oděvů a různých párových doplnků. Mám na myšlirůzné barvy rukávců a nohavic, které na několik desetiletí ovládly západoevropskou módu; avšak ani tato relativní radikalita oné doby nezasáhla konvence v oblékání do větší hloubky - připustila pouze různost barev, nikoliv však materiálů nebo tvarů. Toto ani žádné jiné historické období si - pokud vím - neporadilo s obuví, rukavicemi a pod..

Lázeňští hosté - jelikož konvencím podléhají jen ve velmi omezené míře a to navíc pouze dočasně - však nemají vůbec žádné důvody tuto párovou uniformitu podporovat. Ani námítky, že by se na př. výdaje za obuv zdvojnásobily /neboť na jeden lázeňský pár by bylo třeba zakoupit dva konvenční páry/ dlouho neobstojí. Stačí jen nalézt partnera se shodným či téměř shodným číslem, který si též hodlá zakoupit boty, provést výběr bot společně, eventuálně ~~ne~~ finanční vyrovnání, a pak si ~~je~~ jen prostě vyměnit pravé či levé boty. Podobně lze postupovat při zaopatřování jiných párových částí oděvů či párových doplnků. Mimo to nelze podcenovat inteligenci lázeňských hostů - s takovou malicherností si jistě snadno poradí a navíc snad najdou i způsoby jak na celé věci něco ušetřit /reminiscence na vetešníka Hudečka na Letné, který kdysi prodával za velmi lidové ceny jednotlivé kusy obuvy - myslím, že kus za 3 Kčs, jenom si již nepamatují, v které to bylo méně/. Nehledě na to, že v souladu s mentalitou individuálních lázeňských hostí nelze ani předpisovat zachování páru jako takového - věřím, že se mezi námi najdou i takoví, kterým jedna bota klidně postačí.

Nenacházíme však žádné důvody k zachovávání párové uniformity, nutno současně zdůraznit, že nevidím ani žádné pádné důvody k jejímu porušování. Za tohoto stavu se mi pak zdá nejvhodnější nalézt přijatelný kompromis jak párovou uniformitu zároveň zachovávat i překonávat. Lépe řečeno, zachovávat ji pro veřejnost a překonávat ji pro sebe, případně i pro ostatní lázeňské hosty. Jíž mnohokrát bylo na pracovních schůzkách L.H. i při jiných příležitostech zdůrazněno, že největším nepřítelem lázeňství je - na rozdíl od výlučnosti - výstřednost. Provokování veřejnosti kříklavými a na první pohled /či na další pohledy/ nápadnými rozdíly ~~rozdíly~~ v barvách, materiálech a tvarech je s podstatou lázeňství naprostě neslučitelné. Nutno tudíž postupovat obezřetně, s obvyklou dávkou lázeňského taktu a vkusu. Proto navrhoji jen nepatrné odlišné tónování jedné nenápadné barvy a po případě i drobné diference v materiálech či tvarech párových oděvů či párových doplnků. Netřeba jistě zdůrazňovat, že není v intencích pravých lázeňských hostí stát se středem vtírávých pozorností senzacechtivého davu. Celá věc by naopak měla sloužit jen k upevnění pocitu výlučnosti L.H., aniž by měla nelázeňská veřejnost příležitost jakoukoliv diferenci na zevnějšku L.H. zaregistrovat, či snad dokonce konkrétně na takovou diferenci poukázat /za vhodný příklad považuji na př. differenci cca 1 cm v délce rukávů u košile nebo páru manžetových knoflíčků, z nichž je jeden z osmnácti karátového zlata, zatímco druhý jen ze čtrnáctikarátového/. Podaří-li se některým L.H. porušit /a tak současně i zachovat/ párovou uniformitu ve více případech najednou /nezapomeňme, že kromě již zmíněných rukávů, nohavic ~~rukavců~~ naušnic, bot a manžetových knoflíčků jsou zde ještě ponožky, brýle, klapky na uši a pod./, může to na výlučnost jejich psychického stavu působit netušeně mocným a zcela jistě i blahodárným způsobem. Praktické důsledky takového zintenzivnění pocitů výlučnosti si zatím jistě nikdo z nás neumí ani představit.

takhe

ANO!

...A takhle
NE!

Shad
takhe?

KTERAK SE OBLEKAT

Em. Mařík

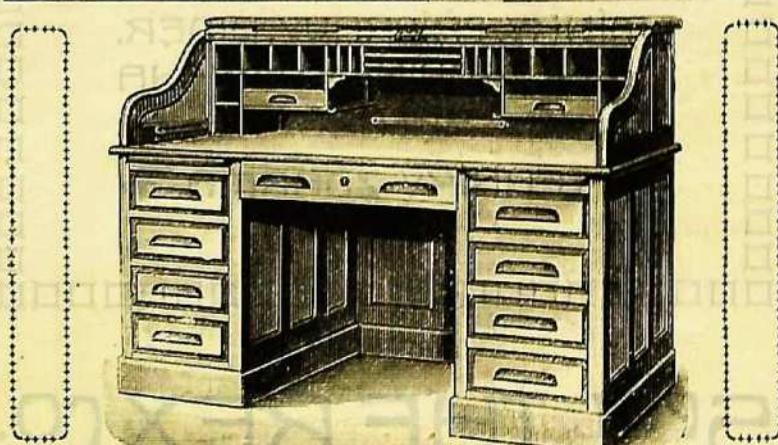
Zavítal k vetešníkovi na kraji vsi, neboť k večeru bylo chladno a studilo ho na temení.

"Cím posloužím" tak byl uvítán

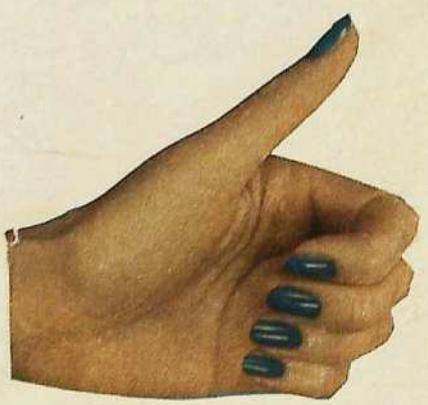
"Snad by se vám zalíbil tento čepec, kulich, ušanka, šuba, klóbrc, šál, šát či snad lehká radiovka. Co by vám vyhovovalo? Mně vyhovuje toto, ale i to rád poskytnu. Abych vyhověl" děl lysý kramář, mávaje rukama nad hlavou.

Host však patřil na mrtvou krysou lapenou v ocelových tenatech. "Odrízněte jí ocas" poručil si. Před krámem se sklonil k trávě a vytrh trs chrp. Nabídl je svému koni na hraní. Krysí ocas si větknul do svého rozbitého klobouku.

Nejlepší je natom, že projížděl vesnicí k večeru koncem května právě v době, kdy se jiný mladý muž, hledíc z okna do rozkvetlé, stmívající se zahrady, zabýval otázkou: "Komu žec žalují květy?", přemítaje komu by se tím zavděčil.

PROČ SI NEKOUPÍTE AMERICKÝ PULT který sám o sobě tvorí pohodlnou pracovní pult. Budete při něm snáze pracovat a všechny Vaše listiny budou v pořádku. Jste-li vyuřkni z práce, stačí jediný lomit a všechny zásuvky a příhrádky jsou najednou uzavřeny. **ŽÁDNÁ ZTRÁTA ČASU — ŽÁDNÝ PRACH — ŽÁDNÁ INDISKRETNOST!** Otevrouce žaluzii, najdete započatou práci tak, jak jste ji zanechali. **JOSEF JIROUSEK, Praha-II., 1848,** (Spálená ul. 24.) Palác pojistovny. — Cenný franko. Americká zařízení účtárna a kanceláři. Telefon 3312.

„TENTO MUŽ“

nečte

jak by se
pohled
začíná drží
časopis,
jak sami vidíte
vše nasvědčuje
tomu,

se stane
HORLIVÝM
odběratelem

L.H.

na první
zdařilo,
konkurenční
kterému nemůžeme
na jméno!
přijít

že tento MUŽ
v nejbližší době
našeho
časo-
di
S
u
!

Skrývačka pro bystřé hlavy

Podzimní
soutěž

L.H.

Na této fotografii se skrývá několik lázeňských hostí. Redakce L.H. si uvědomuje, že úkol není nikterak snadný, proto všichni úspěšní luštitele získávají gramofonovou desku z n.p. Supraphon nebo Panton, kterou si tam zakoupí dle vlastního výběru. Použití zvětšovacích skel neodporuje pravidlům soutěže. Jména šťastlivých výherců budou zveřejněna v příštím čísle L.H.

"Tohle dám trochu stranou, abych to nepobryndal lepidlem jako posledně" bručel si Jarino. Jak začalo foukat nebyl k udržení. "Tuk ho a tohle trochu ušmiknout." "Jarino, nech toho!" volali na něj. "Co z tebe bude?" "Jdete k šípku!" odpovídala "aby vás kozel." a těšil se z toho jak vítr ohýbá větve stromu před oknem. "Kostra dopadla bezvadně" těšil se a hned se s ní několikrát proběhl po místnosti. Zakopl při tom o kanálek a převalil se přes nízkou stoličku, která se pod ním rozlomila. "Sem s nůžkami!" Vůně kancelářského lepidla mu rozšířila chřípí a tak lepil, stříhal a přivazoval bez oběda a jediné cigarety až do odpoledne, stále si při tom bruče a vrče pod vousy.

"Jindy je hned jinak" liboval si na louce pod lesem. "Co může být lepšího než pevná šnůra, když to fouká?" ptal se sám sebe a věděl, že nic. "Jarino už zase pouští draka!" ozvali se posměváčkové z vesnice. "Závidí" pomyslil si Jarino. Však s nimi již skoncoval minulý podzim. Byl největší ze vsi. Raději si hleděl svého draka.

Ten jak se zdálo právě pokukoval po dvou obláčcích, které si to šinuly k západu, čímž zabarvily zapadající slunce a celou krajinu hezky do ruda. Bylo to jak na obrázku. Děti skotačily na louce, z lesa právě vyšel myslivec a uprostřed čněl Jarino umazaný od barev a od lepidla. Nad tím se vznášel drak, šklebící se papírová potvora.

Myslivec se díval na draka a Jarino byl hrdy. To by se mu líbilo, chodit si sám po mechu tak jako Robinson Crusoe s puškou na řemesni. Své holinky by hned vyměnil za lesníkovy vysoké šněrovací boty. Hned by bylo po trápení s tetou i s partou těch strakatých trpaslíků tady kolem. "Prima šnůra." prohodil k myslivci. "Pěkný drak" řekl lesník, zamýšleně hledíc na Jarinu. "Ty tomu tak rozumíš. Vem tě das" pomyslel si Jarino a řekl: "Tam by vám to nedoneslo". "Přece nebudu střílet na draka" smál se hajný. "Jé, bude se střílet!" sbíhaly se děti. "Copak jsem blázen, abych střílel na draka?" divil se lesní muž. "Pal!" křičely děti. "Aby vás kozel!" zvolal Jarino. "Picněte po něm jednu!" Myslivec zaklapnul závěr a Jarino v náhlém vnuknutí rychle odvinul pár metrů šnůry právě ve chvíli kdy hajný zamířil a stiskl spoušť. Drak se jen zakymácel a vesele zamával ocasem. "Nestrefil!" volaly děti. "Drak uhnul" ječely. "Nedostřelil!" Lesní muž tím křikem úplně vyvedený z míry se zdivočele rozhlížel, co že to zas vyvedl. "Střílet dětem na draka a ještě se netrefit?" To mi ještě scházelo. To tak! To tak!" Rychle znova nabíl. Pečlivě zamířil. A bylo to!

"Tohle dám trochu stranou, abych to nepobryndal lepidlem jako posledně." "Jak to, že zas děláš draka?" ptala se teta "Když jsi včera jednoho udělal." "Hajný mi ho rozstřílel" odvětil Jarino. "Trochu ušmiknout. Tuk ho." "Prosím tě, copak hajní střílí draky? Co to bylo za hajného?" chtěla vědět teta. "Že mu to ale jde od ruky" řekl strýček. "Já mu řekl, aby po něm střelil" řekl Jarino. "Nelži!" vztekala se teta. "Přece bys nechtěl sestřelit draka, když jsi ho zrovna dodělal. Jarino, Jarino, co jen z tebe bude?" "Vem vás das. Jdete s tím k šípku, teta!" odvětil Jarino. "Když vidím, jak ti to jde od ruky" řekl strýček "Napadá mě, čím asi budeš Jarino." "Aby vás kozel!" řekl Jarino. "Měl by ses nad tím zamyslet chlapče" řekl strýček "Už ti bylo třicet."

Blaise Pascal: Člověk není ani anděl ani zvíře. Ale je osudné, že z toho, kdo se chce stát andělem, se stane zvíře.

Až nám budou chutnat pudinky v oranžových pilulkách, pak nám bude teprve špatně - J. Koubek, U Zvonicek, 2. října

Jan Čes byl pro okolí své doby znám spíše jako podivín než člověk zajímavý. Nicméně jemu samotnému se vlastní osud stal zdrojem k sepsání celkem zajímavého životopisu. Na prvním lístě jeho filosofických úvah života je datum 2061. Jakým způsobem se tento rukopis ocitl v mých rukou vám samozřejmě povím předem. Nechal jsem v sobě mnoho chuti již v 9.30 hod. ráno usednout v hospodě a tak jsem navštívil antikvariát v Dlážděné ulici. Na tuto velmi příjemnou zábavu jsem se rozhodl věnovat maximálně 45 Kčs. Po delší výběru jsem dle uvolněné sumy mohl zvolit několik variant venově přibližujících se řad publikací. Mezi třetí variantou byl také svazek "Kresba Leonardova a Dürerova obrázející jiskru lidství" od Intela Homa, pouhých 18 Kčs. Vazba byla již silně nekvalitní a část hřbetu byla celkem viditelně sešitá tmavou nití. Při rozevření knihy, když přední a zadní strana přilehlá na sebe, kůže na hřbetu se mírně odchlípla a já zahlédl skulinou materiál barevně daleko novější než vzhled knihy. Je mnoho lidí jako já, kteří podlehnou tajemství něčeho, co připomíná nejeden sen mládí. Pod vlivem tohoto nutkání jsem knihu bez dalšího hodnocení kupil. Doma jsem vazbu hrubě oderval, nepřipadal jsem si jako vandal, jelikož jsem si knihu chtěl nechat stejně nověsvázat, cestou v tramvaji jsem totiž zjistil, že jde o knihu hodnotnou i bez tajemství. Vazba obsahovala 90 velmi jemných lístků fialové folie popsaných drobným šedobílým písmem. Ze jde o písmo jsem se dozvěděl později od svého přítele Krále, který nechal jednu z folií přezkoumat v ústavu kompetentním i v daleko důležitějších záležitostech. Podle mně neznámého experta se jedná o fotokopii na zatím neznámé hmotě, která se nedá zničit ani žíháním v platinovém kelímku. Již při běžném zvětšení expert odhalil, že jde o celkem úhledný rukopis v řeči české. Protože jde zřejmě o nějaké curriculum vitae, jedná se o běžné fráze ze života, proto lze bez obtíží smysl vět domýšlet a později již ze známého písma rukopisu skládat věty a tak od poloviny strany /folie/ text číst již bez nesnází. Expertíza dále ukázala, že fialová i šedobílá barva je stejně rezistentní vůči erozivním účinkům času a to prakticky časově neomezeně a uchovává kontrastní přechody mezi změnou barvy, písmo tedy nemizí, to jsem se dočetl na přiloženém lístku od nepodepsaného experta. Jedná se tedy o rukopis lépe řečeno fotokopii životopisu Jana Česy. Z obsahu se snažím vyloučit pokud možno události historické, jelikož si myslím, že poznání budoucnosti ničí charakter a já se o svůj charakter již strachovat nemusím, jelikož dle psychiatrického posudu jsem ČLOVĚK vyjímečně bezcharakterní. Dále jsem vyjmul některé sexuální sny o kterých se autor občas rozepíše. Basický sexuální život není v životopise ani mezi řádky.

Jsem a chtěl bych být Jan Čes a před koncem svého putování ve schránce homo sapiens jsem se rozhodl, že se pokusím zrekapitulovat celou tuto cestu slzavým údolím všude se zrcadlícího pravotního hříchu svého druhu. Ve svých 30ti letech jsem se duševně připravil k rozhodnému kroku proti přírodou vtisknutému jhu rozplozovacímu. Tam, kam bych se chtěl být i jako jedna nezničená molekula se zachovaným genetickým kódem myšlení dostat, by relativně nemusela být tak devastovaná energeticko-časová posloupnost. To, že mluvím o sobě jako molekule je velikáštví, které si uvědomuji několik vteřin potom, co jsem se tak vyjádřil, nyní si totiž nepřipadám o nic důležitější, v přímce ohraňující nějakou úsečku vesmíru než elektron, což teprve při představě vesmírného tělesa. Po 30ti letech života jsem zjistil, že regenerace života-schopnosti mého těla klesá neúměrně k progresivitě, podotýkám progresivitě mých mentálních schopností. Ze subjektivního hlediska lidí mi však naše doba připadá již dosti vzdálená našich počát-

ků, kdy snad stačilo, když se člověk zapojil do rozplozovacího systému nebo zachování druhu tím, že svým potomkům dokázal s jistotou předat pouze své morfologické znaky. Za předpokladu, kdy rodina má opravdu nezávislost tvořit vlastní minikosmos, neodmítám rodinu vytvářit. V tomto případě jsem přesvědčen, že svým potomkům předám podstatné prvky svého morálního kodexu, pro který mám pevné základy a hrubou konstrukci, na které může každý potomek budovat dále bez mrzačení své vlastní osobnosti. V minulém století byly pro tento vývoj možnosti celkem příznivé, jakási zhoubná změna, podobná rakovině však tento zdravý lidský vývoj podřízené přirozené selekcii lidských hodnot mění za hodnoty naprostě nepřirozené a takový antagonismus musí přirozeně snížit cenu Země a jejích obyvatel v kosmické důležitosti. Za svého života jsem se nesnažil nikdy na chyby poukazovat, jelikož ze své pozice jsem neměl ani možnost nastavit lidem zrcadlo, aby byla tato rakovina patrná, což si myslím, při lidské ještěnosti jistě zanechalo, byť i jen prekvapení. Cestu jak provést nápravu a asanaci lidství jsem však nenašel. Tako obrovský úkolnení a nemůže být prací jednoho člověka, bez nebezpečí, že případné disproporce vývojových etap různých lokalit povedou k nehmánním zásahům, jelikož ani kapacita nejgeniálnějšího mozku není schopna vše registrovat!!! natož podle zanesených dat strojově vyhodnotit záležitost pouze lidskou, která s predešlou hypotézou, jak každý uzná, nemůže nikdy substituovat humanitu. Nevyhýbám se tím odpovědnosti, jsem také částí rakoviny, hledal jsem však možnost jak nebýt kosmickým parazitem. Jako pomocníka jsem našel medicinu, vždyť našem problému je tato věda kolegou řešení obdobné situace a také v masovém měřítku. Z tápání v tmách mne vyvedlo slunce zvané imunologie. Vždy kupříkladu dnes každému známé vakcíny jsou oslabené organismy, které ochromují růst a vývoj organismu vlastního spice. To mne inspirovalo stát se slabším organismem svého druhu a pokusit se uvést vše do nármálu. Rakovina však slabší likviduje stejně brutálně jako lidstvo, dá se říci, že na oslabeném se více šíří, tato myšlenka je tedy exkrement. Při rakovině organismus toto zhoubné bujení vlastně nesmyslně přednostně podporuje na úkor vlastní tkáně, snad myšlenka vycházející z této úvahy by mohla stát za prostudování. Snažím se tedy akumulovat vše dobré do svého genetického kódu, kód nakonec koncentrovat do částice tak malé, aby z tělesné schránky odešla formou myšlenkové spory dál kosmickým prostorem vstříct lepším časům. Originál této zpovědi je již zafixován do připravené spory.

Narodil jsem se v celkem výžené rodině ve výrobním komplexu Mydlovary-Lipno NN. V této oblasti je umístěna většina zdrojů energie. Můj otec Josef si zajistil výhodnou pozici v této Národní Nutnosti jako vedoucí člen kolektivu Zušlechťovačů kvality a Zvyšovatelů kvantity dodávaných energií. Vedoucí místo si zajistil jedinečným řešením akumulačních resorvoárů sluneční energie v jakékoliv vodní nádrži bez omezení její původní funkce. Jednalo se o obrovské plastikové vaky tvořené několika slabými vrstvami izolačních fólií. Tyto vaky se plní ohřátou vodou z pojízdných generátorů sluneční energie. Podle roční předpovědi počasí se tedy vodní nádrže využívají jako akumulátory /více deště/ nebo s přihlédnutím k provozním podmínkám hydroelektráren. Tím se otec stal známý a mnoha lidem sympatický. Díky této populárnosti a známostem vznikla pro mne příhodná půda k zachování některých důležitých lidských vlastností. Již od mládí jsme byli rozčlenováni do skupin, které měly podobné vlastnosti, které prý je nutno přetvořit a vlastnosti, které je nutno udržet a později specializovat. Za negativní vlastnosti se považovalo vše anarchistické a osobité z osobních spisů mých rodičů. Později jsem byl spolužákem syna vedoucího jedné tečkové kartotéky. Rád vykládal tehdy směšné příhody, které slyšel od otce, kde humornou pointou bylo utrpení občanů, kde se kartotéka pomýlila a automatická registrace přinesla naprostě odlišný charakter od skutečného. Myslím, že

vém případě mnoho souhlasilo. Zejména pracovnice v předškolním ústavu však byla přítelkyně a obdivovatelka mého otce. Měla dceru a ještě některé lidské rysy, proto se ihned zamýšlela nad tím, že bych nemusel být špatným partnerem pro její dceru /a já na ní.../, znala své záliby a snad i vkus své dcery. Snažila se proto korigovat mé negativní vlastnosti minimálně. Asi nechtěla pro dceru úplného vola. V tomto ústavu však měl každý výchovný instruktor své oblíbence, jejich posvátná schopnost podřizovat se i své funkci v hierarchii ústavu však nedovolila, aby k oblíbenici své nadřízené byli v militáristickém přístupu příliš resantrní. Tato mírná shovívavost mému zdárnému vývoji nijak nebránila plnit ostatní články života podle očekávaného předpokladu. Pouhý rozdíl proti osnovám stanovujících nás vývoj byl v tom, že jsem nežil stereotypně bez výkyvů, ale k plnění svých úkolů jsem se snažil věnovat čas pouze nejnudnější, což znamenalo neúměrně vysoké napětí k dasažení maximálních výsledků. "ned v prvním stupni školního ústavu jsem tuto metodu úspěně použil, jelikož jsem se betpodmínečně chtěl zúčastnit jedné z říjnových zábav uzavřené společnosti mého otce. První měsíc září jsem tedy vynaložil největší úsilí, abych za těchto 30 dnů zvládl látku do poloviny listopadu. V registračním automatu stupně znalostí se potom mohl můj otec dozvědět, že mohu být 14 dnů i nemocen bez újmy na mentálním růstu. Lékař, také otcův známý, samozřejmě virové onemocnění cest dýchacích potvrdil. Zábava otce a jeho přátel byla velmi důmyslná a vyžadovala celoročních příprav. Odehrávala se v přírodní rezervaci Obora Hluboká a slavnost na kterou jsem se tolik těšil bylo pouhé vyvrcholení boje soupeřících stran. Společnost otce se domnívala, že jejich inteligenční potence je příliš vysoká vzhledem k průměru obyvatelstva, že sportovní zápolení jako kopaná, hokej, tenis a nohejbal je pod jejich úrovení a proto si sportovní zábavu zařídili dle svých dispozic. Každý říjen nastává v rezervaci říje vysoké a spárkaté zvěře. Říje jelenů, a přede vším souboje samců přitahovaly zájem společnosti jako neotřelá sportovní podívaná a možnost uzavírání sázeck, také přirozené prostředí lesa dodávalo této podívané svérázny kolorit. Když si vzpomínám na pocit, který mne na tuto podívanou lákal, musím říci, že to nebyl pouhý zápas dvou samců, ale také možnost pozorovat spontánní projev dospělých přátel, jen minimálně omezovaný společenskou konvencí. Ze zábavy jsem byl vyřazen pouze částečně svým věkem. V době, kdy jsem se říje zúčastnil však nešlo již o říje jako takovou. Vybraní jeleni byli označeni na zadním běhu rozdílnou barvou. Každá část zúčastněných hostí se po celý rok starala o svého jelená, pracovní zaneprázdnění však nedovolovalo pravidelné návštěvy a tak jeden z důležitých faktorů vývoje borce hrávalo také podplácení vedoucích pracovníků Obory. Úplatky se netýkaly pouze krmení a sledování fyzické kondice hýčkaného ~~zzzz~~ samce, ale na výši úplatku záviselo též bojkotování správného příslunu živin pro borce protivné strany. Nejjemnější finesy této korupční hry vyplňovaly v podstatě volný čas protivníků. Několik dní před říjí a počátkem slavnosti bylo nutno již několik let zajišťovat hlídače pro svého borce, jelikož se druhá strana nespokojila s výsledkem celoročního korupčního boje, ale snažila se ochromit vitalitu protivníkova samce různými narkotiky. "ako největší hrdina byl však v každé jednotlivé společnosti uznáván ten, komu se za pomocí t.zv.kuše podařilo vpravit do soupeřova těla silnou dávku adrenalinu, pokud možno těsně před soubojem. Jako jediné pravidlo, které se v tomto souboji volného stylu dodržovalo, je základní přiblížení se k oběma borcům na 135 m 24 hodin před předpokládaným soubojem. Vlastní zápas vypadal takto. Jelení samci se vydáváním přiblížovali, tento zdlouhavý proces se nedělení diváci snažili urychlit tím, že vydávání samců podporovali věbničkami. Při setkání borců na mýtině chráněné vyvrácenými pažezy, se jejich hlavy proti sobě nějaký čas jakoby uklánely. Samec skupiny mého otce byl o poznání silnější postavy, tvar svalstva byl naprosto harmonický. Druhý sok nebyl stavěný také nijak špatně, při předimenzování výživy by však jeho tu-

ková tkáň příliš vázala mastné kyseliny. Těsně před soubadem se však ukázal protivník lépe uzpůsobený k vlastnímu boji, jelikož ve světlech našeho borec bylo znát působení dávky adrenalinu, který ochromoval bojovnost a vyzyvavost jeho nádherného těla. Při boji se nás borec z vysloveně příhodných postavení snažil opět couvnout a pokoušel se zbaběle odběhnout a nabrat sil, kterých však nikterak nepostrádal. V některých momentech, kdy bylo výhodnější couvat, však jeho přirozená bojechtivost prorazila mluvu adrenalinu a naopak se bezhlavě vrhal na protivníka. Byla to vzrušující krvavá podívaná. Jen málo obličejů přihlížejících bylo vzrušeno pouhou vidinou zbohatnutí při výhře na tipovaného borece. Kdesi jsem četl, že souboje jelenů mohly být krvavé, ale zpravidla nekončily rozsápním soupeřem. Konec tohoto klání však vždy končil tragedií. Naš borec byl svojí přirozenou bojovností a silou neustále hnán proti souperi, nerohodnost v okamžiku střetu však měla za následek pozvolné rvaní jeho těla, jeho protivník byl naopak překvapen snadností vítězství nad silnějším ~~XXXXXXXX~~ jedincem a vzrůstající nepřirozená ještětnost způsobila, že svého soka parožím přímo rozerval. Moje matka se zatím oddávala zábavě poněkud poetičtější. Se svými přítelkyněmi se vydávala v helikoptéře nad louky rezervace a po seskoku padáku se snažila natrhat co nejvíce chráněných květin v časovém limitu. — V době říje jsem jednou doopravdy onemocněl, bylo to v šestém stupni školního ústavu. Rodiče mne velmi litovali, jejich toužebně očekávaná slabost byla silnější. Doma jsem zůstal sám s babičkou. Když jsem chtěl vstát z lůžka, následovaly takové bolesti, že jsem požádal babičku, aby mi něco vyprávěla. Hudák babička se bránila, že umí pyprávět pouze pohádky a na to jsem již příliš starý, ale vzpomněla si, že většinu pohádek vyčetla ze starého časopisu LH a mimo pohádek je právě tam spousta zajímavých věcí, jelikož jde o časopis osvětový a s velkým zájmem jsem si přečetl svůj životopis Značka -fug- měla jistě dosti práce s korekturou mého skriptu, jelikož se v našich dobách píše výhradně měkké I.

-fug-

Všem lázeňským hostům doporučuji čeština poklepem a poslechem a vybírám: Je také nějaký pojmový rozdíl mezi koupelí a lázní? Lázeň je nějak vybranější, patrně proto, že visí v jazyce tak trochu ve vzduchu /právě/ není žádné lázniti. Vůbec je čeleď a družina slova Lázen nepatrna /CHACHACHÁ/ a pak LAZEBNÍK!!!!, v něm však mnohý ty lázně snad ani neslyší. Ten ultrafialový rozdíl tedy nemáme, nemajíce bezprostřední pojmenování pro člověka, který se koupá /člověk koupající se v penězích je finačník, člověk, který se koupe v nádě je nádeník/. Co z toho plyne? Zase jednou nic. Uvádím to proto, že dělám to, co jsem si umínil: ukazovat čeština tak jak jste ji dosud neviděli.

To napsal Pavel Eisner v roce 1947.

-fug-

Poznání života by stačilo člověku zbavit se pochybností - J. Schelinger

K životu člověka by stačilo uvědomovat si neexistující skutečnosti - J. Schelinger

/obojí v hotelu "Záložna" ve Velvarech/

ČTYŘI KNIHY O NÁSLEDOVÁNÍ KRISTA

...čti takové knihy, které podporují zkroušenost srdce, místo aby jen zaměstnávaly rozum. Jestliže se zdržíš zbytečného tlachu, marneho pobíhání, naslouchání novinkám a pověstem, tu nalezneš dosti času, bay ses mohl pohodlně odevzdati zbožnému rozjímání... Jeden mudrc pravil: "Kdykoliv jsem býval mezi lidmi, býval jsem, jda domů méně člověkem" /Seneca, Epistoly, 7/...

...Smyslné choutky zatahují člověka ven, do světa, ale když chvíle přejde, co si jiného přinešeš domů než nekliadné svědomí a rozptylé srdce?...

...Je skutečně na podiv, že někdo se může v tomto životě skutečně radovati, když pomyslí na svoji bídu a na mnohá nebezpečí, která ohrožují jeho duši...

...Bojuj mužně, neboť zvyk je potřen zase zvykem...

...Často si stěžuje bídné tělo jenom proto, že duše chudobná, pokud se týká síly...

...Jak velice lidská křehkost je vždy nakloněna ke zlu! Dnes se zpovídáš ze svých hříchů a zítra se jich nanovo dopouštíš. Nyní si umíráš, že se budeš střežit a za hodinu pak jedwáš, jako bys byl neučenil žádného předsevzetí. Poněvadž jsme tak křehcí a nestálí, měli bychom se stále pokrokovati a nikdy bychom se neměli domnívat, že jsme velkými...

...Při veškerém počínání a myšlení měl by ses chovat tak, jako by smrt již stála přede dveřmi...

...K čemu je nám dlouhý život, když se málo polepšujeme? Č, dlouhý život nás nečiní vždycky lepšími...

...Jak je štastný a moudrý ten, kdo v tomto životě se snaží být takovým, jak si přeje, aby byl nalezen ve smrti!...

...Považuj se na zemi vždycky jako cizinec a host, který se o světské záležitosti pranic nestará. Udržuj svoje srdce volné a tak, aby směřovalo k Bohu, neboť zde nemáš stálého příbytku...

...Když člověk došel tak daleko, že již nehledá útěchy u žádného tvora, tu teprve pak začíná žítí dokonale ~~xxzakem~~ v Bohu. Pak je teprve spokojen s každým osudem...

...Pamatuj vždy na konec. Pamatuj, že ztracený čas se nikdy nevrátí. Bez horlivosti a píle nemůžeš získati nikdy ctnosti. Začneš-li být vlažným, tu zde je již také začátek zla. Jestliže však v sobě udržíš planoucí horlivost, tu nalezneš náplň míru, a obtíže budeš méně cítiti prostřednictvím milosti boží a láskou k ctnosti...

...Kdo se netýhne malým chybám, upadá postupně do větších...

...Kristus k tobě přijde a poskytne ti svoji útěchu, když ve svém nitru mu připravíš vhodný stánek. Veškerá jeho sláva a ozdoba pochází z nitra a jen v nitru se mu líbí...

...Nauč se opovrhovati zevními věcmi a oddej se úplně starost o svoje nitro a pak uvidíš, jak království Boží k tobě přichází...

...Měj se na pozoru, abys nepřilnul svým srdcem k pozemskému, aby nebylo spoutáno a nezahynulo...

...Jak mohla by být tvá trpělivost korunována, když by tě hepotkalo žádné protivenství? Jak bys mohl být Kristovým přítelem, když nechceš snést nič, co je ti odporné?...

Při čtvrtém vzletu v úterý 18. června 1867 od okamžiku odletu zamířili jsme na západ..... Sotva jsme pozdravili ty, jež jsme zanechali na zemi... a již vznášeli jsme se nad tou koketní a zelenající se zahradou, jež nazývána jest bulonským lesíkem. Rybníčky lesknou se pod modrým nebem, obroubeny svými zelenými rámy, několik bílých plachet jako labutě vznáší se na jejich povrchu; úzké zlaté stezičky brázdí rozsáhlý park v harmonických křivkách. Lesík, rozdelený odstíny a skupinami různých rostlin, skýtá zraku barvu smaragdu, odstínujícího se hranami a různou průhledností... Dvě vlaštovky, jež zdálky se blížily, zděšeně se obrátily.

Zelené stezičky přešly a pod našimi zraky objevil se park proslulého zámku de la Muette. Dne 21. října 1783 v jednu hodinu odpoledne vykonána byla z místa tohoto PRVNÍ VZDUŠNÁ CESTA... Pamatujete se drahý čtenáři, že král Ludvík XVI jen stěží udělil povolení ku vzletu do světa tak nového. Obával se, aby cestovatelé nebyli oklamáni zrádnou krajinou meteorů, aby zbloudivše nezahynuli v tom tajemnu... Král jedině dovolil, aby byl učiněn pokus s dvěma odsouzenci na smrt, již byli naloděni do lodky. Ale první vzduchoplavec, Pilatre des Roziers, pobouřil se již při myšlence, že "bídni trestanci by měli první slávu vzlétnouti do nebes". Zapřísáhal a snažně prosil, až konečně se mu poštěstilo ve společnosti svého přítele, markýze d'Arlandes, vykonati první vzlet v montgolfiéře. Žel, ře o dvě léta později mladý hrdina zaplatil životem svým nepředložený pokus přelétnouti Canal la Manche. Sotva se vznesl do vzduchu, balon se roztrhl v rozloze několika metrů a oheň zachvátil obal. Neštastný mladý muž spadl s roztríštěnými údy ve vzdálenosti tří set metrů do moře. Byl stár dvacetosm let a po svém návratu měl se oženiti s jednou chovanou z boulogneského kláštera, která - můžeme-li věřit soudobému vypravování - zemžela v křečích osmého dne po katastrofě, jež vyrvala životu jejího snoubence...

Právě ve Versaillu ve velikém zámeckém parku to byl, kde učiněn 14. září 1783 před očima Ludvíka XVI a Marie Antoinetty první pokus o vzdušnou dopravu. Ku kouli, sestrojené bratry Montgolfiéry, byla připevněna klec s ovcí, kohoutem a kachnou. V Bachaumontově knize... nalezl jsem o tom zajímavou zmínku...: "Když lidé našli koš a balon u lesa..., ovce klidně žrala, rovněž na kachně nebylo znatelnou žádné utrpení, ale kohout rozbil si hlavu"...

Když první balon, plněný plynetem, sestrojený Charlesem a Robertsem, vznesl se z Tuilerií, osmdesátiletá a skeptická markýza de Villeroy... nechala se přivézti ve své lenošce až k oknu zámku, jsouc přesvědčena o nemožnosti takového vzletu. Ale v okamžiku, kdy vzduchoplavec, veselé pozdraviv obecenstvo, vymrštíl se do vzduchu, přešla náhle od nejúplnější nevěry v nekonečnou víru v mohoucnost génia: "Oh ti lidé!" zvolala, padajíc na kolena; "oni naleznou tajemství, aby se již neumírako! To já ale budu již mrtva!"

Zatím co takto hovoříme, vznáší se nás koráb tiše v azurových volných prostorách... Pod námi táborí nástupci francouzských gard... Stádo ovci pase se na pokraji polé. Při správném pozorování podobají se tito malí bílí tvorové - jež slabý pohyb oživuje - úplně hejnu těch bílých a krátkých červíků, jímž tybáři říkají, nemylím-li se, dešťovky. Co se pastýře týče, ten nemá již té důležitosti; ten stojí a jeho stín tvoří příliš malý úhel, než aby byl odsud zpozorován. Víme, že máme - li posouditi muže dle jeho skutečné ceny, musíme se naň dívat přímo, a nikoliv ani příliš zvysoka, ani z příliš nízka.

Paříž zmizela v mlze a objevila se nám naposledy jako PLANINA BÍLÝCH OBLÁZKU, sluncem šikmo osvětlených....

Když blížíme se k městu Escarts, děti křičí a kachny prchají. Všichni obyvatelé vycházejí z domů..."Utopíte se! Utopíte se!" Toto příjemné proroctví zalétá k nám ze všech stran. Podotýkám zde, že nejlepším prostředkem k seznámení obyvatelstva některého kraje jest letěti nad ním v baloně: ani jediná osoba nezůstane doma a můžeme spočítat obyvatele jako zrnka v růženci.

Takto znamenití ti domorodci opustili svou vesničku a sledovali nás v běhu s neuhasitelnou zvědavostí až k těm rozsáhlým rybníkům..Když došli na břeh jezera, byli na chvíli zaraženi, vidouce, že jejich proroctví se nevyplnilo, neboť již na hranici Normandie mají ten roztomilý vysměvavý vzhled, jenž rád se těší z neštěstí bližního. Ve skutečnosti nebyli jsme vydáni ani nejmenšímu nebezpečí, poněvadž jsme byli zásobeni přítěží...Vznášeli jsme se skoro na povrchu vody, a pytel písku, jedním rázem vyspaný, pyšně vymrštil nás do výše 600 metrů....

Od svatohubertského rybníku na západ táhnou se jiné rozsáhlé rybníky. Za okamžik, když letěli jsme nad průhledným a osamělým jezírkem, byla naše pozornost upoutána skupinou tří rusalek, vycházejících z vody a jedině čudností oděných. Měli jsme se velice na pozoru, abychom ani nešpitli, z obavy, že je zaplašíme, nebo že vženeme jim nach do tváří; přece však jedna z nich nás pozorovala...a zcela naivně jala se běžeti ke svým šatům, jež se nalézaly v příjemné vzdálenosti...Její dvě družky, jimž napadly lepší nebo méně dobré myšlenky, skočily ihned do vody jako žáby. Tato rozkošná oaza byla dobré obehnaná zdmi, ale ty nezvedají se až k nebi. A večer byl vonný a teplý...

V 7 hodin 40 minut opustili jsme department Seine-et-Oise a vstoupili jsme do departmentu l'Eure-et-Loir. Povšimli jsme si na své cestě, že domorodci zdají se méně intelligentní nebo méně dobrí než jinde... .

Křivolaký běh nějaké řeky /jest to Eura/ nás přiměl, abychom sesetoupili již před osadou...Můj lódivod si po přistání vzpomněl, že má hlad. "Mens sana in corpore sano" pravil mi, což ve volném překladu znamená:"Dříve než vzlétneme do výšek, pojďme na oběd do Dreuxu". Dreux jest vzdálen jen 10 kilometrů...Obyvatelé villemeuxští pochopili naše úmysly a vlekli nás hlavní ulicí až na náměstí své osady. Ulice jsou osvětleny několika svítinami, a dráty, natažené vodorovně přes cestu, znesnadnily balonu další cestu. Ale pomocí dvou vlečných provazů byli jsme přivlečeni až ha konec ulice a na silnici, a za 2 a půl hodiny dorazili jsme do města Dreuxu; ti, již nás vlekli, domnívali se, že jsou unaveni, ale dokázal jsem jim algebrou a Archimedovým zákonem, že unavení býtí NEMOHOU, poněvadž balon není těžší než vzduch. Netvrďme však, že byli naprostě přesvědčeni mým vysvětlováním. Dvě a půlhodinová procházka v uvázaném baloně na počátku noci a při východu měsíce a hvězd jest jednou z nejpříjemnějších chvil. Snad již za několik dní bude zvolen tento líbezný způsob dopravy na místo nynějšího přechodu přes pouště na zádech velbloudů, přičemž dromedáři povlečou balon náčelníků karavany.

Když prošli jsme elegantním lesíkem, dorazili jsme o 10 1/2 hodině do Dreuxu; nemohli jsme však pro telegrafické dráty dostat se dovnitř. A tak zřídili jsme mašemu průvodu tábor před městem, zatímco my jsme odešli na oběd do hotelu "V ráji".

Příště: prvá vzdušná cesta noční.

-svit měsíce - mlčelivé kroužení ovzduší - spánek Země - ranní červánky.

Jednou vstoupil rabín Pinhas do učebny a viděl, jak se žáci přestali ihned o něčem bavit. "O čem jste diskutovali?" otázał se jich rabín. "Rabíne" odpověděl jeden z nich, "mluvili jsme o našich obavách, že nás pronásleduje čábel se svými nástrahami". "Neobávejte se" řekl rabín "zatím jste se ještě na to nedostali dost vysoko. Pořád ještě pronásledujete vy jeho".

Martin Buber, Hassidimovy příběhy

Dr. R.W. Hynek : Umučení Páně vědou odhalené (dokončení)

Cicero nazýval kříž "nejstrašnější a nejhnušnější smrtí" neboť ubožáci ukřižovaní neumírali najednou, ale podle výroku Senecova ztráceli život takřka po kapkách. Antický člověk nenáviděl bolest a opovrhoval ji. Proto nejbolestnější smrt kříže byla mu zároben opovržení nejhodnější. Rímské milosrdensví neznali. Soucit byl pro ně znamením méněcennosti špatného člověka. Než přes to nejlepší jejich lidé odsuzovali popravu křížem pro její hrůzoplnošt.

A čím se vlastně umíralo tak strašně na kříži? Přiznávám se, že ani po své konverzi nepátral jsem příliš po lékařských příčinách Ukřižování Páně. Spokojoval jsem se pohodlným a nic nevysvětlujícím výgladem běžných názorů teologických: bičováním nastalé vysílení srdce, ztráta krve, prudká otrava krve z ran ukřižování, úpal nebo úzech sluneční atd. To všechno jsou však jen druhotné příčiny, ale ne hlavní, kvůli níž se umíralo na kříži. A našich dnů, kdy téměř 16 století neznáme již této strašlivé popravy, jest těžko ze skutečnosti nebo pitevního nálezu stanoviti - klinicky bych řekl - bezprostřední příčinu skonu na kříži. Než jak Konnersreuth, tak i sv. rubáš turinský přispěl mi vlaně k osvětlení tohoto problému, s lékařské stránky na výsost uajímavého. Mslím dokonce, že svojím názorem přinesl jsem něco nového... Byl pak na výsost zajímavým myšlenkový pochod, kterým jsem k tomu došel... Jak známo v roce 1927 byla naše veřejnost značně vzrušena případem stigmatizace Terezie Neumannové z Konnersreuthu, zde la blízko našich nejzápadnějších hranic... Tento na výsost náboženský zjev byl však s největší prudkostí napaden u nás nepřáteli všech možných barev... Ve vřavě bitevní zvláště před lety vyvstávali noví nepřáteli, nová a náhlá překvapení, odhalení atd., kterým bylo nutno čeliti. Sotva byl odbyt podvodný polský horník Diebel, který chtěl napodobit Terezii N. v rovnání krvavých slzí, hned tu přinášelo Večerní České Slovo palcovými literami zprávu: "Český fakíř Zenkl dá se na 80 hodin přibít ke kříži!"... Tedy nový útok, jak mu čeliti?... Než jsem si mohl tuto věc náležitě promyslit, dostal jsem návštěvu zcela nečekanou... samotného fakira Zenkla. Ukažoval mi předeším hřeby, kterými chtěl svoji produkci uskutečnit. Byly to slabé "šindeláky", zšíři jen 2 mm a zděli 8 cm, kterými chtěl si dát probít své dlaně při tomto pokusu. "To by však neznamenalo mnoho, neboť my lékaři používáme nástrojů ukrutnosti snad též síly, ne-li větší. Naše aspirační či punkční stříkačky jsou ještě objemnější a až k násadci pronikají do tkáně nemocného" odpověděl jsem naráz. "A co s těmi probitymi rukami dále?" táži se. "Kolega přibije mne za ně ke kříži a já tak vydřím 80 hodin být přibitý" bylo mi odpovědí. "Jen 80 hodin?" opáčím mu. "Tedy vlastně ke kříži budete přibit, Spasitel ale visel na kříži. Lékařky myšleno, vaše produkce bude jakousi immobilizací, tj. nucenou polohou, protože ty dvě rány pro nás lidi, kteří jsme prožili hrůzy války, neznamenají vlastně nic. Ale to my lékaři děláme krutější věci než vy chcete ukazovat. Vy to děláte na pouhé tři a čtvrt dne. Inu, to je málo. My, lékaři, když si někdo na př. zlomí stehenní kost, ve fixačním obvaze držíme ho ve vynucené poloze plných šest neděl... tj. přes tisíc hodin! Ostatně být přibit ke kříži, to jest pro nás jednoznačné jako být přibit ke stolu, zdi, podlaze atd. Jest to a zůstane pouhou vynucenou polohou, nic více. Než náhle rozbřesklo se mi v hlavě. "Víte ale vo by mi imponovalo jako lékaří? Kdybyste se dal na pouhých 10 minut - nic více - přibít za ty ruce na kříž. To je něco naprostě jiného. Vy budete za ty ruce viset..." Zdálo se, že tento náhlý obrat trefil do živého. Pan Zenkl se mi rychle poroučel...

Než zopakujme si tu předeším dosavadní výklady příčiny smrti Ukřižovaného... Co býlo vůbec popravním prostředkem při smrti křížem? Nač hynuli desetitisíce vzbouřených otroků? Při oběšení to víme, že jest to zadušení, při stětí sekerou či guillotinou taktéž smrt je nám jasnou, jak kož i při severoamerické elektrické židli... Jedinou naší omluvou by bylo, že po 16 století neznáme případu podobného, ani po stránce klinické, ani pitevní. Vždyť oněch 28 Františkánů ukřižovaných as před 200-300 lety v Japonsku bylo vlastně na kříže přivázáno a pak doraženo, každý dvěma kopími....

Všichni, aťteologové či laikové, jakmile začali tu něco vysvětlovati ocitali se na kluzké, houpající se vědecké půdě... Někteří vysvětlují smrt

na kříži otravou krve. Tato jest snad přijatelná pro jinou strašlivou smrt, nabodením rozkročmo na ostrý kůl v zemi, což v raném středověku zhusta praktikovali Ukrajinci a Poláci mezi sebou, kde se umíralo druhý, třetí den na zánět pobřišnice. Ale my lékaři neznáme otravy krve či infekce tak prudké, aby usmrcovala za pouhé tři nebo šest hodin, jako tomu bylo u Krista. Ve své přebohaté chirurgické praxi válečné poznal jsem častěji a blíže v míru se vůbec nevyskytující, tzv. třáskavou sněť kterou jsem sám viděl z poraněného palce nohy postoupiti za 24 hodin až nad pupek /pacient pak amputací nohy v běrci byl ještě udržen naživu!/. Tedy ani toto vysvětlení není dostačující stejně jako zdůrazňované snad vykrvácení... Mimochodem řečeno sv. rubáš tuto domněnkou naprosto vyvrací!

Mám nad to sám v této věci značné zkušenosti, když za světové války co staniční lékař zastupoval jsem prof. Kukulu... Leč viděl jsem za Brusilovy offensivy ve svém polním špitále lineckého červeného kříže vojáka, který, maje celou paži utrženu a pouze jen na 2 cm kůže zavěšenu přestál ještě transport 25 km za den a noc. Anebo tamtéž v Kolomeji zažil jsem z nevysvětlených mi příčin krvácení rekovalessenta z téměř již zhojeného průstřelu stehenní kosti, kde pacient v noci ztratil téměř 3.5 l krve ještě byl v posledním tažení zachráněn. S amputovanou nohou poslan do zázemí, odkudž po roce poslal nám pohledový lístek. Biffel bylo jeho jméno...

Vzpomínám, že jedním z nejkrutějších trestů bývalé rak.-uh. armády bylo tzv. "Anbinden", tj. uvázání provinilého vojáka tím způsobem, že byl donucen na zcela krátký čas stát pouze na špičkách nohou. Co tu bylo příčinou jeho zvláště krutých bolestí? Do krajnosti napjaté svalstvo, v brzku přecházející v křečovité stahy. Proto tohoto trestu nesmělo být použito déle než 5-10 minut! Totéž, ale v měřítku daleko větším, bylo hlavní příčinou u trestu smrti křížem.

Představme si celou situaci. Za probité ruce v zápěstí, dokonce za poraněný nerv viseli ubožáci na kříži v napětí celého těla, přibiti jsouce nadto i za nohy, v nichž zpočátku nalézali jakous takous oporu. Táž ale vzhledem k tomu, že spočívali na hranách hřebíků, tj. v ráně, nebyla ani dostatečnou ani trvalou... Přetížený sval pokouší se zprvu vyhověti zvýšené práci na něj vložené, zvláště když jí nelze uniknouti. Napíná se stále více a více, až posléze dosahuje nejvyšší míry své výkonnosti. A tou jest křečovitý stav, trvalé ustrnutí v křeči. V křeči, která z abnormálních podnětů nervových dovede tak těžce postihnouti naše lýtka, předurčená k tomu křečovými žilami, tj. špatným oběhem ktevním, špatným okysličováním. A při příliš předrážděných svalech příčně pruhovaných, tj. naší vlně podléhajících, stažení svalová způsobuje špatný oběh krve a tento pak znovu zvýšené stahy svalstva! Vše navzájem se stupnuje a podněcuje, až sval ocitne se v nejvyšším svém předráždění a výkonnosti, kterou známe pod jménem "tetanizace". Ano, tot správné jméno, protože tento nesmírně bolestivý stav smáčknutím zakončení citlivých nervů ve svalech/ známe sdostatek jako smrtelné onemocnění při zvláštní nákaze při t.zv. tetanu /traumatickém/, z poranění vzniklém!

Bacil tohot strašného onemocnění váže se zvláštním způsobem na centrální nervstvo svými toxiny /jedy/, které podráždí pak svalstvo k trvalým křečovitým stahům. Ty pak v záchravatech vystupují se do nemožnosti a postihují nemocného při zcela jasném vědomí, takže jeho muka jsou vybičována přímo k sešílení...

Něco zcela podobného odehrávalo se na odsouzených k ukřížování. Vysilující stahy svalstva předloktí, již v křeče přecházející, postupovaly na záloktí, ramena, svalstvo prsní, zádové, kyčelní a dolních končetin. Přirozeně, že oběh krevní tím nesmírně váznul i dýchání bylo značně znesnadněno. Tím přidružoval se nový zdroj dalších křečí: vnitřní asfyxie, tj. nedostatečné okysličování předeším tkáně svalové.

Přespřílišná práce zvyšuje pak teplotu tělesnou a způsobuje mocné poty. Tak postižení oním tetanem potí se na celém těle, horečka jim stoupá tou měrou, že dokonce po smrti dosahuje nejvyššího stupně 44 Celsia.

Ejhle, tu v hojném potu nesmírnou podporu získává Vignonova teorie o vzniku otisků sv. hrobního plátna turinského výparu potu, krve atd.! A pak jest tu věc druhá, nesmírné důležitosti: rychlá ztuhlost posmrtná! Táž dostavuje se téměř hned, s takřka posledním výdechem. A máme pro to

i jiný doklad, ve svalstvu do nemožnosti přemáhaném; při honech parforce ních. Tu uštvaný jelen, jakmile dostane do týla svoji ránu z milosti, jíž je usmrcovan, okamžitě ztuhne po celém těle pro přemíru práce jeho svalstvem vykonané....

Ukřižovaný umíral nejhroznějším způsobem při plném vědomí. Doslově jako červ rozslápnutý, jejž byla zdrtila těžká bota a ponechala svému osudu i neodvratnému, konečnému zániku....Takto postižený zbledne, zmodrá a zesiná... Bezprostřední příčinou smrti je zadušení, vnější zsinalostí /cyanosou/ nádherně zobrazené. Proto vskutku "Zsinalosti jeho uzdravení jsme". Jak nádherná lékařská potvrzení tu dostávají Písma svatá! /Isaiáš 53,5 a Petr I,2,24/....

Jak lze ale vysvětlit, že mnohdy ukřižovaní žili dva, tři dny na kříži? Dokonce prý i týden tam viseli, než zemřeli. Zcela jednoduše, protože kataní měli při ukřižování technické možnosti, jak docílit obojího: zpomalené či zrychlené smrti. Pro první účel býval dán pevně pod obě hory kus dřeva a odsouzenci se přibíjeli za každou nohu zvlášt, takže vlatně stáli tu přibiti ke kříži a ne na kríž... Váha těla spočívala na přirozených podstavcích nohou. Horní končetiny, hrudní svalstvo nebylo nijak pře těžováno, aniž křečí postiženo. Odsouzenci zmírali tu nejen pomalým dušením z nedostatečných pohybů bránicových, ale i vysílením, nedostatkem tektutin bez nichž jak známo nelze přečkat sedmy den. Pro ně tato strašlivá smrt byla značně zeslabena a oddálena. Méně již pro ty, kterým do rozkroku na svislém břevně upevněn byl kolík /jako na koni seděli na kříži/... Podobná opora váhy těla značně ušetřila jejich síly tělesné a prodlužovala smrtelný zápas, protože koneckonců nebyla dostatečnou oporou pro delší čas. Takto ukřižovaní jistě zmírali dříve než svrchu popsaní s podpěrou nožní. A nejhorší na tom byli ti, kteří byli přibiti za zkřížené nohy, protože těla na napjatých pažích spočívající, zychycena byla plně jen jedinou nohou, onou ve spodu přibitou. Ruhá byla v koleně ohnutá a více méně z nadnášení visícího těla vyřažená.

S druhé strany, čím urychlovala se smrt ukřižovaných? Na to máme přec nejkrásnější odpověď v samotném Evangeliu. Známe sdostatek z historie, že staří Římané nikdyrozsudek jednou vnesený neodvolávali, aniž pozměnovali. Kdo byl odsouzen na kříž, ten tam také musil zemřít. A jak se toho docílovalo? Náš Spasitel po strašlivém zbičování, které, soudě dle otisků sv. rubáše, samo bylo dostatečné jej usmrtili, vdechl svoji duši po třech či šesti hodinách svého přibití na kříž, Nechť exegeté odborníci sami si rozhodnou přesně tuto dobu. Pro mne co lékaře stačí podivení Pilátovo, který nechtěl ani uvěřiti zprávě Josefa z Arimatie a dal si setníkem předně zjistiti již nastalou smrt Jézíšovu, což se stalo odborným probodením boku. Než oběma lotrům nechtělo se tak brzo odejít z tohoto světa, třebas, že nastávala již sobota, kdy dle zvyků židovských odsouzenec nesměl viset na popravním místě. Tu katané na rozkaz chopili se dřevěných či železných kyjů a zpřeráželi jim holeně, což medicinsky znamenalo ztrátu opor nožních zpomalujících smrt a okamžité téměř uvedení v akci křečovitého stažení svalstva končetin a hrudi s brzkým výsledkem smrti! Jistě, že tu spoluprobily též četné tukové vmetky, embolie do plic, pocházející z roztríštěných kostí běrcových a stehenních. A "kosti mu nezlámete! Budou patřiti na toho v něhož bodli." /Jan 19,36,37/. Spasiteli se však nestalo nic podobného!

Než opět slyším námitku: které jsou důkazy pro tuto teorii, třebas i zcela pravděpodobnou? Nejlepším důkazem a svědectvím jest sám sv. rubáš, protože z něho přímo oko moje vyčte všechna potvrzení výše řečené.

Tetanickými křečemi postižení nemocní ukazují v obličeji jako druhý příznak vážnosti své choroby t.zv. "úsměv sardonský". Svalstvo horního rtu se křečovitě stáhne k předodivnému úsměvu kruté bolesti, a týž zdá se mít, že právě utkvěl v posmrtné ztrnulosti zvláště levé tváře Spasitelovy.

...Leč nejmýluvnější doklady mého názoru na příčinu smrti Ukřižovaného /křečovitou ztrnulost všeho svalstva/ viděti lze i laikovi zcela jasné na krásně se rýsujících velkých svalech prsních... které jsou přímo zmenělé ve své posmrtné ztuhlosti a dobře vynikají. Též hrudník jest značně rozšířen, odpovídaje větší síle těchto rozšířovačů hrudi. Dokonc možno říci, že jest i nadměrně rozšířen jako následek přibiti těla za roztažené, rozpažené paže. A v této pozici pak zachvázen byl ještě na kříži

posmrtnou ztuhlostí. Vzadu obě lopatky přiléhají v celé své šíři k tělu na důkaz silného přitisknutí jich svalstvem. Ale nejlépe jest tu viděti křečovitý stah bránice, jevíci se vevpadlém nadbříšku a značně vystupujícím podbříšku, což zvlášt je důležito! A zejména mocně potvrzuje můj klad příčiny úmrtí ukřižovaných.

Jak svrchu jsem se byl zmínil, pro křečovité stahy traumatického tetanu jsou velmi charakteristická prohnutí svalstva, zád i beder, tvůrčího mocný oblouk vpřed /lordosu/. Nuže, zdaž můžeme ji míti lépe vyznačenou než na otiscích sv. prostěradla, kde rýsuje se tak význačně, že ve vodorovné pozici sá octnuvší tělo Kristovo po snětí z kříže nepřipustilo, aby náhle z rány boční vyřinuvší se krev stékala dolů směrem k hyždí, nýbrž ji donutila, aby sialezla snažší dráhu k levému lokti a boku. Vz dor značnému oslabení otisků v krajině bederní, vystupují na sv. plátně opět zcela zřetelně obojí sedací svaly, vpravo lépe než vlevo. Přirozeně, poněvadž levá dolní končetina byla přibita na pravou a proto musela se mírně ohnouti v koleni, což opět zde zcela zřetelně zjišťujeme.

Otzásku o počtu hřebů, jimiž přesvaté tělo Spasitelovo na kříž bylo přibito, zodpovídá sv. rubáš naprosto určitě a jasně. Byly to tři hřeby...
Soudě dle objevu inž.G.Cordonniéra na sv. tunice v Argenteuil, bičováním zad Kristových vytryskla i krev ve značnějším množství... Většinou ale nepronikla kůží sice šlehem rozdracenou, ale nerozdrásanou. Teprve ony strašlivé stahy svalstva nashromázdily ji na těchto místech ve větším množství, takže my po říká staletých spatřujeme přesně znovu každičký šleh důtek, vz dor tomu, že prou krev, hned při bičování vytrysknutí vsála do sebe sv. suknička nesešívaná, spodní to šat Kristův, který souhlasně dle evangelistů po bičování byl vrácen Muži bolesti....

Než i otrli katané těžko snášeli ty zoufalé výkřiky svých obětí a jejich zápolení se smrtí. Musili státi u nich stráž a vz dor své úžasné bezcitnosti a surovosti, nalezli přece jiskérku lidského citu v sobě. Nedovedli se přemoci, aby jim nepodali aspon něco k ulehčení nesnesitelného smrtelného zápasu. Podávali jim narkotický nápoj: víno smíšené s myrrhou nebo ocet se žlučí. Než Spasitel náš i v nejhroznějších útrapách smrti i v nejkrutější žízni...odepřel použití jejich posledního záblesku milosrdenství. Volil raději při plném a jasném vědomí do poslední kapičky vypít svůj kalich bolestí...

Turin a Konnersreuth

...Všichni stigmatizovaní, a je jich přes 340 církví uznaných, jako naše Terezie Neumannová, prošli pravou výhní utrpení, anebo po celý život trávili v utrpení bez konce a míry, na př. sv. Lydwina Sydeneckého. Tatáž, jejíž životopis obrátil Huysmanse, že opustiv psaní věcí proklatých, napsal svoji uchvacující knihu "Kathedrála"...

Ačkoliv při stigmatizaci hlavním účelem jest rozlévání dobra a milosti po okolí a širokém světě, přec Kristus trpící uděluje nad to nesmírné milosti a osobité duším takto spoluúčastněným na jeho bolestech. Počínajíc hagio- a kardiognosií, proroctvím, visemi, osvíceními všeho druhu, levitacemi, bilokacemi, nevysvětlitelnými pusty, s Eucharistíí spojenými, končí v mystickém nazírání a ekstatickém rozmlouvání se Spasitelem. Dotknu se jediné předchůdkyně Terezie N., prosté řeholnice z Dülmenu, Anny Kat. Emmerickové, jejíž vidiny o přehořkém Umučení Páně a život panny přesvaté dochoval nám v básnickém rouše její věrný Klemens Brentano. Pravda, že právem Církve sv. nic nedá na tyto soukromé vize, poněvadž zjevení Písma sv. jest každému dostačující směrnicí k docílení života věčného. Ale přes to jest úžasným, že na př. Emmericková, osoba se zcela nedostatečným vzděláním, která kromě svého nejbližšího okolí vůbec nikam nepřišla, popsala nedaleko Smyrny, v krajině bývalého Efesu, na jedné hoře příbytek Panny přesvaté. A za 80 let po její smrti šli mniši přes ně podle jejího popisu a na hoře zvané Bul-bul Dag /hora slavičí/, našli naprostě přesné rozměry domku, i všeho, přesně dle jejich vidin....

Stejným omilostněním, snad dokonce větším, obdařena byla "naše" stigmatizovaná z Konnersreuthu, která Umučení Páně nejen bezprostředně vidí jako svědek, nejen všechna slova slyší v původním jazyce aramejském, ale dokonce sama na sobě v ekstazi mimické /nepodobující/ vše nám znázorňuje.

V tomto ohledu jest to nejdokonalejší případ vůbec... Její mimická ekstase spolu s vlivy znalostmi t.zv. "povýšeného stavu vědomí" vynutily nesmírný úžas sionistickému lékaři-novináři dru W.Weissovi, takže mu mraz přejel po zádech...

Obdržel jsem následující, vysoce zajímavou zprávu, věrohodně zaručeno že ing. Ordronniér z Paříže, fotograf nesešívané suknič Kristovy z Argenteuil, při své návštěvě Konnersreuthu v r.1932, ukázal této stigmatizované zcela novou fotografii Enrieovu, Božské tváře ze sv.rubáše. Při pohledu na ni počala Terezie Neumannová ronit krvavé slzy, doznávajíc, že na ní poznává Jézíše svých extází a visí, jenže poněkud staršího...

Jako nadšenému hlasateli Konnersreuthu, vždy mi byla nápadna shoda mezi stigmaty trnové koruny T.Neumannové a krví hlavy Spasitele, na tom to přesvatém plátně zachycenou. Naše stigmatizovaná má ze svých až 9 krvácejících bodů většinu na zadní části hlavy... Z těchto ran počne krvácati tato nevěsta utrpení Kristova teprve, když ve svých vizích nazírá, že Pán jest trním korunován. Za svého pátečního utrpení krvácí třikrát... krvácí především, když v praetoriu paláce Pilátova Kristu vtlačen na hlavu objemný klobouk z trní a on soldateskou posmíván a tupen. Poté, když Kristu, při bičování svlečenému, vrácen šat, tj. suknič nesešívaná a dán mu nésti těžký kříž na popraviště. O třetí a pak stále krvácí jeho družka v utrpení, když z Krista stržen opět tento šat, o který metán los a on s koruncou na hlavě přibit na kříž, který opět svislým břevnem stále hlouběji vtiskoval do zátylkí své ostré trny. Proto Kristus na sv. prostěradle i Terezie Neumannová krvácejí hlavně vzadu.

Terezie N. ocitá se v ekstási, jakmile vidí, že Jidáš zradil Pána, leč teprve od okamžiku, kdy pacholek velerady židovské udeří Krista v tvář, počíná trpěti a místo křištálově čistých slz roní slzy krvavé. V brzku teče jí z očí čistá krev po dobu as 7-8 hodin...

Upozornil jsem na to v minulé kapitole, že na zádech na pravém rameni Kristovy jsou četné nepravidelné oděrky, modřiny a rýhy, způsobeny asi tím, že těžký předmět krátce před smrtí spočíval na rameni odsouzeného k ukřížování. Této drtivé tíži marně se pokoušel čeliti na tomto místě shrnutý či podložený šat spodní. Kupodivu asi před třemi, čtyřmi roky, obdržela stigmatizovaná z Konnersreuthu na pravém rameni t.zv. "šesté stigma", o němž žádná tradice církevní nic neví, ale které logicky správně způsobeno býti mohlo právě ostrými hranami kříže... Ale vědí o něm mystikové, zejména nadšený opěvovatel umučení a svatých ran Páně, velkolepý světec středověký, sv.Bernard z Clairveaux, který, když v mystické rozmluvě se dotazoval Spasitele, která rána za živa jej nejvíce bolela, "obdržel za odpověď: "ona, o které svět nic neví, rána na pravém rameni"...

Stopy bičování Páně... jeví se od posledních čtyřech či pěti let přechodně také i na naší stigmatizované, hlavně na zádech, v podobě naběhlých pruhů a ran. Ale tataž nám v pátečních ekstásích znázorňuje svým utrpením, že Spasitel jest bičován i zepředu, zřejmě proto, aby Pilát mohl prosloviti své hrozné slovo: "Ecce homo". Ejhle, jest to ještě člověk, ta zkrvavená masá, kterou vidíte před sebou, která vydává ještě poslední známky života. Očividně usiloval Pilát o to, aby tímto strašlivým zbičováním, posledním to trestem před ukřížováním, zachránil Spasitele právě od tohoto ukřížování. Proto byl náš Pán zbičován tak důkladně, kdežto od souzenci na kříž bývali před přibitím na dřevo zbičováni mnóhem mírněji.

Terezie N. vidí a na dotazy zjevuje, že Kristus jest bičován dvakrát třemi vojíny římskými, kteří se vystřídali, aby do těla vzhůru za ruce přivázaného a jen tak špičkami země se ještě dotýkajícího, bez nejmenšího soucitu a milosrdenství řezali svými nástroji ukrutění. Sama pak ve své ekstási znázorňuje, kterak Kristus ránu očekává, jak tato dopadá a pak celým tělem přesvatým prochává a doznívá....

Co se týče rány boční u naší stigmatizované, patří tato mezi t.zv. gauchéères, tj. leváky, protože má stigma na levé straně prsou mezi 4 a 5 žebrem nedaleko kosti prsní /sterna/. Jest to zrcadlový obraz, který si stigmatizovaní ani neuvědomují. Toto stigma bylo první, které Terezie byla obdržela, asi 4-5 neděl před Velikonocemi r.1926, kdy v noci ze čtvrtka na pátek za motlitech poprvé se byla octla v ekstási a nazírala dějství zahrady Getsemanské. Ránu tuto pečlivě skrývala, až na Velký pátek téhož

roku ukázaly se znenadání v dlouhotrvající ekstási ostatní čtyři na hřbe-
tech rukou a nohou...

Terezie N. dále po celou dobu na kříž přivítí a ukřižování drží obě
ruce napjaty před sebou či od sebe rozpaženy, věc, kterou ani nejsilnější
atlet nevydrží déle 8-10 minut. Neřku-li plné dvě hodiny jako tato selská
dívka....

Při svých ekstasích dosatal Terezie N. několik těžkých záchvatů du-
šení se či suffokace... Vidí Krista těžce o svůj vzduch zápasícího, kterak
modrá, nos i brada se mu špičatí, na hlavě smrtelný pot vyvstává, a totéž
mimoděk na svém těle napodobuje ztrátou dechu! Vidí a slyší Spasitele,
kterak žízní a aramejsky volá: éše, a celý obličeji její při deroucím se
oschlém jazyku z okrálých úst toto nezapomenutelně napodobí. Slyší jej,
kterak posledním mocným hlasem zavolá Elői, Elői lamma zabachtani, aby pak
...vypustil ducha. Hlava Kristu klesne a kolena se rozestoupí - v tomtéž
okamžiku naše stigmatizovaná spolutrpitelka, jako kulí zasažena či kosou
podřízatá klesá do svých podušek. Obličejobě rysy promění se okamžitě v ry-
sy mrtvolné - neb až k bráně samotné smrti byla doprovodila Spasitele...

Někteří popisovali též její strnutí celého svalstva a částečnou le-
vitaci, ale poněvadž za svých častých návštěv v Konnersreuthu jsem toho
sám neviděl, nechci z té věci dedukovati analogii....

Nohy Terezie N. jsou přibližně v těchže místech stigmatizovány ja-
ko na sv. rubáši turinském probity jsou přesvaté nohy Kristovy. Terezie
na nich dosti obtížně chodí, poněvadž tyto rány při chůzi intenzivně bo-
lí. Ostatně i rány rukou stigmatizované značně bolívaly, ale hlavně ná-
padnost jejich i vyjímečnost byla toho příčinou, - proč mnozí takto omi-
lostnění vyprosili si zpětnou milost Boží, aby byli opět zbaveni svých
stigmat...

Souhlas Písma svatého a rubáše turinského

Po předchozích kapitolách pokládám vůbec za zbytečno citovati evan-
gelia a proroky na potvrzení jejich shody se sv. hrobním plátnem turinským. Leč chci různými citáty vyzvednouti různé, pro prevost tohoto důle-
žité detaily...

Naplňuje nás však údivem, že zde není nejmenšího vynecháno že toho,
co čteme v evangelích, a není ničeho přidáno, co by mohlo být v nej-
menším odporu s nimi nebo s vědou lékařskou. Můžeme tu zcela přesně dle
metod soudního lékařství prováděti identifikaci bezduchého těla Páně...

Máme doklady u stigmatizovaných, které potily krev v ekstasích,
hned na př. u sv. Luitgardy, kterou krásně praděd mojí matky, slavný
Braun z Braunů, zvěčnil na Karlově mostě...

"/"A učiněn jest pot jeho jako krůpěje krve padající k zemi" - Luk.
22,44/...

Nejnovějšími pracemi bylo zjištěno, že ve smrtelném zápasu skuteč-
ně prostupují vlásečnicemi těliska krevní v hojném počtu, což jinak jest
nemožno. Objevil to Melvin H.Knisdy v r.1935... Těmito letošními objevy
konečně máme dáno i lékařskou vědou vysvětlení o možnosti Kristova krva-
vého potu, čehož jsme dosud nesmírně postrádali...

Zajatý Kristus předveden byl nejdřív před Annáše, kde při výslechu
Kaifášově, když tohoto svojí odpovědí přivedl do úzkých, obdržel prvnou
ránu do své tváře přesvaté buď pěstí nebo silnou holí sluhy chrámového
/Jan 18,22/. Pak když Kaifáš teatrálně skončil svůj výslech roztrhnutím
roucha svého na znamení, že Spasitel se rouhal Bohu, odehrála se nejhnu-
nější scéna krveživnosti a osobní msty farizeů a zákoníků. Sám soudní
tribunál bil a tloukl bezbranného Krista holemi, pěstmi, nan plil a týral
jej do syta. Poněvadž pak nikdo z nich nemohl snést jeho klidného, od-
pouštějícího pohledu, přehodili mu přes sv. tvář roušku, aby jej tím zu-
řivěji a beze studu mohli tlouci a hanobiti dále/Mat.26,65,66,Mar.14,65,
Luk,22,63-65/.

Těžko snad rozhodnouti, které to týrání zanechalo větších stop na
přesvaté tváři Kristově, jak ji vidíme na sv. plátně turinském. Zda ono
prvé od zavilých jeho osobních nepřátel, kteří takto se mu mstili, či od
bezuzdné soldatesky římské... která pouze z rasové nenávisti a zpupnosti
hanobila poličky, ranami třtiny i jinak odsouzence před poprahou, jí na
pospas i kratochvíli vydaného. Spíš zdá se, že ono prvé bylo horší a dů-
ladnější.

Upozornil mne na to jistý kněz, znalec talmudu, že židé políčkovali nejen plochou rukou, nýbrž i zařatou pěstí a to jejími kotníky obráceně, takže i rána takto pravici zasazená zranovala pravou tvář protivníka, což tu jest pro nás úsudek velmi důležito. Ještě na jednu význačnou maličkost musíme tu upozornit. Přeražený nos Kristův z prava na levo jest právě takto postižen na rozhraní své chrupavčité i kostěné části, takže ani tu nebyla Spasitelovi žádná kost zlámána...

I, milles, expedi virgas! /vojáku, jdi a vykonej bičování!/ zněl úsečný rozkaz římského setníka k zvláště škodeným vojínům, aby odsouzení dali ochutnat jednoho z nejstrašnějších římských trestů, jejž jediné pře vyšovalo ukřižování. Byl to trest úžasné surovosti, kdy jím postiženému dokonce sedrána kůže z míst přiléhajících na kosti. Nezřídka týž ubičován k smrti, proto obdržel občan římský aspoň zákonité osvobození od tohoto příšerného trstu, při němž vskutku nezůstalo zdravého místečka na odsouzení, zbaveného nad to veškeré cti. Obyčejně šest vojínů vykonávalo tento trest... Netřeba šířiti se slovy o tom, co sv. rubáš v děsivé hrůze nám odhaluje, kde na těle Kristově je kol 500 utrpených ran, z čehož na 80 bylo způsobeno důtkami. Líčení bičování Krista obsahuje Mat.27,26, Mar.15,15 ay Jan 19,1.

Tamtéž děje se zmínka o nesmírné potupě Spasitelově posmíváním, bítím a trním korunováním... kdy vojáci svolavše celou setninu oblékli zbičovaného Jéžíše ve starý purpurový plášt důstojnický, dali mu žezlu - třtinu do rukou a na hlavu vsadili trnovou korunu... Máme však v Písmě sv. vysoce důležitou zmínku /Mat.27,31/: "A když se mu naposmívali, svlékli z něho plášt a oblékli jej v roucha jeho a odvedli jej aby ho ukřižovali". Marek 15,20 opakuje doslově totéž. Jak prof. Miklík ve své krásné knize Umučení Pána našeho Jéžíše Krista dle starých záznamů zdůrazňuje, nosívali odsouzení, kterým šat nebyl vrácen, na popraviště pouze příčné břevno kříže. Bývali přibíjeni na toto za ruce a spolu s ním do výše vytaženi, byli upevněni na svislém břevně kříže, nalézajícím se na stálém popravišti. Naproti tomu oni, jak zde Kristus, jež obdrželi na cestu popravní vrácen jich vlastní šat, nesli celý kříž, aby na něm na zemi jsoucí přibití, pak s ním byli vztyčeni a umírali na něm. Tak objasňuje nám tato cenná poznámka velice mnoha podrobností z poslední cesty Páně.

Kříž Kristův odhadují exegeté bibličtí na výši nejméně 3,50 m a váhu jeho borovicových břeven na cca 1 q, takže odsouzenec, sám těžce zbitý, musel vláčeti po hrbolaté, z těžkých kamenů zbudované dlažbě aspoň 75 kg. Tento kříž pak, jsa vláčen přes vyvýšeniny a dolíky, spodním koncem svým poskakoval na této nerovné, primitivní antické dlažbě, čímž přirozeně ostré hrany jeho, zejména onoho zfalcování obou břeven vrývaly se a zranovaly neustále měkké části ramene odsouzenecova. Tím vzniklo one vrchu popsané "šesté stigma" pravého ramene Spasitelova... Délku samotné cesty křížové odhaduje Miklík na 600-700 m, v křivolkách uličkách, tedy výkon zajisté veliký, úctyhodný pro člověka v důsledcích bičování téměř umírajícího....

Ptro nás, studující sv.rubáš, nejvýznamnější věcí jest probodení boku Kristova kopím vojína /Jan 19,34/, který, jak velmi případně dodává dr. Barbet, sedě na koni, zasadil mu ránu, již měl dobře nacvičenou z výcviku šermem kopím vůči protivníkovi, chránícímu si levý boční stítem. Proto rána byla vedena k srdci zprava, téměř vodorovně, jen poněkud stočená nalevo nahoru...

Než sv.rubáš umožňuje nám učiniti ještě jiné, nanejvýš zajímavé uzávěry, pokud stránky lékařské se týče.

Především jest to zjištění, proti němuž nelze nejmenšího namítati, že totiž tělo Umučeného, do tohoto sv. hrobního plátna zabalené, nebylo pro naprostý nedostatek času vůbec omyto, což vždy a vědu bývalo a jest základní přípravou pohřební. V Písmě sv. máme dochovány důležité dvě poznámky: především sám Pilát se podivil, že by Jéžíš již byl zemřel a vyzval svého setníka úředně zjistiti jeho smrt, dříve než byl ochoten jeho tělo vydati k pohřbu Josefu z Arimatie. Zcela právem tak učiniv, poskytl nám bezděčně záruku úředního potvrzení smrti Spasitelovy na kříži, čímž jakákoliv domněnka o pouze zdánlivé smrti jeho jest vyloučena. Oč více byli touto smrtí překvapeni: Panna přesvatá, sv.Jan, miláček Páně a ostat-

ní ženy spolu s Nikodémem, kteří náhlým spádem událostí /od zatčení Krista v zahradě Getsemanské k dovršení jeho umučení uplynulo pouze něco kolem 15 hodin/ byli přímo ochromeni a bolestí nesmírnou zdrceni, co zničeni, takže, jak se zdá, nevykonali nejmenších příprav k pohřbu. Neboť teprve když narychlo v hrobce Josefově bylo u l o ž e n o tělo Jéžíšovo, spěchali honem do Jeruzaléma, aby před hrozícím zavřením krámu nakoupili nejpřebnějších věcí k rádnému ošetření a pohřbu mrtvoly Páně. Dále snad na pahrbku popravním nebylo vody nabízku a pro jižjiž nadcházející sobotu na nic nezbylo čas. "A byl pátek a sobota nastávala" / Luk.23,54/.

Souhlasně dle všech evangelií vykládají bibličtí exegeté, že Spasitel dokonal dílo našeho vykoupení po hodině deváté, tj., třetí odpoledne. Jistě, že nějaký čas poseckal Josef z Arimatie, než nabyl jistoty, že Pán dodýchal. Než si dodal odvahy předstoupiti před císařského místo držitele s prosbou o darování přesvatého těla k pohřbení, opět uplynula další chvíle. Pak než byl před Piláta předpuštěn, než vojín pro setníka z Kalvarie vyslaný s tímto se vrátil, - třeba to bylo jen asi 600-700 m tam a totéž zpět - byl opět ztracen další drahocenný čas. Po té teprve mohl Josef z Arimatie kupiti sv. Sídon, tj., naše turinské hrobní plátno /Mar.16,46/ a Nikodém se sluhy přinést asi 31 kg /100 liber/ aloe, myrrhy a vonných mastí /Jan 19,39/. Pak museli sehnati žebře, kladiva, kleště, prostěradla či provazy na zychycení mrtvoly, již zbavené hřebů na rukou atd.

Ze všeho, zvlášt z dalšího spěchu dá se souditi, že t.zv. pietá, tj. poslední rozloučení se Matičky sedmibolestné s bezživotným tělem je jího nejdražšího syna potrvala jen dobu velmi kratičkou. Bylo nedlouho po jarní rovnodennosti, tudíž prvá hvězda, začínající již židům neporušitelný klid sobotní, - zvlášt nyní o svátcích velikonočních před všemi poutníky židovskými okázale držený, - vycházela na obloze krátce po hodině dvanácté dle antického času, čili po naší šesté. Odhaduji pak dobu snětí z kříže kolem hodiny páté....

Bylo nutno serychle rozhodnout a jednat. Nebylo lze se zdržovati umýváním těla Umučeného. Ale bylo třeba aspoň zevně dodržeti zvyky pohřební, tj., pokryti hněd tvář zesnulého, potním rouchem jí zahaliti a ostatní údy aspoň na rychlo trochu ovinouti, aby tak dodržen byl zvyk židovský, očividně z Egypta přejatý.

To by vše přesně odpovídalo znění svatých Písem o pohřbu Jéžíšově. Než řekněme si přímo: zdaž nebyla tu vůle Božské prozřetelnosti, která vše takto zařídila, aby se nám po tolika staletích, když toho nejvíce budeme potřebovat my, moderní nevěřící Tomášové, ukázala zmučená přesvatá Tvář a strašlivě ztýrané tělo Páně ve stavu takém, jak bezprostředně dokonalo dílo našeho vykoupení? Neboť jediná věc jest jistá: kdyby bylo bývalo tělo Ukřižovaného rádně umyto, nikdy by se nám nebyly dochovaly jeho krvácející rány za živa, boční po smrti, potůčky krve z trnové koruny i mnohé z ran bičování. Ostatně což neřeklo to vše přímo prorocí Isaiášovo před 700 lety před Kristem: "od paty do temene nic není zdravého na tobě: samá rána, modřina a otekliná, jež nemá obvazku..."

Jest prostě nemyslitelno, že by v oné půlhodince aneb řekněme v malé hodince, která zbývala ještě před východem hvězdy sobotní, klid ohlašující, k pohřebnímu ošetření těla Jéžíšova mohla být vykonána i s nutnými nákupy, přípravami mastí, vařením atd., práce normálně čtyř až pěti hodinová. Dále nemělo by naprostoto smyslu, kdyby byl pohřeb Jéžíšův rádně v hrobce Josefově proveden, aby dodatečně tam třetí den ještě chodily svaté ženy a přinášely pohřební předměty, vonné masti, oleje atd., kdyžtě dotýkat se mrtvoly tak pozdě po smrti bylo pro židy věcí znečistující! Ze pak pohřeb mrtvoly Jéžíšovy nebyl dokonán, máme opět nezvratná svědecktví evangelií samotných. Zejména cituji sv. Lukáše...: "A byl pátek a sobota nastávala. Za ním pak šly ženy, které byly s ním přišly z Galileje a podívaly se na hrob i nato, jak tělo jeho bylo uloženo. A vrátilvše se, připravily vonné masti a věci. V sobotu ovšem odčinuly podle přikázání" /Luk. 23, 54-56/ "Ale v neděli záhy zrána přišly ke hrobu, nesouce vonné věci, které připravily" /Luk.24,1/...Máť prozřetelnost Boží přepodivné cesty, k nimž patří i na př. ta, že teprve v době nevěry...právě této vědy použila, aby nás přesvědčila....

Námítky a jich vyvrácení

...Jest prý na světě asi 42 podobných pláten s obrazy i bez nich, které z nich je pravé? Co se týče oněch s obrazy figurin lidských, první pohled oka, které se jen trochu zabývalo oním sv. prostěradlem turinským, dostačí, aby všechny ostatní byly prohlášeny za víceméně nezdařilé kopie...O pravosti oněch ostatních, prostých antických pláten...netřeba tu vůbec rozhodovati, poněvadž nenesou žádných stop či otisků Kristových

...Nejprostří námítka nechal jsem si na konec:toto "svaté" hrobní plátno bylo jistě nějakým šikovným malířem někdy dávno nakresleno...Dobrá. Tento padělek mohl se jediné přihoditi kol poloviny XIV století hned po prvním požáru v Besanconu r.1349. Pro pozdější techniku malířskou byly naprostě vyloučeny barvy anilinové, rozpuštěné v nějaké prchavé esenci petrolejové či podobné, protože obojí jsou objevem i vynálezem teprve minulého století...

Než který malíř to byl a ke které škole patřil? Dějiny malířství, které mají do nejmenších detailů prostudovány každičký výtvar toho ktereho umělce a doby, neví ale nic o výtečníku, který mohl se zdarem nejjednoduššími prostředky vytvořiti n e g a t i v n í obraz úžasné podmanivosti a krásy....Nárys, projevující nadto úžasné lékařské vědomosti, o nichž nemohli mít ani nejslabšího zdání jeho současnici. Proč od tohoto malíře nedochovalo se nic jiného, stejně naprostě dokonalého, kdyžtě nejvyšším representantem malířství té doby jest Giotto /zemřel 1337/. Jeho dosti jednoduché fresky zdobí nejhořejší část baziliky sv. Františka z Assisi.

Proč pak proti veškeré tradici zobrazil Krista bez nejmenšího kousku oděvu /ve středověku bylo by to rouháním/, s probitými zápěstími a ranou v pravém boku, kdyžtě tradice středověká hlásala vše opačně. Rovněž správné proporce těla a absolutní realismus byl ve středověku nemožností.

Dále jak to, že tento neznámý malíř dovedl správně znázorniti vše ve fotografickém negativu, věci to, které v přírodě vůbec neexistuje... A proč ani jediný dosavadní umělec, ani slavného Dürera nevyjímaje, který v Belgii roku 1516 kopíroval toto sv. plátno, nedovedl je ani správně a přesně napodobiti?...Jakými barvami svůj padělek namaloval tento pochádkový malíř? Tehdy mohlo býti malováno jen temperou, tj. směsicí bílku či klihu a barev, ale při zvětšeninách fotografických či dokonce při vyšetřování mikrofotografickém jistě musily by se ukázati aspoň její stopy. A pak dvojí požár a voda by jistě podobný obraz pěkně zřídily. Zde však otiskům nestalo se naprostě nic...

Pouze jeden jediný byl ze všech malířů, který na svých plátech zobrazil Krista umírajícího co nejpřesněji dle proroctví a dle skutečnosti. ...Jest to teprve před několika desetiletími objevený slavný renesanční malíř Německa, vrstevník Dürerův a Holbainův, Mathias Grünewald. Na prulém svém obraze Ukřižovaného na oltáři Isenheimském zchytil úžasné zbičování Páně, skutečně dělající dojem malomocenství...Dále jeho ~~koruna~~ trnová koruna je ohromný klobouk dlouhého trní a jeho Spasitel skutečně umírá na kříži udušením. Leč ruce přibyty jsou v dlaních a anatomické proporce těla nejsou zcela správné, takže ani tento umělec nemohl připadně sv. rubáš turinský zfalšovat, nehledě k tomu, že žil o 150 let později než tato možnost po požáru v Besanconu byla dána a opět 100 let dříve než Harwey objevil a popsál správně oběh krevní a rozdíly mezi tepenným i žilním krvácením...

Většinu ostatních námitek zahrnul jsem i zodpověď v různých předchozích kapitolách. Ostatně zdají se mi všechny nicotními u vědomí nesledujícího, nejnovějšího /loňského/ objevu na jiné památce, připisované houževnatě tradicí samotnému Kristu a jeho umučení. Jde tu o jeho sukni ci nesešívanou /tuniku dle tradice utkanou samotnou Bohorodičkou/.... Nuz též zaručeně od dob Karla Velikého nalézá se v bazilice v Argenteuil, blízko Paříže, byvší darována kol r.800 tímto panovníkem jeho vlastní dceri, ab byla tamějšího kláštera. Tuto starobylou tkáň, nejevící na sobě, pouhým okem pozorována, žádných změn ani skvrn, podrobili různá badatelé v letech právě minulých nejrůznějším zkouškám, a objevili, že tkáň této posvátnosti chová na různých místech krev, chemicky pro

kazatelnou. Což lákavějšího bylo nad touhu a pokus zjistiti nějakou cestou tato veškerá místa. Případně srovnati tento nový nález s tím, co známe z Turina. Použito bylo k tomu nejmodernějších vymožeností, a to ultravioletových a infračervených paprsků, které podivuhodným způsobem odkrývají nám věci jinak nezpozorovatelné.

Nuž, roku minulého... podjal se této práce inženýr chemie a optiky, Gérard Cordonnier, fotografický odborník francouzského ministerstva vzduchu a letectví... Bylo fotografováno při objímání, výše zmíněném světle. Zvláště při světle infračerveném, které tuto tkán Jaksi prozařovalo, vystoupily zřejmě na povrch veškerý krevní skvrny, které byly podrobně zkoumány a umístěny na obrysy těla lidského, přesně 178 cm vysokého, jak si tuto sukhici musel Kristus po svém zbičování na sebe obléknouti.

Byla tu pak učiněna nesmírně zajímavá zjištění. Předně vzadu na pravém rameni na acromiu na spojebí výčnělku lopatky a klíční kosti objevila se větší krevní skvrna. Pak spousta menších krvácení uprostřed ve střední čáře na trnech obratlů hrudních a posledního krčního. Pod levou lopatkou je největší ze všech skvrn. Pod ní ještě více vlevo, a to na hřebeně levé kosti kyčelní, opět větší krevní prosáklina. Skupina menších skvrn na kosti křížové uprostřed. Posléze lze nalézti množství malých krevních stop, většinou po dvou sdružených, po celém prostranství ramen, lopatek i zad.

Jest to vesměs krev pocházející jednak z bičování, jednak z nesení zfalcovaného kříže na pravém rameni...

Pro nás důkaz a shodu obou převzácných památek křesťanstva jsou právě nejdůležitějšími tyto nepatrné, po dvou sdružené prosákliny krevní, zřejmě od důtek římských pocházející...

Než komu by se to zdálo příliš stranickým a zaujetým, tomu zacitují výrok nestranného vědce, třebas nevérce, univ.prof.fysiologie, jménem Yves Delage...: "pojednávaje o této otázce, zůstal jsem věrným pravému duchu vědy. Usiloval jsem pouze o to, zjistiti pravdu, lhostejno, zdali táz se hodí či nikoliv kterékoliv náboženské straně... neboť, kdo by se dal podobnými úvahami otlivniti, jest zrádcem vědecké metody". Avšak při slavném zasedání Akademie věd u přítomnosti slavného Berthelota, taktéž volnomyšlenkáře, nerozpakoval se pronést následující slova: "Jest to Kristus, který sebe sama otisknul na rubáši! A není-li to Kristus, kdo by to byl? Odsouzenec, umučený podobným trestem smrti jako Kristus? Než jak vysvětliti výraz majestátu, který lze čísti z této tváře?"

Božská podmanivost sv.Tváře

...V otiscích sv.rubáše jest na velmi zdařilých fotografiích Enriko eových vyhraněn jasně orientální typ Kristův, protáhlého, energického nosu, výrazných očnic, čela, mužného kníru a důstojné brady, ostře a pevně vykrojených úst. Je to obličej skutečného askety a zakladatele náboženství s nejvyššími mravními zásadami, člověka jasných cílů vůle i citů. Žádná mátožná vidina našich humanitářů, ani sladkobolestinský typ různých slabošských sektářů...

Jak jen proboha vysvětliti si chceme, že obličej, zřejmě ztlučený, ranami posetý, znetvořený přeraženým nosem, nachází ještě tolik síly a moci, že rázem toho všeho zapomínáme a jakoby fascinování kocháme se jen úžasnou silou morální a spirituální, vyzařující z něho!...

"Není to ztrnulý Jéžíš bezvýrazné tváře umění byzantského, ani to není umrlý, ztracený Kristus ve svém plném zničení španělských krucifixů ani nic slavnostního a utrpení prostého flámských umělců, ani Pán, lhos tejně jednotvárný výtvar školy německé, ani nadčlověk nietzscheovsky zařízený, ani nasládle slabošský typ "unkaczyho v Ecce homo" /Malilay/...

Kopie otisku ze sv. platna

v kostele sv. Václava v Nádraží
Volně v Nádraží

Francouzští vědci vypracovali novou "kaciřskou" teorii, která může velmi dobře ohrozit padesátilété dogma o tom, že se vesmír rozpíná.

"Skupiny Jeana-Clauda Peckera z Astrofyzikálního ústavu v Paříži a Jeana-Pierre Vigiera z Poincareova ústavu se na základě nedávných pozorování domnívají, že se světlo "unavuje". Fotony, ze kterých se skládá, jsou dlouhou cestou vesmírem vyčerpány. Navíc se opotřebovaly během své pouti srážkami s jinými částicemi. Právě proto je spektrum dalekých galaxií, získané rozložením světla hranolem, posunuto k červené barvě.

Je to nebezpečné kaciřství pro stoupence dogmatu, že se vesmír zrodil zhruba před 15 miliardami let "velkým třeskem". Od té doby se galaxie rozptylují rychlostí tím větší, čím dále jsou od místa svého vzniku.

Důkaz? Stejně jako ton vlakové píšťaly se snižuje úměrně k rychlosti, kterou se vlak od nás vzdaluje, obsahuje světlo vysílané galaxiemi tím více červené složky, čím rychleji se galaxie od nás vzdalují. To je známý Doppler-Fizeauův princip, který je závazný pro všechny druhy vlnění a umožňuje stejně dobře měřit rychlosť aut jako pohyb družic a - rozpínání vesmíru.

Již od roku 1929, kdy americký astronom Edwin Hubble tento posuv objevil, platí zákon, který nese jeho jméno a zní: čím více jsou galaxie od nás vzdáleny, tím více se jejich spektrum posouvá k červené barvě.

Vyvaroval se však, aby na tom založil definitivní vysvětlení o světě, tedy kosmologii. Mluví o zdánlivých únikových rychlostech, ale ponechává zároveň místo pro jiná vysvětlení posuvu, tedy i pro hypotézu o unavě světla.

Jeho stoupenci jsou ovšem mnohem méně opatrní. Tvrdí, že jde o expanzi. Mluví o zjevných únikových rychlostech. Vesmír se nadouvá. Diskutuje se o hodnotě Hubbleovy konstanty, která umožňuje tyto rychlosti počítat. Jsou závratné a jsou na hranicích matematických modelů, které produkují počítače. Einsteinovy rovnice vycházejí, a vycházejí dobře. Jsou integrovány, Zdá se tedy, že pravdy je dosaženo. Ojedinělá pozorování, která nezapadají přesně do zákona - a ta vždy mohou být - nejsou brána v úvahu.

Začíná se zapomínat, že chyby při měření mohou dosáhnout dvacetí, třiceti i čtyřiceti procent, a že měření vzdáleností jsou založena převážně na měření svítivosti, tedy na relativní veličině. Stavba tedy spočívá na poněkud nepevných základech. Z hypotézy se ovšem stává dogma, a to vítězí. Jenže v roce 1973 tři Američané, V. Rubin, W.K. Ford a J.S. Rubin, objevili, že slavná Hubbleova konstanta není tak úplně konstantní, jak se soudilo. Podle toho, která část vesmíru je pozorována, může se lišit o dvacet procent. To je první "rána bičem".

Potom přišel Američan Alton Arp s výsledky svého pozorování na observatoři Mount Palomar. Fotografoval sérii dvojic nebeských objektů, které se zdaly být spojeny hmotným mostem. Ke galaxii je často takto přidružen takzvaný kvazar /kosmický objekt hvězdného vzhledu/. Jestliže se vesmír skutečně rozpíná, musí se dva předměty z jednoho páru logicky pohybovat stejnou rychlosťí, a měly by tedy vykazovat i stejný posuv k červené barvě. Jenže světlo kvazaru je mnohem červenější než galaxie.

Tento úkaz nelze vyložit v hranicích dogmatu. Je-li tato anomálie pravdivá, je pro teorii o expanzi vesmíru velmi nebezpečná, jak poznámenává Jean-Pierre Vigier, který pracoval s Marianem Molesem a Georgem Le Denmatem v Poincarého ústavu. Společně se skupinou Jeana-Clauda Peckera dokázal na základě pozorování, že světlo, jež k nám přichází z galaxií a musí projít oblastmi vesmíru s větší hustotou hmoty, je červenější než světlo, které putuje oblastmi prázd-

nějšími. "Ze čtyř pozorování nám čtyřikrát vyšel tyž výsledek", konstatuje Jean-Pierre Vigier. Na těchto zjištěných začínají francouzští fyzici a astronomové stavět lešení nové teorie o únavě světa. Tato únava se jeví jako důsledek srážek mezi fotony letícími rychlostí 300 000 km za sekundu a hypotetickými částicemi označenými řeckým písmenem π , které jsou obsaženy ve všech koncentracích kmoty. Takto lze vysvětlit posuv směrem k červené barvě. Bude úměrný nikoliv únikové rychlosti galaxií, ale množství hmoty, jímž světlo na své dráze proniká.

Zatím není nic dokázáno, průkopníci nové teorie si ponechávají zadní vrátka, ale ještě před třemi lety by žádný uznávaný astronom nepřipustil, aby se o expanzi vesmíru byl jen zapochybovalo....

Z KNIHY ING.ZILLICHA, BRAMPTONA A ARRHENIA: TAJEMNÉ VĚDY A JEJICH VYUŽITÍ /kniha pro praktický život/

Vydalo nakladatelství Hynka Buchsbauma v Mor.Ostravě roku 1935

Davová sugesce

Bylo již často pozorováno, že jednotlivý člověk může vsugerovat velkému počtu lidí určitou myšlenku.

Cínští potulní mnichové znají prováděti mnoho takových kousků. Mnich přijde na př. s plným košem hrušek na trh, vezme z koše zvlášt velkou a krásnou hrušku, začne ji jísti a zastrčí pak před celým množstvím lidí několik semen do země. Pak je pokropí, po několika málo minutách semeno vzklíčí a před očima přítomných vyroste v silný strom, kterému vyrázejí větve.

Větve se zazelenají a květou, z květů vyrostou malé plody a na jednou stojí zde velká hrušeň, ověšená krásnými velkými hruškami. Mnich je laskavý k lidem a prosí je, aby si jen brali a jedli. Když si rád hrušku utrhne a s velkou chutí ji sní. Mezitím je strom stále menší a menší, pak se ztrácejí plody, listy, větve a kmen a na jednou hrušeň zmizí. Ale jaký je teprve údiv lidí, když zpozorují, jak mnich sahá po úplně prázdném koši, pověsí ho na ruku a klidně odchází.

Živá tužka /příběh vyprávěný G.Meyrinckem/

Fakir nasypal na podlahu jemný písek a položil na něj kousek dřívka v podobě tužky.

Meyrinck posadil se s archem papíru a tužkou v ruce ke stolu. Tam začal kresliti nejpodivnější a nejzkroucenější figury. Malé dřívko, které se postavilo, kreslilo přesně stejně čáry do píska, byť byly sebe víc zamotané a zkroucené. Zůstala-li jeho ruka klidná, přestalo i dřívko psát v písaku, jako by čekalo na rozkaz.

Fakir stál mezitím s nataženýma rukama daleko od Meyrincka, takže ani nemohl viděti do kreslí. Požádal potom Meyrincka, aby napsal větu nebo na ni alespoň upřeně myšlel. Dřívko začalo oživovati a napsalo do písaku slova: "Adicete Veikountam Haris" /Vižnu spí na hoře Haris/. Byla to věta, kterou si Meyrinck tvořil v myšlenkách.

pokračování jindy

O STRAŠIDLECH A JINÝCH DUCHOVITÝCH ÚKAZECH

/ z knihy Tajemné vědy a jejich využití/

Důležitým úkazem v oblasti nadpřirozených úkazů je styk zemřelých s tímto světem.

Úkazy ty se jeví zcela jinak než při spiritistických seancích. Někdy přicházejí samovolně, bez volání a hlásí se klepáním a jiným hlukem, který nelze přeslechnout. Vysvětlení třeba hledati v trvajícím spojením se zemí, s žijícími přáteli a příbuznými a vracením se na místa bývalého působení na tomto světě. Tím se vysvětluje i stálá příchylnost k určitému domu... „jevení a projevy duchů, aneb, jak je lid nazval "strašidel" jsou různé, většinou však nepříjemné, neboť zneklidňují lidi, straší a děsí je, i když to snad nemají v úmyslu.

Již starí Řekové a Římané vypravují o setkáních s duchy. Sokrates, Brutus, Cassius, Drusus - všichni o nich mluví, a také císařové Tacitus, Julianus a jiní vypravují o setkání se strašidly.

Často sledují tyto hlučící a strašidelné zjevy určitý účel. Chtějí svým zjevením působiti na živé lidi, anebo mají přání, které chtějí provésti. Splní-li se toto jejich přání, přestanou úkazy a duch našel jak říkáme svůj klid...

Děst vody, mléka a vína

Docela neobyčejné jsou úkazy, které se v roce 1903 projevovaly v domě prokurátora Marracina v Anconě.

Jeho synové, oba vážení právníci, vypravují o úkazech toto:

V neobydlených pokojích slyšeli často klepání, pak hluk jako by se pohybovalo s nábytkem. Přes bedlivá pozorování nedalo se nic zjistit. Když jednou začaly zvonit všechny elektrické zvonky, zkoušeli odborníci celé vedení, ale nic nenašli.

Velké nepříjemnosti nastaly, když ze zdí stříkaly proudy vody, které zaplavily podlahy a způsobily velké škody. Někdy měli v pokojích až půl metru vody. Vytrhli podlahy, vybourali zdi, byla vyslána komise, ale všechno bylo v nejlepším porádku,

Jednoho dne vypadla najednou ze zdi v jídelně miska s mlékem a rozbita se. Kus dále opakoval se stejný úkaz, ale tentokrát to byla bílá káva a vylila se též na zem. Opakovalo se to velice často. V svém zoufalství prokurátor řekl, že vinný déšť by ho více potěšil než mléko, káva nebo voda a když se o něco později rodina od jídla rozcházela, vystříkl ze zdi proud vína.

Později se zjistilo, že malá dceruška, aniž o tom věděla, byla silným mediem a skutečně se také tyto úkazy odehrály v její přítomnosti.

Z Anglie se zachovaly zprávy z královského zámku ve Woodstocku. Po popravě Karla I. tam poslal Cromwell komisi, aby si zámek přisvojil. Po 14 dnů byli tito lidé pronásledováni ohlušujícím lomozem. Ku kusy dřeva, kamení a střepiny skla létały v pokojích, stoly a židle vznášely se ve vzduchu a padaly s velikým hlukem k zemi.

Také v Rakousku bylo mnoho strašidelných domů. Známé je strašení ve Wolfsgrabenu, kde v malém železničním strážním domku bylo slyšet různý hluk a ve vzduchu létały plné misky, talíře a také uhlí z uhláku...

Zajímavá je také zpráva faráře Marquarta Feldmanna, kterou najde v jeho deníku /1584-89/:

V roce 1584 začali lidé na zámku Hudelmühlen u Jivjan v okrese stříbrském v Čechách pozorovat zvláštní hluk, kterého zpočátku nedobili. Brzy však slyšelo služebnictvo mluviti i ve dne ducha. Lidé se z počátku strašně báli, ale brzy si na všechno zvykli. Podivný duch se ubytoval v pokoji majitelově a nenuceně se v něm pohyboval.

Při jídle mluvil hlasitě a zřetelně, byl důvěrný, žertoval a zpíval a mínil se do hovoru. Když si to lidé zakazovali, byl hrubý, rozhasoval předměty a hrozil, že se pomstí, což také několikrát učinil.

Občas také čtveračil, nechal zmizeti brože a zlaté řetízky,

schoval je pod polštář okradených a neustále škádlil lidi. Chtěl, aby se s ním zacházelo jako s přirozeným člověkem, vyprávěl, že ho matka nechtěla míti u sebe, že je proto nucen jítí k cizím a že se jmenuje Hinzelmann.

Když jednou přivedli zaklínače duchů, který z knihy vyčetl různé zázračné zaklínání a říkánky, vytrhl mu Hinzelmann knihu z ruky, tloukl ho do hlavy, knihu roztrhal na tisíc kusů a shodil ho se schodů.

Někdy však duch pomáhal také při práci. Zaměstnával se v chlé vě a v kuchyni, staral se o koně, čistil je anebo myl nádobí. Ztracené předměty dal na místo a nedbalým sluhům nadával a dokonce je bil. Několik let se tento duch zdržoval v zámku, ale najednou se právě tak rychle ztratil jako se objevil. Zprávy o jeho činnosti a jeho pobytu zní jako pohádka a jsou přece úředně ověřeny a potvrzeny mnoha vážnými a spolehlivými lidmi.

Dvojnictví

Lodní důstojník R.Bruce v roce 1828 křížoval se svou lodí v novofoundlandských vodách. Pojednou viděl v své kajutě úplně cizího člověka, který seděl a psal něco na tabulku. Bruce hlásil kapitánovi tento příběh. Když tento přišel s několika námořníky do kajuty, nikoho tam neviděl, ale našel tam tabulku, na které bylo napsáno "plujte na severozápad". Kapitán rozkázal změnit směr plavby a skutečně našli ztroskotanou loď, na které se setkal Bruce s člověkem, kterého viděl v kajutě. Byl to cestující, který tvrdil, že se mu v noci zdálo o blízké záchrane.

Když zemřela švédská královna Ulrika, vystavili její mrtvolu v kapli. Stráž se zdržovala v předsíni. V odpoledních hodinách přišla přítelkyně královny, hraběnka Steenbrocková, a prosila, aby mohla spatřiti naposled mrtvou královnu. Když se delší dobu nevracela, obával se velitel stráže, že se snad stalo neštěstí a otevřel dveře kaple. Vojáci viděli státi hraběnku ve vroucím objetí královině, jejíž postava se nadnášela ve vzduchu a pak se rozplynula v mlhu. Když se mlha ztratila, viděli mrtvolu ležeti stejně nehybně na marách jako předtím, ale hraběnku nikde nenašli. Velitel hlásil příběh u dvora a k bezmeznému údivu se dověděl, že se hraběnka vůbec ze svého bytu nevzdálila, ale v okamžiku, kdy byla viděna u mrtvoly, sama zemřela. O tomto příběhu se sepsal podrobný protokol, který je v královském archivu švédském.

V protokolu o vyhlášení Alfonsa de Liguori za blahoslaveného čteme, že byl zázračným způsobem přítomen smrti papeže Klimenta XIV ve Vatikánu. Jeho tělo leželo zatím nehybně v lenošce v Ariezze a lidé vyprávěli, že byl jako ve vytržení. Usnul a probudil se teprve po 24 hodinách dne 22.září 1774 v 7 ráno, a to ve stejném okamžiku, v kterém zemřel papež. Tato skutečnost byla potvrzena toliku svědky, že Alfonso byl ještě před předepsanou dobou prohlášen za svatého.

Pochování zaživa

Erich Schönberg vypravuje o indickém knížeti, který slyšel o fakirovi, o němž se povídalo, že se dá pohřbit zaživa a je-li po několika měsících vykopán, opět se probudí.

Maharadža dal fakira zavolat. Upozornil ho, že dá provésti nejostřejší kontrolu a hrozil mu nejtvrdšími tresty, zjistí-ki se, že je podvodník. Ale fakir byl ochoten podrobit se pokusu a za bedlivého pozorování začal s přípravami.

Vypravuje se, že několik dní před pohřbením užíval fakir projímadlo a několik dní držel přísnou mléčnou dietu. Pak spolkl asi 6 cm široký a 8 m dlouhý plátěný pruh, ihned ho však vytáhl a vycistil si tak, jak říkal, žaludek.

Své vnitřnosti vypláchl vodou. Poslední den byl na rozkaz maharadži oholen, aby se zjistilo, zdali i vousy přestanou růsti. Pak si zapal veškeré otvory v těle aromatickými voskovými zátkami, ob-

rátil si jazyk hluboko do hrtanu - umění, které nedokáže žádný Evropan - a tím ukončil své přípravy.

Pak si přivodil v přítomnosti zástupců různých věd za krátkou dobu zdánlivou smrt. Když z jeho těla unikl veškeren život byl zabalen do plátna, na kterém byla vytlačena maharadžova pečeť a pak byl vložen do bedny na kterou kníže osobně připevnil silný zámek. Bednu zavezli poté do zahrady za město, zahrabali ji a postavili stráže. Okolo podivného hrobu byla postavena zeď.

Čtyřicátého dne sešla se velká společnost, mezi ní byl také anglický lékař a když byla bedna otevřena, našli v ní fakira v tomtéž stavu jako před pohřbením. Byl však tuhý a jako mrtvý. Odstranili nyní voskové zátky, dávali mu na hřebu horké obklady a jazyk do příu rozené polohy.

Hlavu a obličeji mu zahřívali těstem z luštěninového prášku. Pomalé zahřívání vypudilo voskovou zátku z nosu a nyní počal slabě dýchat. Fakira stále lehce třeli a masírovali, až se úplně zotavil, což trvalo asi hodinu. Jeho brada byla hladká jako v den pohřbu. Maharadže nebyl jen přesvědčen, ale stal se fanatickým přívržencem tohoto fakira, který tento kousek provedl ještě několikrát n. různých místech.

Svatá dýka Lamova

tyto fakiry najdeme nejen v Indii, ale jsou i na Dalekém Východě, avšak pod jiným jménem a v jiném ústroji.

V Číně najdeme v klášterech lamů buddhistické mnichy, kteří dovedou vykonávat neuvěřitelné věci.

V "Souvenirs d'un voyage dans la Chine et de la Tartarie" od pátera Huca, starého misionáře, vypravuje se o podivném případu nezřetelnosti takového mnicha.

Rozřízl si svatou dýkou břicho a vypustil si do pravé ruky trochu krve. Pak zvedl ruku k ústům, třikrát do ní foukl a za hlasitého křiku rozsříkl krev do vzduchu. Poté rychle přiložil ruku na ránu a když ji po několika minutách odsunul, byla rána zahojena a kromě těžkého vysílení nebylo po zranění ani památko.

Vysvětlení pro tyto věci neznáme. Nám, Evropanům zůstává jen víra v zázrak.

Léčivé síly

Jedním z nejznámějších léčitek byl na př. Irčan Valentin Greatrakes. O své síle dozvěděl se roku 1669 ve snu. Glanville zanechal o tom sbírku důvěryhodných svědectví. "Dotykem svých rukou" píše Jiří Rust, biskup Dromorský, "zahnal Greatrakes bolesti a přivedl je až na vnější konce údů. Učinek se někdy velice rychle dostavil. Ujišťuji, že léčil mdloby, těžké oční a ušní neduhy, zastaralé vředy, epilepsii, skrofulosu a zatvrdlé a zapálené otoky. Viděl jsem, jak jeho dotykem uzrávaly za pět dnů několik let staré otoky..."

Zázračný lékař Jan Weissenburg

Jedním z největších divotvorců poslední doby byl Jan Weissenburg který se zařídil jako "zázračný lékař" a léčil shnilým sýrem nejrůznější nemoci. Měl asi velké úspěchy, nebot založil u městečka Trebbienu blízko Berlína osadu a nazval ji "městem míru".

Procesy, které byly proti Weissenburgovi vedeny nedokázaly nic nekalého. Sýr je neškodný a obklady se sýrem nelze označit jako zločiny neb mastičkářství. Weissenburgovi nebylo jeho působení zakázáno. Noviny, které nazval "Weisser Berg" /Bílá hora/ měly náklad 15.000 výtisků....

Ženou-li se do bezuzdnosti všichni, jako by se nehnal nikdo. Ten, kdo se zastaví, jako pevný bod vyjeví bezhlavý hon ostatních.

Čím to je, že nás nepopouzí, když někdo kulhá, ale popouzí nás kulhavý duch? Je to proto, že kulhavý uzná, že jdeme rovně, ale kulhavý duch bude tvrdit, že to my kulháme - jinak bychom i vůči němu pocítovali soudit, a ne hněv.

Zpravidla nás přesvědčují více ty důvody, které sami objevíme než ty na které přišli jiní.

V této době je pravda tak zatemněná a lež tak zavedená, že pravdu může poznat jen ten, kdo ji miluje.

Posledním krokem rozumu je uznat, že nekonečně mnoho věcí jej přesahuje. Jen slabý rozum nedospěje až k tomuto poznání.

Vysmívat se filosofii znamená filosofovat opravdově.

Nikdy se nedržíme přítomnosti. Předbíháme k budoucnosti, jakoby se blížila příliš pomalu, jako bychom chtěli uspíšit její běh; nebo přivoláváme minulost, abychom snad zadrželi její přílišný spěch: jsme tak pošetilí, že bloudíme v dobách, které nám nepatří, a vůbec neuvažujeme o jediné, která je naše, a tak jaloví, že přemýšíme o těch, které nic nejsou, a nerozvážně unikáme té jediné, která trvá. To proto, že přítomnost nás obvykle trýzní. Zakrýváme si ji před očima, poněvadž nás rmoutí, a jestliže je nám milá, s lítostí pozorujeme, jak uplyvá; pokoušíme se ji zajistit budoucností a uvažujeme, jak uspořádat věci, které nejsou v naší moci, pro dobu, u které není žádná záruka, že se jí dočkáme.

At každý zkoumá své myšlenky. Zjistí, že se všechny zabývají minulostí nebo budoucností. Skoro vůbec nepomyslíme na přítomnost. A když už pomyslíme, pak jen proto, abychom si z ní vzali poučení, jak uspořádat budoucnost. Přítomnost nikdy není naším cílem.

Minulost a přítomnost nám slouží jako prostředky; jediná budoucnost je naším cílem. A tak nikdy nežijeme, ale doufáme žít, a jak se ustavičně chystáme, že budeme štastní, nevyhnutelně nikdy štastní nejsme.

Lidé jsou tak nevyhnutelně blázniví, že nebýt bláznem by znamenalo bláznit jiným způsobem bláznovství.

Dva protichůdné důvody. Tím je nutno začít; jinak ničemu neporozumíme a všechno bude kacířské. A dokonce pokaždé, když už posléze dospějeme k nějaké pravdě, musíme dodat, že jsme nezapomněli na pravdu opačnou.

Všechny jejich principy jsou správné; ať u pyrrhoniků, stoiků, ateistů nebo jiných. Jen jejich závěry jsou nesprávné, protože opačné principy platí rovněž.

Rozpornost není známkou nesprávnosti, stejně jako nepřítomnost rozporu není známkou pravdy.

Nejsme než lež, dvojakost, rozpornost, a skrýváme se a přetvarujeme sami před sebou.

V ctnosti se neudržíme vlastní silou, ale rovnováhou dvou protichůdných neřestí, podobně jako můžeme stát rovně mezi dvěma opačnými větry. Potlačte jednu z těchto neřestí, a upadnete do druhé.

Představme si množství lidí v okovech, vesměs odsouzenců k smrti, a den co den jsou někteří z nich rdoušeni před zraky ostatních; ti, kdo zůstanou, spatřují v postavení bližních osud vlastní, a tak hledí jedni na druhé s bolestí a bez naděje a čekají, až na ně dojde řada. Toto je obraz postavení člověka.

Poslední akt je krvavý, ať byla hra sebehezčí. Nakonec naházejí hlínu na hlavu, a je to jednou provždy.

Jak daleko je od poznání Boha k lásce k němu!

Jsou tři druhy lidí: jedni, kteří slouží Bohu, protože ho našli; jiní, kteří ho usilovně hledají, protože ho nenašli; a další, kteří žijí, aniž ho hledají a aniž ho našli. Ti první jsou rozumní a štastní, ti poslední jsou pošetili a neštastní. Ti uprostřed jsou neštastní a rozumní.

Pro člověka není nic tak nesnesitelné jako být v naprostém kli-
du, bez vášní, bez zájmů, bez rozptýlení, bez úsilí. V té chvíli po-
cítí svou nicotu, svou opuštěnost, svou nedostatečnost, svou závis-
lost, bezmoc, svou prázdnоту. Okamžitě se z hloubek jeho duše vyno-
ří nuda, sklíčenost, smutek, hořkost, nespokojenost a zoufalství.

V lidském srdci má ještěnost tak pevné kořeny, že kdekdo, voják, puškařský pomocník, kuchař, krosnář, se vychloubá a chce mít obdivo-
vatele. Stojí o ně dokonce i filosofové. A kdo proti marnivosti pří-
ší, chtějí se proslavit tím, jak dobré to napsali. A kdo je čtou,
chtějí dojít cti za to, že je četli. A já, který toto píši, možná
mám také tuto choutku. A snad i ti, kteří to budou číst.

Jsou jen dva druhy lidí: jedni jsou spravedliví a věří, že jsou hříšníci, druzí jsou hříšníci a věří, že jsou spravedliví.

Pro člověka není potupné podlehnuti bolesti, ale potupné je podlehnuti rozkoši. A důvodem není to, že bolest k nám přichází odjinud a že o rozkoš usilujeme sami; vždyť můžeme usilovati o bolest a úmyslně jí podlehnuti, aniž se dopustíme podobné nízkosti. Čím to tedy je, že podlehnut pod tíhou bolesti je čestné a podlehnut pod tíhou rozkoše je hanebné? Je to tím, že bolest sama nás nevábí a ne-
pokouší; dobrovolně si ji volíme, chceme, aby nám vládla, a tím zůstáváme pány věcí; v takovém případě člověk podléhá sám sobě. Pokud však jde o rozkoš, té podlehne člověk. " tak jen panovat a ovládat je ke cti a otročit je potupné.

Čím víc má kdo ducha, tím víc neobyčejných lidí dovede rozeznat. Obyčejný člověk nevidí mezi lidmi žádný rozdíl.

Vinou lidské vzpurnosti se z nejpošetilejších věcí na světě stanou ty nejrozumnější. Je snad něco zpozdilejšího než vybrat k řízení státu prvního syna královny? K velení na loď nevybíráme cestujícího, který pochází z nejurozenější rodiny. Takový zákon by byl směšný a nespravedlivý; lidé jsou však a vždy budou takoví a proto se stává rozumným a správným. A koho jiného by měli vybírat? Nejctnostnějšího a nejrozumnějšího? Ale to se hněd pustí jeden do druhého, každý si přece dělá nárok, že je ten nejctnostnější a nejrozumnější. Příkněme tuto důstojnost něčemu nepopiratelnému. A tím je nejstarší králův syn. To je jasné, nikdo se o to nepře. Rozum nemůže udělat nic lepšího neboť nejhorší pohromou je občanská válka.

Opakují se dějiny? V osmnáctém a devatenáctém století se tento problém stal častým cílem akademických debat našeho západního světa. Iluze blahobytu, kterému se v onom čase naše civilizace těšila, zaspila naše předky natolik, aby se oddali farizejskému přesvědčení, že jsme jiní než byli lidé před námi; věřili, že je naše civilizace imunní před opakováním chyb a neštastných náhod, které zničily ostatní civilizace, jejichž dějiny jsou od počátku až do konce otevřenou knihou. Tento prastarý problém má však pro naši generaci odlišný význam. Uvědomili jsme si ~~xxxxx~~/a je nepochopitelné, že jsme vůbec kdy mohli být tak slepí/, že západní člověk a jeho dílo je zrovna tak zranitelný jako dávno již rozpadlé civilizace Aztéků, Inků, Sumerů a Chetitů. Dnes dychtivě prohledáváme písemné památky minulosti a hledáme v nich informace o naší perspektivě. Cíl nám tyto informace řeknou, pokud je vůbec nalezneme? Je naše záhuba nevyhnutelná? Nezbývá nám nic jiného než očekávat ji se složenýma rukama? Poddat se osudu, který nemůžeme žádným úsilím odvrátit ani změnit? Nebo se něco dozvíme, když už ne o jistotách tedy alespoň o pravděpodobnostech či možnostech naší vlastní budoucnosti? Praktický rozdíl je obrovský - platí -li druhá alternativa, měli bychom začít jednat. Lekce z dějin by pak nebyly horoskopem astrologa ale navigační mapou, která dá dostatečně inteligentnímu mořeplavci větší naděje vyhnout se ztroskotání než kdyby se plavil naslepo. Odvážnému a zručnému mořeplavci umožní nalézt správný kurz mezi útesy a skalisky.

Dříve než se pokusíme na naši otázku odpovědět je nutné ji přesně definovat. Nemáme snad otázkou: "Opakují se dějiny?" na mysli nic jiného než : "Ukázalo se, že se v minulosti dějiny příležitostně opakovaly?" Nebo chceme vědět jsou-li dějiny řízeny neporušitelnými zákony, které nejenže vstoupily v platnost v každém jednotlivém případě v minulosti, ale zůstanou platné i v každém podobné situaci, která se může naskytнуть v budoucnosti? Při této interpretaci by slova "opakovat se" znamenala "musí se opakovat"; při první interpretaci "můžou se opakovat". Měl bych okamžitě vyložit karty na stůl: pokud se jedná o záhadu lidského života nejsem determinista. Tam kde je život je i naděje. S Boží pomocí vládne člověk nad svým osudem - přinejmenším v určitém rozsahu a v určitých ohledech.

Jakmile zaujmeme stanovisko k problému, který vznikl dvojsmyslným slovem "opakovat se", zjistíme, že je nezbytně nutné definovat co máme na mysli slovem "dějiny". Omezíme-li oblast dějin na události, které jsou plně pod kontrolou lidské vůle, nevyskytnou se pro antideterministu žádné problémy. Stávají se však vůbec takové události ve skutečném životě? Neříká nám naše osobní zkušenost, že jsme při rozhodování částečně svobodní a částečně svázáni minulými událostmi i současnými skutečnostmi našeho života a fyzikálního prostředí? Nejsou v konečném rozboru vlastní dějiny vizí celého vesmíru pohybujícího se v čtyřrozměrném časoprostorovém rámcí? Nevyskytuje se v této všeobjímající panorámě mnoho nepochopitelných se opakujících a perfektně předpovíditeLNÝCH událostí - jak musí přiznat i ten nejzapřísahlejší zastánce svobody lidské vůle právě tak jako ten nejpřesvěcenější determinista?

Některé události v tomto opakujícím se a předvídatelném řádu mají jen nepatrný zjevný vliv na lidské záležitosti - jako na příklad opakování dějin hvězdných systémů mimo mléčnou dráhu. Existují ovšem některé velmi zřejmé cyklické pohyby fyzikální přírody, které se lidských záležitostí intimně dotýkají - jako na příklad repetitivní a předvídatelné změny dne a noci nebo ročních období. Cyklus dne a noci řídí veškerou lidskou práci: diktuje jízdní řády přepravních systémů našich měst, stanoví dobu dopravních špiček, a projevuje se mnoha způsoby v myslích těch, kteří se dvakrát denně stávají jejich oběťmi na cestách mezi "noclehárnou" a "dílnou". Cyklus ročních období se projevuje v lidském životě na příklad tím, že ovlivňuje příslun potravin.

Člověk se pomocí myšlení může v jisté míře z vlivu těchto fyzikálních cyklů osvobodit, čímž přesahuje možnosti ptáků a zvířat. Jedinec

sice nedokáže zlomit tyranii cyklu dne a noci a vést bdělý život dvacet-čtyři hodin denně jako legendární Egyptský faraon Mycerinus, lidská společnost však může Mycerinův legendární skutek opakovat pomocí kolektivně plánované kooperace a dělby práce. Třísměnný provoz umožňuje průmyslovým podnikům pracovat nepřetržitě; práce dělníků pracujících ve dne je připravována a přebírána dělníky, kteří ve dne odpočívají a pracují v noci. Tyranie ročních období ~~xxx~~ byla západní společností, která se rozšířila od severního mírného pásma až k tropům a jižnímu mírnému pásma, a která vypracovala chladící techniku, též překonána. Jakkoliv však jsou tyto triumfy lidského ducha a vůle pozoruhodné, jsou to pro svobodu člověka jen velmi malé výdobytky. Repetitivní a předvídatelné události fyzikální přírody zůstávají jako celek pámem lidského života - dokonce i za současné technologické úrovni západního člověka - a dokazují svoji nadvládu tím, že podrobují lidské záležitosti nacházející se v oblasti jejich vlivu svému vlastnímu repetitivnímu a předvídatelnému modelu.

Nalezneme v jiných oblastech lidské aktivity nějaké činy, které nejsou - nebo alespoň ne tak kompletně - kontrolovaný zákony fyzikální přírody? Přezkoumejme tuto otázku na známém konkrétním případě. Když byly v posledních dubnových dnech roku 1865 koně patřící v prvních dnech téhož měsíce k jízdním a dělostřeleckým oddílům Severní Viržinské armády generála Lee-a zapřaženi k pluhům, kam je zapřáhlí muži, kteří na začátku dubna tvořili Lee-ovu jízdu a dělostřelectvo, vykonávali opět tito muži a koně zemědělskou operaci, kterou již za svého života vykonali mnohokrát, a kterou jejich předchůdci ve Starém světě předtím než Evropané objevili Nový svět, a v jiných společnostech před zrozením západní civilizace po nějakých pět či šest tisíc let vykonávali. Vynález pluhu patří do stejné doby, kdy vznikal druh společnosti, který nazýváme civilizaci, a zemědělství - rovněž ovládané ročními obdobími - bylo známo snad stejně dlouhou dobu předtím, již od neolitického svítání, které východ civilizace ohlašovalo. Na jaře 1865 bylo zemědělství v bývalých státech severoamerické Konfederace na ročních obdobích velmi závislé. Stačilo několik týdnů zpoždění a mohlo být pozdě - s tím katastrofálním následkem, že produkční kapacita těchto mužů a koní by byla pro celou komunitu na jeden rok ztracena.

V posledních dubnových dnech roku 1865 vykonali tedy muži a koně bývalé Severní Viržinské armády historický čin - jarní orbu -, která se až k dnešnímu datu opakovala nejméně pět či šest tisíckrát, a v roce 1947 se stále opakuje. /V onom roce jsem byl syčkem jarní orby v Kentucky a měl jsem možnost sledovat vzrušení farmářů, když byla uprostřed dubna jejich práce přerušena deštivým obdobím/.

Co se však dá říci o dějinách, které vytvářeli muži a koně generála Lee-a nikoliv na konci dubna, ale na jeho počátku? Patří k typu dějin, který je charakterizován posledním aktem občanské války, typem stále se opakujícím jako se opakuje orání v důsledku zřejmé závislosti na repetitivních a předvídatelných cyklech fyzikální přírody? Nesetkáváme se zde s typem lidské činnosti, která je na fyzikálních cyklech významně nezávislá, a může je tedy přehlížet? Předpokládejme, že by generál Lee nebyl v té době přinucen ke kapitulaci a generál Grant by neudělal svůj slavný ústupek a nedovolil vojákům Konfederace odvést si koně na své farmy, jak by býval podle právě dohodnutých podmínek kapitulace mohl udělat. Nezabránila by jedna z těchto hypotetických, člověkem vytvořených variací na skutečný průběh historických událostí dějinám v tom, aby se v roce 1865 prováděla v Jižních státech jarní orba?

Oblast dějin, kterou se nyní zabýváme, byla až do objevu ekonomických a sociálních dějin považována za jediný objekt historického zkoumání. Opakovaly se dějiny v tomto zastaralém pojetí bitev a politiky, kapitánů a králů stejně jako se opakují v oblastech lidské činnosti, které jsou zjevně závislé na cyklech fyzikální přírody? Byla na příklad občanská válka jedinečnou událostí nebo se nám podaří nalézt jiné historické události, které se jí natolik podobají, aby nás ujistily, že se jedná pouze o jednoho představitele třídy událostí, v které se dějiny alespoň v jistém rozsahu opakují? Já sám inklinuji k druhému závěru.

Krise, reprezentovaná v amerických dějinách občanskou válkou, má nepochybně obdobu v paralelní krizi německých dějin představovanou válkami Bismarcka v letech 1864-1871. V obou těchto případech se nedokonalý politický útvar ocitl na pokraji rozpadu. V obou případech byl problém rozpadu útvaru či jeho efektivního utvrzení vyřešen válkou. V obou případech přívrženci efektivního politického svazku zvítězili, a jednou z příčin vítězství byla jejich technologická a průmyslová vyspělost v porovnání s protivníkem. A konečně v obou případech následovala po vítězství přívrženců sjednocení velká průmyslová expenze, která přeměnila poválečné Spojené Státy i Druhou Německou Říši ve vážné průmyslové soupeře Velké Británie. Zde jsme narazili na jiné opakování dějin: po celé století kočící kolem roku 1870 se mohla průmyslová revoluce ve Velké Británii jevit jako jedinečná historická událost, zatímco od roku 1870 se ukázala v pravdivém světle jako první případ ekonomické transformace ke které nakonec dojde i v řadě jiných západních a také ne-západních zemích. Přesuneme-li pozornost ze všeobecných ekonomických rysů industrializace k všeobecným politickým rysům federálního spojení, uvidíme navíc, že se dějiny Spojených Států a Německa opakují ještě v dějinách jiného státu, v tomto případě nikoliv Velké Británie, ale Kanady, jejíž základní provincie byly v roce 1867 uspořádány do nynější podoby, dva roky po de facto znovusjednocení Spojených Států v roce 1865 a čtyři roky před vznikem Druhé Německé Říše v roce 1871.

V našem moderním západním světě můžeme v utváření federálních politických útvarů, jejich industrializaci i v industrializaci jiných států nacházet opakování dějin ve smyslu produkcí jistého počtu více-méně paralelních příkladů téhož lidského výdobytku. Současnost různých příkladů je ovšem jen přibližná. Industriální revoluce vznikla jako jedinečná událost ve Velké Británii nejméně o dvě generace dříve než v Americe, a industrializace v Německu byla jen repetitivním jevem. Politicky labilní předválečné Spojené Státy existovaly 87 let a zchátralá po-Napoleonská Německá Konfederace půl století než kritické události šedesátých let minulého století prokázaly, že je federální stát repetitivním modelem, který nebude napodobovat pouze Kanada, ale i Austrálie, Jižní Afrika a Brazílie. Současnost není základní podmínkou pro opakování dějin v politické a kulturní oblasti lidské činnosti. Opakující se historické události mohou být současné, mohou se překrývat v čase nebo nemusí být vůbec současné.

Stejné zkušenosti získáme, vezmeme-li v úvahu největší instituce, které známe: civilizace v jejich zrodu, růstu, zlomu, úpadku a rozpadu, a základy a vývoj vyšších náboženských systémů. Měřeno naší subjektivní mírou průměrného rozpětí paměti jedince, který se dožije normálního stáří, zdá se časový interval, který odděluje naši generaci od vzniku civilizace Sumérů ve čtvrtém tisíciletí před naším letopočtem, nebo od počátku křesťanské éry nepochybně velmi dlouhý. Na objektivní časové stupnici, která nám byla nedávno předložena našimi geology a astronomy, je však tento časový interval velice nepatrný. Naše moderní západní fyzikální věda nám říká, že člověk existuje na této planetě již nejméně 600.000 a snad i 1.000.000 let /pozn. překl.: psáno v roce 1947/, život nejméně 500.000.000 a snad i 800.000.000 let, a planeta sama snad 2.000.000.000 let. Na této časové stupnici je posledních pět či šest tisíc let, které pamatuji zrod civilizací a poslední tři nebo čtyři tisíce let, které viděly zrod vyšších náboženských systémů, obdobím tak krátkého trvání, že jej nelze zakreslit v měřítku tak, aby bylo na přímce dějin této planety až do dnešních dní viditelné. Na této pravdivé časové přímce jsou události "starověkých dějin" vlastně časově shodné s naší vlastní érou, i když se mohou zdát závzdálené díváme-li se na ně subjektivním lidským pohledem.

Dojdeme tedy k závěru, že se dějiny příležitostně opakují i v oblastech lidské činnosti, v kterých se lidská vůle může nejlépe prosadit a v kterých je nejméně ovlivňována cykly fyzikální přírody.

Máme tedy uznat, že mají pravdu deterministé, a že to, co se jeví jako svobodná vůle je pouhou iluzí? Podle mého mínění je pravý opak pravdou: repetitivní tendence v lidském jednání jsou příkladem jedné z dobré známých pomůcek tvůrčí činnosti. Tvůrčí síla se obvykle projevuje v několika exemplářích: několik zástupců druhu, několik druhů rodu. Hodnotu těchto opakování není těžké odhalit. Tvůrčí činnost by byla jen stěží úspěšná, kdyby nebyla každá nová tvůrčí forma zastoupena početnými vejci v několika košíkách. Jak jinak by si mohl tvůrce, ať už Bůh nebo člověk, opatřit dostatečné množství materiálu pro smělý a plodný experiment, zabezpečený ~~zákonem~~ účinnými prostředky před nevhodnými selháními? Jestliže se tedy lidské dějiny opakují, opakují se v souladu s všeobecným rytmem vesmíru; význam tohoto repetitivního modelu spočívá v rozsahu, v kterém je umožněn rozvoj tvůrčí práce. V tomto smyslu se pak repetitivní prvek jeví jako nástroj svobody tvůrčího činu a nikoliv jako důkaz, že Bůh i člověk jsou otroky osudu,

Jaké tedy jsou na základě těchto závěrů šance naší západní civilizace? Jak jsme již zpozorovali na počátku této práce, začíná se západní svět znepokojovat nad vlastní budoucností, a toto znepokojení je přirozenou reakcí na hrozivost situace, v které se právě nacházíme. Průzkum historického terénu ve světle našeho současného vědění nám ukazuje, že až do této doby se dějiny opakovaly přibližně dvacetkrát ve vytváření lidských společností ke kterým patří též naše západní společnost. Tento průzkum nám též odhalí, že s jedinou možnou vyjimkou naší vlastní společnosti, jsou všichni ostatní zástupci společnosti, které se nazývají civilizacemi, již mrtvé nebo umírající. Prostudojeme-li dějiny těchto mrtvých nebo umírajících civilizací a provedeme vzájemná srovnání, nalezneme náznaky jakéhosi repetitivního modelu v procesu jejich úpadku a rozkladu. Dnes jsme přirozeně zvědaví zdali se tato zvláštní dějinná kapitola bude opakovat též v našem případě. Je tento model úpadku a rozkladu zhoubným osudem, kterému se nemůže žádná civilizace vyhnout? Na tuto otázku musím odpovědět negativně. Usilí po každé nové manifestaci života - ať už je to nový druh měkkýšů nebo nový druh lidské společnosti - neuspěje snad nikdy na první pokus. Stvoření není jednoduchou záležitostí. Své konečné úspěchy získává až po četných pokusech a omylech; nezdar předcházejících experimentů, nepočítajíc zhoubné pokusy o trošku stejným způsobem, umožnuje dosáhnout úspěchu díky moudrosti nabyté utrpením. Série předcházejících pokusů nezaručuje samozřejmě úspěch při příštím pokusu. Neexistuje prostředek, který by naši civilizaci mohl zabránit v opakování minulých chyb, jestliže se jí zachce spáchat sociální sebevraždu. Nejsme však v žádném případě k opakování dějin odsouzeni; dějiny jsou pro nás otevřenou záležitostí. Vlastním úsilím jim můžeme dát nový, dosud nevídaný směr. Jako lidské bytosti jsme vybaveni svobodnou vůlí a nemůžeme přenést zodpovědnost na Boha či přírodu. Musíme se s ní vypořádat sami.

Co bychom měli pro vlastní záchrannu udělat? V politické sféře vytvořit konstituční a kooperativní systém světové vlády. V ekonomii nalézt fungující kompromis /lišící se podle praktických požadavků různých míst a období/ mezi svobodným podnikáním a socialismem. V duchovním životě postavit světskou superstrukturu zpět na religiozní základy. Dnešní západní svět usiluje o nalezení cesty ke všem témto cílům. Nalezneme-li skutečně tuto cestu, zvítězíme v probíhající bitvě o přežití naší civilizace. Dosažení všech těchto cílů je ovšem velmi ambiciózním podnikem, který vyžaduje nejtvrdší úsilí i nejvyšší odvahu k dosažení jakéhokoliv pokroku.

Z těchto tří úkolů je religiozní cíl perspektivně nejdůležitější. Druhé dva úkoly jsou však naléhavější; nepodaří-li se nám je v krátké době vyřešit, můžeme jednou provždy ztratit příležitost k duchovnímu znovuzrození, které nemůže být přivoláno, ale které se dostaví - pokud k tomu vůbec dojde - pomalým krokem, který je pro nejvyšší duchovní tvorbu vždy charakteristický.

Nejnaléhavější ze všeho je úkol politický. ~~zákonem~~ Problém má v současné době negativní charakter. Stojíme tváří v tvář skutečnosti -

která je dána naší současné vzájemné závislostí a současné výzbrojí - že se svět dostal na samý okraj politického sjednocení - at už k tomu budou použity jakékoli prostředky. Musíme proto zabránit katastrofálnímu sjednocení pomocí zbraní: známé metody uvalení Pax Romana, což je pravděpodobně nejsnadnější cesta /cesta nejmenšího odporu/ k vyřešení konfliktu mohutných politických sil v jejichž sevření se v současnosti nás svět nachází. Dokáží Spojené Státy a jiné západní země spolupracovat se Sovětským Sazem prostřednictvím OSNT Přes rod OSN v efektivní systém světové vlády by byl bezesporu nejlepším řešením našeho politického problému. Musíme však počítat i s neúspěchem tohoto plánu a mít připravenu, kdyby k tomuto neúspěchu mělo dojít, v záloze nějakou alternativu. Mohlo by se oSN de facto rozbit do dvou frakcí, aniž by ve světovém míru nevznikla povážlivá trhlina? I kdybymohla být velá planeta pokojně rozdělena na americkou a ruskou sféru, mohly by tyto dva světy žít na jedné planetě vedle sebe na základě "nenásilné non-kooperace" po tak dlouhou dobu než by se našla nějaká šance na postupné vymýcení současných rozdílů v jejich sociálních a ideologických klimitech? Odpověď na tuto otázku závisí na tom, zdali dokážeme získat dostatek potřebného času k splnění úkolu v oblasti ekonomiky: nalezení střední cesty mezi svobodným podnikáním a socialismem.

Z těchto problémů pro nás zcela jasně plynne, že naše budoucnost závisí na nás samých, a že nejsme vydáni na milost neúprosnému osudu.

přeložil V.Faktor

Příště: ŘECKO-ŘÍMSKÁ CIVILIZACE

Dnes jsem šel se svou dívkou do OSN sledovat debatu. Po chvíli se nám začalo zdát vše tak směšné a nechutné, že jsme se raději začali na galerii milovat. Vyhodili nás ven, ale pořád si ještě myslím, že to co jsme dělali mělo větší cenu než to, čím se zabývali ti klauni.

jakýsi teenager na stanici WBAI-FM v roce
1967

Myšlenka, že neexistuje žádné řešení jim nikdy nepřipadne na mysl a v tom tkví jejich síla.

Renan

Tím, že historie informuje lidi o minulosti, jim umožňuje soudit přítomnost.

Thomas Jefferson

Kdo se snaží poučit, musí umět především pochybovat, neboť pochybnost ducha vedou ke zjevení pravdy.

Aristoteles, Metafyzika

-fak-

4. KAPITOLA: SVĚT JE TVÉ TĚLO

Došli jsme k závěru, že mnoho věcí pokládaných až dosud za základní přírodní skutečnosti jsou jen sociální fikce, které vznikají v důsledku běžné přijímaných a tradičních způsobů myšlení. Mezi tyto fikce patří:

1. Svět se skládá z oddělených částí či věcí.
2. Věci jsou různé formy jedné základní látky.
3. Individuální organismy jsou rovněž takovými věcmi a jsou obývány a částečně i kontrolovanými nezávislými egyma.
4. Protikladné polohy /světlo/tma, pevná tělesa/prostor a pod./ jsou ve skutečném konfliktu, který může mít za výsledek permanentní vízozství jednoho z polů.
5. Smrt je zlem a život musí být proti smrti v neustálém boji.
6. Člověk - individuálně i kolektivně - by měl aspirovat na vůdčí postavení mezi ostatními biologickými druhy a mít veškerou přírodu pod svou kontrolou.

Fikce jsou užitečné jen tehdy, jsou-li za fikce považovány. V tom případě jsou jen způsoby "počítání" světa, s kterými souhlasíme, aby byla vůbec možná spolupráce - ať už se jedná o centimetry, hodiny, čísla, slova, matematické systémy či jazyky. Kdybychom se nedohodli na způsobech měření času, nebylo by možné, abych se s vámi sešel na rohu Čtyřicátédruhé ulice a Páté Avenue v neděli 4. dubna ve 3 odpoledne.

Potíže nastávají v okamžiku, kdy začneme považovat fikce za skutečnost. V roce 1752 provedla Britská vláda kalendářní reformu, která si vyžádala, aby 2. září toho roku bylo datováno jako 14. října. Výsledek byl, že se mnoho lidí domnívalo, že byli oloupeni o 11 dní života a seběhli se do Westminsteru za výkřiků: "Vratte nám našich 11 dní!" Takové matení skutečnosti s fikcemi ztěžuje přijetí zákonů, jazyků, měr a jiných užitečných institucí i zlepšování těch, které se již používají.

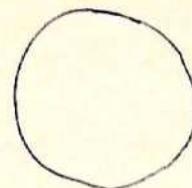
Ještě větší potíže však nastanou když si spletete nás samé a naše základní vztahy ke světu s fikcemi /neboli modely myšlení/, které pak již dále nezkoumáme a považujeme je za dané. Zde se též skrývá " jádro" celého problému - v definici člověka jako odděleného a nezávislého bytí VE světě a nikoliv jako speciální akci světa. Problém je též v tom, že definice člověka jako speciální akce světa nám nevyhovuje pokud jsme ještě v zajetí opačného hlediska; zdá se nám, že podle této definice není člověk víc než loutka. Řekneme-li však, že člověk je akcí světa neznamená, že bychom ho definovali jako "věc", která je bezmocně postrkována kolem jinými "věcmi". Je nezbytné překonat Newtonovu vizi světa jako systému kulečníkových koulí, v kterém je každá individuální koule pasivně odrážena jinými koulemi. Mějme na paměti, že Aristotelovy a Newtonovy starosti s kauzálním determinismem byly způsobeny tím, že se pokoušeli vysvětlit jak je jedna věc či událost ovlivňována jinými věcmi či událostmi, a přitom zapomněli, že rozdělení světa na samostatné věci a události bylo od samého počátku fiktivní. Tvrdíme, že jisté události jsou kauzálně spojeny je pouze neobratným vyjádřením skutečnosti, že nějaká událost má určité rysy tak jako kočka má ocas a hlavu.

Je důležité skutečně pochopit, že věc o sobě /Kantova ding an sich/ - ať už se jedná o zvíře, rostlinu nebo minerál/ - je nejen nepoznatelná, ale že vůbec neexistuje. Není to důležité jen pro zdraví a klid mysli, ale též pro ekonomickou, politickou a technologickou "praxi". Všechny naše praktické projekty narážejí

na vážné problémy, protože neberou v úvahu tuto základní skutečnost; individuální lidé, národy, zvířata či rostliny sami o sobě neexistují. Tím není řečeno, že věci existují jen ve vzájemném vztahu, ale že to co nazýváme "věcmi" jsou jen záblesky jednoho jediného procesu. Tento proces má zajisté určité zřetelnější rysy, které upoutají naši pozornost, musíme však mít neustále na mysli, že odlišnost není ještě oddeleností. Hřeben vln bývá ostrý a zřetelný, s ~~návýsek~~ k němu však zcela nezbytně patří i méně nápadná brázda mezi jednotlivými hřebeny vln. Právě tak patří k jasným hvězdám i temné pozadí prostoru.

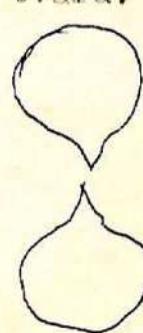
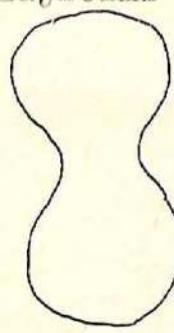
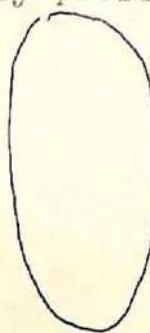
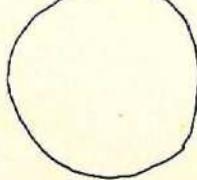
V teorii percepce v Gestalt psychologii je tato věc známá jako vztah obrazec/pozadí. Tato teorie, stručně řečeno, tvrdí, že žádný obrazec není vnímán enní-li v nějakém vztahu k pozadí. Přijde-li na příklad tak tesně ke mně, že se bude obrys mého těla nacházet za oblastí vašeho zorného pole, pak "věc", kterou uvidíte nebude již mé tělo. Vaše pozornost bude místo toho upoutána knoglíkem kabátu nebo vázankou, protože tato teorie rovněž tvrdí, že proti jakémukoliv danému pozadí upoutá téměř automaticky naši pozornost ja ýkoliv pohybují se tvar /v kontrastu se statickým pozadím/ nebo jakýkoliv uzavřený nebo komplexní rys /v kontrastu s jednoduším beztvarým pozadím/.

Nakreslím-li na tabuli následující obrazec

a zeptám se: "Co jsem nakreslil?", identifikuje velká většina lidí tento obrazec jako kruh, míč, disk nebo prsten. Pouze vyjímceně někdo odpoví: "ze dírou".

Řečeno jinak, uvědomujeme si nesnadno, že všechny rysy světa mají společné hranice s oblastmi, které je obklopují - že vnější obrys obrazce je zároveňnitřním obrysem pozadí. Předpokládejme, že můj obrazec kruh/díra by prošel následujícími změnami tvaru:

Většina lidí by pak připsala tento pohyb, akt, uzavřenému prostoru jako kdyby to byla nějaká ameba /1/. Zrovna tak dobře jsem však mohl udělat v tenké vrstvě vody na lesklém stole suché skvrny. Důležité na tom všem ovšem je, že ani v jednom případě nemůže být pohyb kteréhokoliv rysu světa připsán samotnému vnějšku nebo samotnému vnitřku. Vnitřek i vnějšek se vždy pohybují současně.

Naše obtíže v registraci přítomnosti i akce pozadí v těchto jednoduchých příkladech se ještě nesmírně zvýší přejdeme-li k chování živých organismů. Pozorujeme-li mravence rojící se na vrcholu mraveniště nebo dav lidí na náměstí zdá se absolutně nepopiratelné, že jsou za tento pohyb zodpovědní výhradně mravenci či lidé. Ve skutečnosti se ovšem jedná o vysoce komplexní verzi jednoduchého problému třech koulí pohybujících se v prostoru, při jehož řešení se musíme spokojit tím, že se celá konfigurace /termín z Gestalt psychologie/ pohybuje - nejen samotné koule, nejen samotný prostor,

1 - pozn.překl.: prvak měňavka, původce infekčního onemocnění střev

a dokonce ani koule a prostor společně, ale spíše jediné pole pevná tělesa/prostor, jehož póly jsou koule a prostor.

Iluze, že se organismy pohybují podle vlastní vůle je velmi přesvědčivá dokud se nepokusíme přesbě popsat - jako to dělají vědci - jejich chování. Pak vědec - biolog, sociolog nebo fyzik - velmi rychle zjistí, že nelze říci co organismus dělá dokud nepopíše současně i chování prostředí, které organismus obklopuje. Je zřejmé, že organismus nemůže být popsán jako pohybující se jen v termínech pohybů nohou, protože směr a rychlosť tohoto pohybu musí být popsány v termínech prostředí, v kterém se organismus pohybuje. Navíc je tento pohyb jen zřídkakdy náhodný nebo bezúčelný. Většinou má co dělat se zdroji potravy v oblasti, s přátelským či nepřátelským chováním jiných organismů a bezpočtem jiných faktorů, které v okamžiku, kdy je naše pozornost přivábena křížem krážem se pohybujícím mravencem, brát v úvahu. Čím detailnější však bude popis mravencova chování, tím musí zahrnovat více takových faktorů jako je hustota, vlhkost a teplota okolní atmosféry, druhy a zdroje potravy, sociální strukturu jeho vlastního druhu, sociální struktury sousedních druhů, které jsou buď kořisti mravenců nebo naopak.

Když dáme nakonec celý dlouhý seznam dohromady a pro nedostek dalšího času či zájmu řekneme "konec!", získáme asi dojem, že chování mravenců není ničím víc než automatickou a nedobrovolnou reakcí na jejich prostředí. Jsou svým prostředím přitahováni či odpuzováni, jednou podmínkou udržování naživu a jinou ničení. Předpokládejme, že vědec obrátí svou pozornost na nějaký jiný organismus, který žije v jejich sousedství snad na nějakou hospodynii s bohatou spíží - a brzy bude muset přiznat, že mravenci jsou jedním z faktorů, které determinují její chování! Ať obrátí pozornost kamkoliv, všechno místo nějakého aktivního kauzálního činitele pouze reagující dutinu, jejíž hranice se mění v závislosti na vnějších tlacích.

Zamyslíme-li se nad tím důkladněji, nebude nám takové vysvětlení stačit. Co to znamená, zeptá se vědec, že popis toho, co mravenec dělá musí obsahovat i to, co dělá jeho prostředí? Znamená to, že vše nebo jednotka, kterou studuje a popisuje se změnila? Začalo to individuálním mravencem, ale velmi rychle se z toho stala celá oblast činností, v kterých se mravenec nalézá. "Dyby začal někdo popisovat nějaký tělesný orgán, přihodilo by se totéž: orgán by byl naprostě nepochopitelný, kdyby nebyly popsány jeho vztahy k ostatním orgánům. Každá věda proto musí - až už je to bakteriologie, botanika, biologie, zoologie nebo antropologie - ze svého speciálního hlediska vyvinout ekologii - doslova "logiku domácnosti" - neboli studium oblasti organismus/prostředí. Zaměření ekologie je jednou z nejvážnějších slabin moderní technologie a jde ruku v ruce s naším odmítáním stát se angažovanými členy celé komunity biologických druhů.

Člověk aspiruje na ovládnutí přírody, čím více však studuje někdo ekologii, tím absurdnější mu připadají hovory o jakémkoliv rysu nějakého organismu či jakémkoliv rysu v oblasti organismus/prostředí, který by mohl ovádat jiné. Kdysi dávno si řekly ústa, ruce a nohy: "děláme všechnu práci samy. Shromažďujeme potravu, rozvýkáme ji, ale ten lenoch žaludek nedělá nic. Je nejvyšší čas, aby začal také pracovat, přinuťme ho k tomu stávkou!" Po nějaké době se však začaly cítit velmi zesláble a nakonec přišly i na to, že žaludek je jejich žaludem a že se budou muset vrátit do práce, aby zůstaly na živu. V našich fyziologických učebnicích však hovoříme o mozku, o nervovém systému, že "řídí" srdce či zažívací ústrojí, a zatahujeme tak do vědy špatnou politiku. Jako kdyby patřilo srdce mozku více než mozek srdci nebo žaludku! Tvrzení, že se mozek "živí sám" pomocí žaludku je stejně pravdivé či falešné jako tvrzení, že si žaludek "vyvinul" u horního vstupu mozek, aby si sehnal více potravy.

Jakmile si uvědomíme, že oddělenost věcí je jen fikcí, stane se zřejmým, že neexistující věci nemohou být zdrojem akcí. Problém je ale v tom, že většina jazyků je uspořádána tak, že akce /slovesa/ jsou uváděna do pohybu věcmi /podstatnými jmény/, a tak zapomínáme, že gramatická pravidla nemusí být nezbytně pravidly či modelem přírody. Tato gramatická konvence má též vinu na absurdních hádankách jako na příklad na otázkách :Jak ovládá duch hmotu? nebo Jak pohybuje mysl tělem? Jak by mohlo podstatné jméno, které je již svou definicí ne-akcí, vést k akcím?

Pro vědce by bylo lepší používat jazyk indiánkého kmene Nootka, který se skládá pouze ze sloves a příslovečů a neexistují v něm žádná podstatná či příčavná jména /1/.

Ještě snadnější je přemýšlet o situacích jako o pohybových vzorcích. Abychom se vrátili zpět ke kočce, nemá situace vyznačující se ušima a vousama na jednom konci na druhém konci ocas jako reakci na vousy, packy a kožich. Spíše mají pravdu číhané, když říkají, že různé rysy nějaké situace "vznikají vzájemně" či jsou v sobě vzájemně obsaženy jako zadní část kočky v sobě obsahuje předek kočky či jako kuře obsahuje vejce. Tento vzájemný vztah je jako polý magnetu, jen je modelován komplexněji.

Nikoliv všechny rysy nějaké totální situace se však musejí - jak jak vyplývá ze vztahu vejce/kuře - objevit současně. Existence člověka v sobě obsahuje rodiče, ačkoliv mohou být již dlouho mrtví, a zrození organismu v sobě obsahuje i smrt. Nebylo by snad absurdní považovat zrození za příčinu smrti právě tak jako považovat hlavu kočky za příčinu jejího ocasu? Zvedneme-li láhev za hrdlo do výše obsahuje to v sobě i zvednutí dna, protože tyto "dvě části" přicházejí současně. Zvednu-li jeden konec tahací harmoniky, bude druhý konec následovat až za chvíli, ale princip je stejný. Totální situace jsou proto právě tak časovými vzorky jako vzorky prostorovými.

Právě nyní nastal vhodný okamžik říci, že se pokouším na místo starých "věcí" o kterých se předpokládalo, že vysvětlují chování či akce propašovat totální situace. Totální situace má vždy konce otevřené, protože

malá pole mají na zádech
velká pole, aby je kousala,
a velká pole mají ještě větší pole
a taží dále až do nekonečna.

Nikdy nedokážeme popsat všechny rysy nějaké totální situace, a to nejen proto, že je každá situace nesmírně komplexní, ale také proto, že celý vesmír je totální situací. Naštěstí nemusíme žádnou totální situaci popisovat tak vyčerpávajícím způsobem, protože některé rysy se pro pochopení chování různých organismů v této situaci jeví mnohem důležitější než většina jiných. Nikdy proto nedostaneme víc než skeč všechny situace, to však stačí k tomu, abychom dokázali, že akce /neboli procesy/ mohou být pochopeny nebo vysvětleny v termínech situací právě tak jako mohou být pochopena slova v kontextu vět, odstavců, kapitol, knih, knihoven a ... samotného života.

Shrnutí: právě tak jako žádná věc nebo organismus neexistuje sám o sobě, nemůže sám o sobě ani jednat. Každý organismus je procesem: takto pojímaný organismus pak není nic jiného než jeho akce. Neobratně řečeno: je tím, co dělá. Přesněji: organismus, včetně svého chování je procesem, který může být pochopen pouze ve vztahu k většímu a delšímu procesu jeho prostředí. "Pochopení" je proces, ve kterém vidíme jak jednotlivé "části" pasují do celku a pak rozpoznáme, že celek není vytvořen stejným způsobem jako dětská stavěnice /2/, ale že je vzorkem, komplexním klikyháčkem /3/, který

1 - část zabývající se rozdíly mezi tímto indiánským jazykem a angličtinou pro obtíže s překladem do češtiny vypuštěna.

2 - pozn.překl.: v originále "jigsaw puzzle"

3 - pozn.překl.: v originále "wiggliness"

nemá žádné oddělitelné části. Části jsou jen fikcemi jazyka, kalkulem, jehož pomocí se díváme na svět jako na síť, pod kterou se svět jeví jako kdyby byl rozsekán na kusy. Tyto kusy jsou však vytvořeny jen pro účely počítání a popisování a nebudeme-li si to neustále pamatovat, začneme tuto fikci považovat za skutečnost.

Jakmile je tohle jednou jasné, je mýlus plně automatizovaného vesmíru, v kterém jsou lidská inteligence a vědomí jen kapkou v moři stupidnosti, vážně narušen. Je-li chování organismu pochopitelné pouze ve vztahu k svému prostředí, obsahuje v sobě intelligentní chování intelligentní prostředí. Jestliže "části" ve skutečnosti neexistují, nemá pak smysl hovořit o nějaké intelligentní části neintelligentního celku. Je pak snadné vidět, že intelligentní člověk v sobě obsahuje intelligentní společnost, jelikož myšlení je činností sociální - vzájemná výměna zpráv a informací pomocí takových sociálních institucí jako jsou jazyky, vědy, knihovny, univerzity a muzea. Co však říci o mimolidském prostředí, v kterém lidská společnost žije?

Ekologové hovoří častěji o "evoluci prostředí" než o evoluci organismů. Vždyť člověk se na zemi neobjevil dříve než zem sama - společně se všemi svými biologickými formami - nevyvinula k jistému stupni rovnováhy a komplexnosti. V tomto evolučním bodě "zem" "v sobě obsahovala" člověka, právě tak jako existence člověka v sobě obsahuje typ planety v této fázi evoluce. Přírodní rovnováha, "harmonie zvládnutých konfliktů" /1/, v které se člověku tak daří, je sítí vzájemně závislých organismů v překvapivě jemné a komplexní formě. Teilhard de Chardin nazval tuto síť "biosférou", tenkou vrstvou živých organismů, která pokrývá původní "geosféru", minerální planetu. Nedostatek znalostí o evoluci organického z "organického" - znásoben zavádějícími mýty o životě přicházejícím "do" tohoto světa odněkad "zvenku" - nám zkomplikoval pochopení vzniku biosféry společně s jistým stupněm geologické a astronomické evoluce. Již Douglas E. Harding poukázal na to, že máme tendenci myslet na tuto planetu jako na životem nakaženou skálu, což je zrovna tak absurdní jako myslet na lidské tělo jako na bunkami napadenou kostru. Jsem si jist, že všechny formy života musí být chápány jako "symptomy" země, sluneční soustavy a galaxie - v tom případě nelze uniknout závěru, že je galaxie intelligentní.

Kdybych viděl poprvé v životě nějaký strom, mohl bych předpokládat, že to není ovocný strom. Kdybych se pak v létě vrátil a nalezl jej obsypán švestkami, musel bych se omluvit: "odpuštěmi, přece jen jsi ovocný strom". Představte si, že před miliardou let podnikli nějaké bytosti výlet po naší sluneční soustavě ve svém létajícím talíři a nenalezli v ní žádný život. Tehdy s ní mohli být hotovi výrokem: "nic než pusté skály". Kdyby se však vrátili dnes, museli by se omluvit. Můžete ovšem vznést námitku, že tyto dvě situace nelze srovnávat. Ovocný strom byl někdy semínkem uvnitř švestky, ale země - tím méně sluneční soustava nebo galaxie - nebyla nikdy semínkem uvnitř nějakého člověka. Ať tovšak zní sebepodivněji, něměli byste pravdu.

Pokoušel jsem se vysvětlit, že vztah mezi organismem a prostředím je vzájemný, že ani organismus ani prostředí není "příčinou" nebo determinantem druhého, jelikož jsou uspořádány polárně. Máli tedy smysl vysvětlovat organismus a jeho chování v termínech prostředí, má též smysl vysvětlovat prostředí v termínech organismu. Až dosud jsem to držel v rukávu, abych nezmátl první aspekt celého obrazu/. V každém člověku i v každém jiném organismu existuje velmi reálný fyzický smysl, který dokáže utvářet prostředí.

1- pozn. překl.: v originále "harmony of contained conflicts"

Naše znalosti světa jsou v jistém smyslu znalostí nás samých. Vědění je překladem vnějších událostí do tělesných procesů a zvláště do stavů nervového systému a mozku; svět vznáme v pojmech těla a v souladu se strukturou těla. Chirurgické změny nervového systému nebo - se vší pravděpodobností - smyslové orgány jiných struktur umožňují rozdílné vnímání - právě tak jako mikroskop či teleskop mění vidění prostého oka. Včely a jiné druhy hmyzu mají na příklad polaroidní zrak, který jim umožnuje určit pozici slunce z kterékoliv části modré oblohy. Obloha, kterou vidí není v důsledku rozdílné struktury jejich zraku oblohou, kterou vidíme my. Netopýři a domácí holuby mají smyslové zařízení podobné radaru, a v tomto ohledu vidí více "reality" než vidíme my bez použití našich speciálních instrumentů.

Z hlediska našich očí se zdá naše hlava prázdná, ani tmavá ani světlá, a nacházející se hned za první věcí, kterou dokážeme vidět. Ve skutečnosti celá oblast zraku "tam vpředu" je pocitem ve spodní části temena hlavy, kde jsou umístěna optická centra mozku. To co vidíme venku je okamžitě tím co naše hlava "cítí" uvnitř. Rovněž vše co vidíme, slyšíme, chutnáme, cítíme nebo čeho se dotýkáme je nějakou vibrací ve vzájemném působení s mozkem, a překlad této vibrace je to, co známe jako světlo, barva, zvuk, tvrdost, hrubost, slanost, tíha nebo pichlavost. Nebýt mozku byly by všechny tyto vibrace jako tleskání jednou rukou nebo bubnováním na kůži nepotažený buben. Nebýt vašeho či nějakého jiného mozku, nebylo by na světě světlo, teplo, váha, pevnost, pohyb, prostor, čas či jakýkoliv jiný rys, který si dovedete představit. Všechny tyto jevy jsou vzájemným působením neboli transakcí vibrací s jistým uspořádáním neuronů. Vibrace světla a tepla ze slunce se nestanou teplem nebo světlem dokud nenarazí na živý organismus, právě tak jako nejsou světelné paprsky ve vesmíru viditelné dokud nejsou odráženy částečkami atmosféry nebo prachu. Řečeno jinými slovy, na to, aby se něco stalo, je třeba "dvou". Již jsme viděli, že jedna koule v prostoru je bez pohybu, dvě koule umožňují lineární pohyb, tři koule pohyb v rovině a teprve čtyři koule pohyb ve třech dimenzích.

Totéž platí pro aktivaci elektrického proudu. Žádný proud drátem "nepoteče" dokud není kladný pól spojen s polem záporným nebo, řečeno velmi jednoduše, dokud nemá proud "bod dojezdu". Živý organismus je takovým "bodem dojezdu" bez kterého by nebyly "proudy" takových jevů jako je světlo, teplo, váha, tvrdost atd. Dalo by se téměř říci, že magie mozku tyto zázraky z vesmíru vyvolává právě tak jako vyvolává harfeník melodii ze ztichlých strun.

Ještě přesvědčivějším příkladem existence takového vztahu je vytvoření duhy. Ta se objeví pouze tehdy, je-li zde jistý trojúhelníkový vztah mezi třemi komponenty: sluncem, vlhkostí v atmosféře a pozorovatelem. Jsou-li všechny tři komponenty přítomné a je-li mezi nimi správný úhlový vztah, pak, a pouze tehdy, se objeví jev nazývaný "duha". Není to žádná subjektivní halucinace a může být ověřena jakýmkoliv počtem pozorovatelů, ačkoliv ji každý uvidí v trochu jiné pozici. Jako chlapec jsem pronásledoval jednou konec duhy na kole a byl jsem velmi udílen, když jsem zjistil, že duha neustále ustupuje. Bylo to stejné jako pokoušet se chytit odraz měsíce nahladině. Tehdy jsem ještě nevěděl, že se duha nemůže objevit dokud slunce, já a neviditelný střed oblouku nejsme v přímé lince, takže jsem při svém pohybu měnil zjevnou pozici oblouku.

Pozorovatel ve správné pozici je pro manifestaci duhy právě tak nezbytný jako další dva komponenty - slunce a vlhkost. Někdo by mohl samozřejmě říci, že kdyby slunce a vlhkost byly ve správném vztahu, řekněme někde nad oceánem, pak by jakýkoliv pozorovatel na nějaké lodi mohl duhu spatřit jakmile by vplul do ~~prázdné~~ linie s těmito dvěma komponenty. Zrovna tak by se ovšem dalo říci, že kdyby byl nějaký pozorovatel a slunce správně zaranžováni, pak by vznikla nutně duha, kdyby byla ve vzduchu správná vlhkost.

První soubor podmínek se zdá uchovat realitu duhy, aniž by k této realitě bylo třeba pozorovatele. Druhý soubor, tím, že elimi-

nuje dobrou, pevnou "vnější realitu" nemůže podle našeho názoru vhodné podmínky pro vznik duhy vytvořit. To je v souladu s naší současnou mytologií, podle které věci existují samy od sebe ať už je zde nějaký pozorovatel či nikoliv. Tato mytologie podporuje fantazii, že člověk není ve světě doopravdy zaangažován, že jeho existence není pro svět vůbec důležitá, a že může člověk pozorovat realitu nezávisle, aniž by ji svým pozorováním měnil. Mýtus o pevném a hmatatelném fyzikálním světě, který je "tam" ať už ho vidíme nebo nikoliv jde ruku v ruce s mýtem, že každý pozorovatel je odděleným egem, "konfrontovaným" se zcela jinou realitou než ke které patří on sám.

Snad bychom mohli bez velkého zápasu teorii o nemožnosti vzniku duhy bez pozorovatele v tomto případě přijmout, protože protože skutečnostní statut duhy nebyl nikdy příliš vysoký. Co když je ale i naše vnímání skal, hor a hvězd situací stejného druhu? Není na tom nic tak nesmyslného. A nemusíme se hned zaplést s takovými strašidly jakými jsou mysl nebo duše. Již jsme se zabývali vzájemným působením fyzikálních vibrací a mozku, a řekli jsme tehdy, že tvorové vybavení mozkem jsou integrálním rysem vzorku, který zahrnuje rovněž pevnou zem a hvězdy, a že bez tohoto integrálního rysu /neboli jednoho pólu proudu/ by se vesmír nijak neprojevoval, právě tak, jako by se neprojevila duha bez deště či pozorovatele. Náš odpor k úvahám tohoto druhu je čistě psychologického rázu. Tyto úvahy by nás zanechaly v pocitu nejistoty, protože by otřásly familiární představou světa, v které jsou skály symbolem tvrdé a néotřesitelné reality a Věčná skála je metaforou pro samotného Boha. Mytologie devatenáctého století zredukovala člověka na naprostě nedůležitého mikroba v nepředstavitelně obrovském a trvajícím vesmíru. Je proto příliš šokující uznat, že by tento nepatrný mikrob svým mozkem evokoval veškerou realitu, včetně mlhovin vzdálených miliony světelných let.

Nutnáště povše máximí k vysoce nepravděpodobnému závěru, že před vznikem prvních živých organismů vybavených mozkem žádný vesmír neexistoval. — že organické a anorganické jevy začaly existovat současně? Je možné, že veškeré geologické a astronomické dějiny jsou pohou extrapolací — že se zabývají tím co by se bývalo stalo, kdyby to bývalo bylo pozorováno? Snad Troufhu si však jen na opatrnejší myšlenku. Skutečnost, že každý organismus evokuje své vlastní prostředí musí být poopravena vzhledem k opačné skutečnosti, že také totální prostředí evokuje organismus. Totální prostředí /neboli situace/ je navíc je jak prostorové a časové tak i větší než organismy v něm obsažené. Organismus evokuje znalost minulosti před svým vznikem i budoucnosti po své smrti. Vesmír — na druhém pólu — by nezačal nebo se neprojevil kdyby neměl v určité době obsahovat organismy — právě tak nezačne proud téci od kladného pólu k zápornému dokud není negativní pól zajištěn. Princip je stejný ať už trvá miliardy let než se vesmír polarizuje a vznikne organismus nebo jen jednu vteřinu za kterou procestuje proud drátem vzdálenost 186.000 mil.

Jsem nucen nyní opakovat, že obtíže s pochopením polarity organismus/prostředí mají psychologický původ. Historická a geografická distribuce mýtu je nejistá, ale posledních několik tisíc let jsme posedlí falešnou pokorou — na jedné straně se ponižujeme na pouhé "tvory", kteří začali existovat následkem Božího rozmaru nebo štastnou trefou slepých sil, a na druhé straně pojímáme sami sebe jako oddělená osobní ega, která zápolí o získání kontroly nad fyzikálním světem. Schází nám pokora skutečná, poznání, že jsme členy biosféry, "harmonie zvládnutých konfliktů", v které nelze existovat bez spolupráce s rostlinami, hmyzem, rybami, dobytkem a bakteriemi. Právě tak nám schází správná sebeúcta projevující se poznáním, že já, individuální organismus, jsem tak důmyslnou strukturou, že dokáži vyuvolat existenci celého vesmíru. Tím, že jsme od všeho na jistou vzdálenost odstoupili — abychom to mohli popsat a

získat nad tím kontrolu - jsme vlastní vinou osiřeli; opustil nás svět, který nás obklopuje i naše vlastní těla, a zůstalo nám jen nespojené, odcizené, úzkostlivé strašidlo plné viny - naše "já".

Naše názory na svět a duševní zdraví, které z nich vyplývá, vypadají jako rezavé plechovky od konzerv rozházené po pláži. Náš svět je světem objektů, a takový svět pokládáme za neobyčejně uklidňující svět nám však takový nechce zůstat a tak musíme náš názor na něj bránit i za tu cenu, že celou planetu vydrhneme na pěknou a čistou skálu. V našem převážně geologickém vesmíru je život poněkud špinavou záležitostí. "Požádá-li vás syn člověka ochléd, dáte mu kámen?" Odpověď bude s největší pravděpodobností "ano".

Vše co jsem řekl není v rozporu s vědeckým myšlením, které se dnes dostalo již hodně daleko od Newtonova kulečníku a mytu o plně automatizovaném mechanickém vesmíru plného objektů. Věda skutečně začala právě tam, kde tento mýtus končí. V souladu s principem Williama Blake-a, že "blázen, který ve svém bláznovství vytrvá se nakonec stane moudrým" byli vytrvalí vědecí první, kdo rozpoznali zastaralost starých modelů světa. Stačí otevřít dobrou, standartní učebnici o kvantové teorii:

"...svět nemůže být rozložen do samostatných částí; musí být považován za nedělitelnou jednotku, v které se oddělené části jeví jako platná approximace pouze v klasických /tj. Newtonových/ hranicích... Na kvantové úrovni přesnosti nemá objekt nějaké "vnitřní" /k/ vlastnosti /na př. vlnění nebo částice/, které by patřily jen k němu; místo toho sdílí všechny své vlastnosti vzájemně a nedělitelně se systémy s kterými je ovlivňován. Protože daný objekt /na př. elektron/ je v různých okamžicích ovlivňován jinými systémy, které jsou nositely rozdílných možností, prochází... nepřetržitou transformací od jedné formy k druhé /na př. od formy částice k formě vlnění a pod./.

Prestože nebyla taková tekutost a závislost formy na prostředí před příchodem kvantové teorie nikde nalezena, mezi základními fyzikálními částicemi, je celkem běžná... v takových oblastech ~~existují různé typy kvantových vlnových poloh~~, které se zabývají komplexními systémy, jako na př. v biologii. Tak se na př. za vhodných podmínek prostředí může bakterie vyvinout do stadia výtrusu ^{1/2}, které má úplně rozdílnou strukturu, a naopak ^{1/2}.

Pak je zde ještě jiná strana obrazu, jak ji nastínil známý biofyzik Erwin Schrödinger:

"Není možné, aby tato jednota vědění, cítění a volby, kterou nazýváte VAŠÍ VLASTNÍ vznikla v určité, nepříliš vzdálený okamžik z ničeho; spíše je toto vědění, cítění a volba v základě nezměnitelná a ve všech lidech ~~existuje~~, ne-li dokonce ve všech cítících bytostech, jen JEDNA. Nikoliv však ve smyslu, že jste částí nebo kusem věčného a nekonečného bytí, aspektem nebo modifikací tohoto bytí jako ve Spinozové panteismu. Všichni si klademe stejnou otátku: kterou částí, kterým aspektem jsme my sami? Co nás objektivně odlišuje od druhých? Ne, snad se to zdá nepochopitelné, ale vy - a všechny vědomé bytosti - jsou ve všem vším. Život, který žijeme není pouhou částí celé existence, ale je v jistém smyslu CELKEM; tento celek však není utvořen tak, aby mohl být přehlédnut jediným pohledem /4/".

1 - pozn.překl.: v originále "intrinsic"

2 - pozn.překl.: v originále "spore stage"

3 - David Bohm: Quantum theory, Prentice-Hall, New Jersey, 1958, str. 161-162

4 - Erwin Schrödinger: My view of the world, Cambridge University Press, 1964, str. 21-22

Vesmír obsahuje organismy a každý jednotlivý organismus ob-sahuje vesmír "jediný pohled" naší svítitelný, naší zúžené pozornos-ti, která považuje jednotlivé záblesky za oddělené "věci" se musí nějakým způsobem stát plnou vizí, kterou popisuje Schrödinger tak-to:

"Můžete se položit na zem, rozložit se na matku zemi s přes-vědčením, že jste s ní zajedno a ona s vámi. Jste právě tak pevně zakořeněny a nezranitelný jako ona, dokonce tisíckrát pevnější a nezranitelnější. Právě tak jistě jako vás zem zítra pohltí vás znovu zrodí k novému snažení a utrpení. A ne ~~známkovým~~ "jed-noho dne", ale nyní, dnes, každý den; nikoliv jednou, ale tisícekrát vás pohltí a tisíckrát přivede k novému životu v jednom je-diném dni. Protože věčně a vždy je právě **NYNÍ**, jedno a totéž ny-ní; současnost je jedinou věcí bez konce **1/∞**."

1 - Erwin Schrödinger: My view of the world, Cambridge University Press, 1964, str. 22

Přeložil V.Faktor, příště 5.kapitola "Tak co?"

PŘIŠLO NÁM KRÁTCE PŘED UZÁVĚRKOU:

To my friends
Alan Watts

Из подборки открыток «Ленинская правда»
беседовская смолы
Художник И. Болотов (Псков)

Советский художник. Москва 1968

Lazenski hôte
Prague (2vonicka)
Czechoslovakia

Z knihy "The field of Zen" vydanou v roce 1969 Buddhistickou společností v Londýně přeložil V. Faktor

Maha Karuna, tj. velký soucit nebo láska, představuje v buddhismu vlastnosti spojené s odpuštěním. Zen zdůrazňuje spíše Prajnu a Karunu poněkud zanedbává, přesto jsou však Karuna a Prajna dvěma aspekty reality, které se navzájem doplňují. Bez Prajny by nebylo Karuny a bez Karuny Prajny, tam kde je jedna z nich, musí být i druhá. Realitu je velmi obtížné definovat; ale jakmile projde čočkou lidské inteligence či pochopení, objeví se nám ve dvou aspektech: jako Prajna a jako Karuna. Prajna je statická, Karuna dynamická; první je bytím,¹/1/ druhé stáváním se²/2/ bytí a stávání se jsou však pohromadě - dělime je jen v myšlení. Rečeno jednodušeji: jakmile projdou bytí a stávání se lidským srdečem, stane se bytí Prajnou a stávání se Karunou. Swedenborg mluví o Boží moudrosti a Boží lásce. Je-li možné ztotožnit Prajnu s moudrostí a Karunu s láskou, pak jsou křesťanství s buddhismem v tomto ohledu shodné. Nemůžeme mít jedno bez druhého. Buddhismus mluví o Sunyatě - neboli prázdnotě³/3/, ta je objektem Prajny; Karuna se v tomto světě vztahuje k mnohosti⁴/4/. Prajna je tedy jedinost věci /5/, Karuna mnohost věci /6/. Když řekneme "Jedno" vyvstane nám na mysli něco jako objekt, je to však jen zvyk, náš způsob přiblížení se k realitě; ve skutečnosti se dopouštíme chyby již v okamžiku, kdy toto slovo /7/ vyřkneme. Právě z tohoto důvodu užívali buddhističtí myslitelé termínu Sunyata, prázdnota /8/, nelze tedy hovořit o nějakém objektu mimo náš zrak. Zmizí-li na př. můj pokoj, dalo by se říci, že zůstala prázdnota - taková prázdnota je ovšem relativní a není skutečnou prázdnotou. Téhož omylu se dopouštíme ve vztahu k Osvícení⁹/9/. Reč je sice pěkná věc a nemohli bychom bez ní existovat, je však zároveň i tím nejhorším co člověk vymyslel. Zákon na př. definoval vše tak pěkně, že se jeho definice staly příčinou neustálých komplikací. Vytvořili jsme si zákonky k regulaci lidských styků, neustále se však kvůli nim odehrávají nekonečné hádky a spory. Totéž můžeme pozorovat v oblasti filosofie. Filosofové vytvořili myšlenkové systémy; každý z nich si myslí, že se dostal o kus dál než jeho předchůdci, jejich následovníci však jejich díla zničí. Touto sérií konstrukcí a destrukcí se však vine nit, kterou není snadné sledovat. Právě proto jsou všechny hovory o Prajně a Karuně tak komplikované. Ashvagosha kdysi řekl, že k rozštípnutí dřeva je třeba klín, vytáhneme-li jej, potřebujeme okamžitě nový; z tohoto důvodu musíme používat nekonečné množství klínů a tento proces nedojde nikdy ke konci. Proto Ashvagosha rovněž prohlásil, že musíme používat jazyka proto, abychom se ho zbavili. Podobně je tomu s Prajnou a Karunou.

Pozn. překl.:

- 1- v originále "being"
- 2- v originále "becoming"
- 3- v originále "emptiness"
- 4- v originále "manyness"
- 5- v originále "oneness of things"
- 6- v originále "manyness of things"
- 7- v originále "One"
- 8- viz 3
- 9- v originále "Enlightenment"

Mluvíme o nich jako o dvou věcech, realita je však jen jedna, a ta není konečná, ale absolutní. Dualismus je však jádrem všeho myšlení, díky jemu se myšlení vyjasnuje až nakonec porozumíme, rubem tohoto pochopení je však vždy zmatek. Jakmile přijdeme na tuto kontradikci a ujasníme si ji, máme dojem, že dále už nelze žít; život je však vždy na prvním místě a teprve pak následuje myšlení. Na místo toho, abychom o životě přemýšleli se začneme snažit žít, k dosažení konečného bodu žití /1/ však myšlení potřebujeme. K překonání řeky je třeba prát, jakmile jsme však na druhé straně, měli bychom se ho zbavit. Neděláme to a ~~zároveň~~ vlečeme jej stále sebou. Proto nám Zen říká, že se všechny věci dají zredukovat na jednu, zároveň se nás ale ptá kde je ta věc na kterou jsme všechno zredukovali? .. Nelze říci, že nikde, tento svět ~~zároveň~~ mnohosti /2/ je ve skutečnosti světem jedinosti /3/. V buddhistické termimologii je svět rozmanitosti /4/ ve skutečnosti světem stejnosti /5/. Z určitého hlediska je různý a dovoluje Frajně být Karunou a Karuně Prajñou. Co je statické je dynamické a naopak. Lze použít i tohoto výrazu: bytí je stáváním se, a stávání se je bytím. To je dialektika. A se rovná ne-A a A je A protože není ne-A. Tuto formulaci používají logici, ale v Diamantové sutře je tento výrok: "To, co nazýváte věci, nemá věc. Proto je to věc. To, co nazýváte Buddhou, není Buddha. Proto je to Buddha". Ne-A je Karuna a A je Prajña. A je bytí, ne-A je stáváním se, což znamená, že se určitá věc promění v to, co věcí není. Stávání se znamená neustálý pohyb od bytí tak, aby bytím nebylo. Neustálá změna, kterou v tomto světě vidíme, je stáváním se a zároveň též Nirvánou. Nirvána je tedy neustálým stáváním se. Buddha se stáhl do hor a studoval pomíjejícnost /6/ - to je stávání se bez kterého se nic na tomto světě neobejde. Svět se stává neustále. Buddha svůj problém aplikoval na život: rodíme se, umíráme, znova se rodíme a znova umíráme. Tímto cyklem neustálé změny se velmi trápil. Přemýšleme-li o tomto problému objektivně, nenajdeme na něm nic nepřirozeného. Každý se narodí a odejde. Má to svůj důvod; tento fyzický zevnějšek stávání se není skutečným stáváním se nebo skutečnou změnou; pod tímto fyzickým zevnějškem se skrývá něco, co objektem stávání se není. Právě díky tomuto něčemu, co není objektem stávání se, jsou jevy vůbec možné. Naše myšlení je utváreno tak, že v něm jsou věci v jakémisi fixním stavu, který je bytím a rovněž je v něm něco, co po celou dobu prochází změnami. Buddha chtěl právě tutto dualitu vyřešit. Jeho řešení spočívá v tom, že stávání se je bytím. Při procházení změnami v nás zůstává něco neměnného, přestříhnutím provazu na dva kusy to však nemůže být zachyceno. Neměnnou věc musíme chytit v okamžiku proměny věci z jednoho stavu v druhý. Návod jak to udělat nalezneme v pojmech Karuny. Karuna je Prajña a Prajña je Karuna. V době, kdy jsem překládal Lankavataru sutru jsem dost dobře nechápal jak mohla Karuna z Prajny vzejít. Jeden z čínských překladů Lankavatary začíná takto: "Velká Prajña je absolutní Karunou. Karuna z Prajny vychází a Prajña je Karuna". Když jsem si to přečetl, řekl jsem si: "tohle je esence učení Mahayany". V Theravadovi je egem Sunyata. V Křesťanství je toto ego ukřižováno, v buddhismu je však ATMAN nic; nevzniká tedy potřeba ukřižovat jej. S tímto Nic se Theravada spokojil, později se ho však ptali: "Je-li ATMAN nic, co je pak toto nic?" Později začali buddhisté používat

Pozn.překl.:

- 1- v originále "ultimate point of living"
- 2- v originále "world of oneness"
- 3- v originále "world of multitude"
- 4- v originále "world of diversity"
- 5- v originále "world of sameness"
- 6- v originále "transiency"

termínu Sunyata, nicota /1/, ale ve smyslu pozitivním, nikoliv negativním. Takže prázdnota /2/ neboli Sunyata není negací ale potvrzením /3/. Negací je změna a buddhisté ji zpočátku zdůrazňovali, t.zn. měnící se stranu neboli ego. Později, když se toto nic stalo objektem filosofie Mahayany, se změnilo něco - nikoliv však v relativním smyslu. Stalo se základním potvrzením. Když jeden mistr Zen, kterého se ptali: "Kam se Jedno vraci?" odpověděl: "sedm liber lnu", hovořil o zkušenosti každodenního života. Jedinost nesmí být poslána do vyhnanství ~~zám~~, kam ~~nedoséhne~~me, ale měla by být vnesena přímo do prostředí každodenního života. Potkám-li přítelé, pozdravím ho, on pozdraví mne, a již jén to je Jedno nebo Nic ve svém dynamickém aspektu. Je to Karuna, ale tato Karuna není ničím, co by mohlo být vytaženo z našeho života, abychom mohli říci: "toto je Karuna, kterou musíme praktikovat". Karuna je aktivním životem. Jakmile se zastavíme a začneme o ní přemýšlet, změní se v něco, co jsme specificky vytáhli z našeho ~~života~~ každodenního života, stane se speciálním objektem myšlení; pak nás může napadnout otázka: "Odkud Karuna přichází?", přesto že ji praktikujeme každý okamžik.

Jednoho mistra Zenu se zeptali: "Co se s vámi stane po smrti?" Člověk, který otázku položil, se pravděpodobně domníval, že mistr odpoví, že se dostane do nebe. Ale mistr odpověděl: "Stane se ze mne osel nebo kůň". Je to typicky čínské přání - proměnit se v domácí svíře a pomáhat vesničanům v těžké práci. Vesničané vždy mničům pomáhali a proto si mniči přáli tento dluž jím opлатit. Jinému mistrovi položili stejnou otázku. Mistr odpověděl: "Půjdu do pekla". "O vás se ale tvrdí, že jste světec" namítali mu. "Jak bych vám mohl pomoci, kdybych nešel do pekla?" odpověděl mistr.

Existuje též příběh o klášteře s pěkným kamenným mostem. Jakýsi návštěvník tvrdil, že vidí jen starý, poničený dřevěný most. Věci na sebe mohou brát různé podoby v závislosti na našich subjektivních přístupech k nim. Když se návštěvník zeptal: "Kde máte ten pěkný kamenný most?", odpověděl mu mistr: "Přecházejí přes něj osli. Je tak pevný a neustále se rozprínající, že přes něj může přejít cokoliv, dokonce i celý vesmír". Indové zase rádi hovoří o písru na březích Gangu. Přes tento písek přešly všechny druhy bytosti, lidé, zvířata, červi, čistí i špinaví, ale písek si nětěžuje. Za nějakou dobu se v něm všechny věci změní v čistý písek. Je v něm tedy jakási tvůrčí síla, která pracuje pomocí našeho dualistického způsobu myšlení dokud se každé zlo pomocí tvůrčího činitele, kterým je Karuna, nezmění v něco krásného. Tak vychází Karuna z Prajny.

Tato myšlenka o Karuně je ještě rozvedena ve škole Čisté země /4/, zatímco Zen zdůrazňuje spíše Prajnu. Amitabha /Amida/ je uváděna jako manifestace Karuny, Zen zase svým specifickým způsobem rozvíjí aspekt Prajny a Karuna se v něm objevuje nenapadně. V Bibli čteme: "Na počátku bylo Slovo". Tedy spíše Prajna, v sekci Čisté země ale říkají: "Na počátku byla láska, Karuna se oděla masem a stala se Amitabhou, který dal svých 48 příslibů". Láska dala sama sobě výraz a osmnáctý příslib říká: "přijde-li nový přívrženec s vírou ve mne a bez podmínek, pak nedosáhnu sám Osvícení, jestliže ho nespasím". To je velmi důležité, protože podle školy Čisté země Amitabha Osvícení dosáhl; pokud se Amitabhovi odevzdáme, měli bychom být spaseni. Amitabha pochází z Karuny, Karuna dává substanci sama sobě. To znamená, že všechny bytos-

Pozn.překl.:

- 1- v originále "nothingness"
- 2- v originále "emptiness"
- 3- v originále "affirmation"
- 4- v originále "Pure Land School"

ti jsou ~~žijící děti~~ moje děti a měl bych je milovat právě takto milují své děti rodiče. Dalo by se namítnout, že dosáhl-li Amitabha osvícení jaký má tedy smysl praktikovat Zen, když budeme spaseni tak jako tak? To je však jen závěr naší logické mysli, ve skutečném životě si však nemůžeme být jisti, že Amitabha osvícení skutečně dosáhl dokud jej nedosáhneme sami. Voltaire řekl: "nejsme nuceni věřit v křesťanství, to je záležitost Boha". Voltaire to mohl říci až když to poznal svou vnitřní zkušeností. Skutečná zkušenost je nezbytností. A v tom je rozdíl mezi Soto a Rinzai Zenem. Kdyby si všichni mysleli to, co si myslí Soto, kdo by nám opatřoval chléb? Něco, co se o chléb vůbec nezajímá, nás skutečně je, jakmile si to však uvědomíme, začneme těžce pracovat. Kultivujeme půdu, pěstujeme obilí a máme chléb. Čínský básník řekl "Jaký smysl má kterákoli vláda? Nejlepší je anarchie." Aby si však mohl tohle myslit, musel se dotknout samotné Konečné Reality /1/. Smíme to říci, ale musíme ve stejnou dobu tvrdě pracovat, a to nejen fyzicky ale i psychicky. Máme-li tuto nejzákladnější zkušenost, můžeme utvářet svůj každodenní život a pokračovat v práci. "Miluj svého nepřítele" říkají křesťané, to však není zcela přirozené. Karuna koresponduje jistým způsobem s Agape, zatímco Eros představuje lidskou lásku, je Agape Boží láskou bez specifického objektu; jen vytéká. Karuna sleduje její přirozený běh bez specifického objektu. V lidském světě láska svůj objekt má, ve světě Prajny je bez objektu. Jakýsi mnich požádal mistra, aby se za něj pomodlil k Buddhowi. Mistr řekl: "To neudělám". Mnich odvětil: "Jako velký mistr jste přece naplněn Karunou". Proč mi tedy nechcete pomoci?" "Pomáhám ti" odpověděl mistr "a to nejen tobě, ale všem bytostem, a to každý den, v každém okamžiku. Neměl v úmyslu pomáhat nějakému specifickému objektu, protože kdyby byla relativita zničena a proměněna v nekonečno, nezůstal by žádný specifický objekt. Každý objekt je objektem Karuny.

Pozn.překl.: 1 - v originále "ultimate Reality"

Příště: ANALYTICKÝ A SYNTETICKÝ PŘÍSTUP K BUDDHISMU

THE FIELD OF ZEN

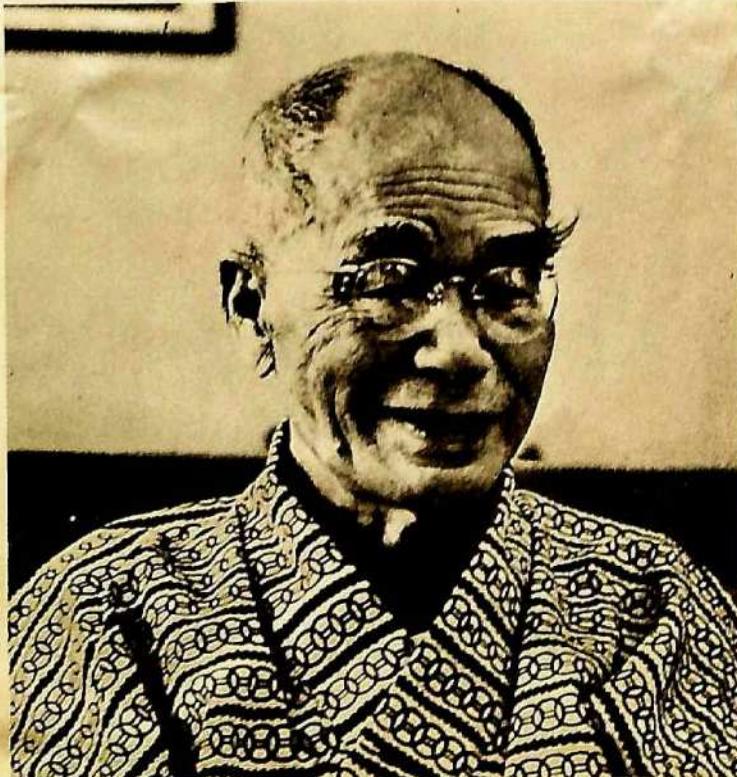

Photo: Barbara Morgan

DAISETZ TEITARO SUZUKI

Vysvětlivky k Suzukimu článku "Maha Prajna a Maha Karuna"

- AGAPE** - v křesťanské teologii je Agape všeobecnou Boží láskou nebo jen Boží láskou k člověku. Z řeckého "agapé" - laska.
- AMITABHA** - doslova: nesmrtelné světlo. Někdy též se užívá název Amitāyus - nesmrtelný život, jindy Amida. Tyto božské formy jsou někdy zobrazovány v zenistických klášterech, někdy i jako sochy, zenisté však od nich neočekávají pomoc jako přívrženci sekty Čisté země, přesto se však před nimi klanějí.
- ASHWAGOSHA** - indický buddhista z doby okolo 100 před našim letopočtem. Podporoval doktrinu "tathatá" /takovost/, která se později stala v zen buddhismu velmi důležitou. Sepsal známou práci "Probuzení víry".
- ATMAN** - mnohovýznamové slovo, které je v němčině překládáno jako "Selbst", ve francouzštině jako "Soi", v angličtině jako "Self". Původně asi "dech", pak vše co tvoří základní část čehokoliv, zvláště člověka. Vedle významu "duch, individuální já" se používá i ve smyslu "nižší já", spojení všech duševních schopností člověka /rozmysl, osobivost, mysl a jednotlivé smysly/.
- Mahayana BUDDHISMUS** - i Zen je obvykle považován za součást Mahayany Buddhismu. Tato forma buddhismu vznikla jako reformní hnutí v době Druhého buddhistického koncilu okolo roku 383 př.n.l. Koncil byl svolán, aby zrušil některé neautorizované praktiky. Ve stejnou dobu byl ale svolán i sjezd 10.000 protivníků, kteří si říkali Mahasanghikas, a kteří byli v opozici proti ortodoxním buddhistům /Theravadum/. Po třetím konciliu, kdy byla autorizována další sbírka spisů a komentářů /celá sbírka obsahuje asi 65.000 knih/ se stávalo opoziční hnutí stále silnějším a okolo roku 70 po Kristu byla definitivně vytvořena doktrina Mahayany /velké cesty/.
- PRAJNA** - základní moudrost-rozdílná jak od Sanjna tak od Vijná-uvědomě i si objektů nebo prostředí. Některí jej překládají jako "transcendentní moudrost", což znamená, že transceduje znalost věcí a rovněž myсли. Prajna je tudíž znalostí či vědomím jako takovým, něco, co je mimo dualitu subjektu a objektu. Není však transcendentní v tom smyslu, že by byla stavem či znalostí mimo svět obyčejného života.
- PURE LAND SCHOOL /škola Čisté země/** - v čínštině Ching-t'ü, v japonském Jodo; sekta, kterou založili v Číně Hui-yuan /334-416 po Kristu/, v Japonsku Honen /1133-1212/. Nejpopulárnější forma Buddhismu v Japonsku. Odlišuje se od Zenu mimo jiné tím, že umožnuje spásu pomocí jiných, nejen vlastními zásluhami.
- RINZAI** - zenistická sekta v Japonsku, nazývaná po svém zakladateli. Má v Japonsku asi 6.000 chrámů. Čerpá hodně z čínských textů i z překladů ze sánskrtu. V Číně je též známá pod názvem Lin-chi. Tato sekta užívá koánů. Jednou z jejích hlavních tézí je, že Osvícení musí být náhlé, nemůže přijít postupně.
- SOTO** - v čínštině Tsao-tung. Sekta Zenu založená Tsao Shanem a jeho učitelem Tung Shanem, který je též znám jako mistr zenu Liang Chiai. Japonský přepis jmen zakladatelů je Sozan a Tozan - odtud Soto. V Japonsku má nyní tato sekta přes 15.000 chrámů. Jedním z největších propagátorů byli Dogen který ji roku 1227 přenesl z Číny do Japonska a Kei-zan /1268-1325/. Tato sekta nepoužívá koánů, ale sleduje mírné praktiky Mokusho Zenu, včetně tichého sezení se zkříženýma nohama. Tato forma meditace se nazývá zazen.
- THEREVÁDA** - doslova: doktrina starých. Forma Buddhismu, která se ujala hlavně na Cejlonu, Burmě a Thajsku. Zen Buddhisť s touto školou nesouhlasí, ačkoliv jí uznávají za autentické Buddhovo učení, které je však vhodné pouze pro slabší jedince, kteří se nedokáží povznést k metodám zenu.

